

СВЕТИГОРА

ОБРАЗОВНИК ЗА ВЕРУ, КУЛТУРУ И ОБРАЗОВАЊЕ

МИТРОПОЛИЈА ЦРНОГОРСКА ✠ ГОДИНА IV ✠ ЈУН-ЈУЛ 1995 ✠ БРОЈ 38-39 ✠ ДУХОВИ ✠ ЦИЉЕНА 4 ДИН.

ЈАСЕНОВАЦ ПОСЛИЈЕ ЈАСЕНОВЦА

НОВО МУЧЕНИШТВО ЈАСЕНОВЦА

ПОБУСАНИ ПОНЕДЈЕЉАК 1995.

Маја 1991. године, када је Патријарх Српски посљедњи пут био у Јасеновцу, на почетку Литургије осветио је икону Јасеновачких Новомученика.

Јасеновац је тада још био у хрватској држави, и страх је лебдио над храмом Рођења Св. Јована, ништа мање мученичким од свих осталих јасеновачких жртава. У цркви скоро да је било више архијереја него народа. Бијеле траке на њиховим раменима означавале су измирење: као и ове године, био је Свети Архијерејски Сабор и стигли су архијереји Слободне Цркве на измирење над моштима мученика, да потврде оно што је народ у јесен 1990. на Доњој Градини, једним исцјелитељским смијехом, већ учинио.

Владика Атанасије, тада још архимандрит, прошао је кроз хрватску полицију, и прелио јасеновачке хумке.

Убрзо су почеле битке, и јасеновачка црква је ускоро била нешто оштећена, али слободна.

Мислили смо да је то све.

На највећој српској светињи овога вијека није никао ниједан крст, попут онога на Мраковици, нико се више није запућивао да на нашем Јад Вашему српске младенце и отроке научи ко су и шта су: Тијело Јагњета Божијег, закланог за живот свијета. Чинило нам се да су живи важнији од мртвих, да је сада рат, па како ћемо послије... а заборавили смо да овај рат воде много више мртви него живи.

И онда су, на побусани понедјељак 1995., када смо требали нашим мртвима принијети васкршња јаја и радост васкрсења, на јасеновачко гробље изашла не дјеца жртава, него дјеца џелата.

И поновили су, једни и други, своје улоге.

Икона првих Јасеновачких Новомученика коју је једину спасао парох јасеновачки, о. Момир Дујаковић, сада је у Манастиру Моштаници, "свој у мошти претвореној" козарачкој лаври. Када је Патријарх Српски кренуо по други пут у Јасеновац, нашао ју је ту.

У Јасеновцу су остали само мртви. Стари и нови.

На икону, ових најновијих јасеновачких мученика, чекамо.

Да ли ће за њу бити времена?

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ

МОЛИТВА ЗА СРПСКИ НАРОД

Како си спасавао Цариград много пута по милостивој молитви Мајке Твоје, Христе, тако спаси сада Српску Цркву по молитви Богородице и свих славских светаца српских, Твоји угодника.

Спаси, Господе, народ свој, и спаси мене.
Ако не спасеш народ, твој и мој, а спасеш мене, ја ћу се у Рају осећати у туђини.
Не помилуј само јунаке него многе, да би многи сродни на земљи били сродни и на небу.
Нека би суза Твоја, Христе, у Гетсиманији, очистила милионе покајника, и свака кап крви Твоје на Голготи милионе милиона. Алилуја.
Лако Ти је спасити праведнике, но Теби није тешко спасити ни грешнике, који греше али мрзе свој грех.
Праведници се спасавају не својом праведношћу но милостивом молитвом за грешнике.
Услиши Господе молитву праведника Твојих за грешни народ и спаси народ, јер је народ Твој, иако је и грешан.
Како си спасао Твој руски народ у смутно време по молитви праведника Сергија и Хермогена, тако спаси и Твој српски народ у време забуне по молитви праведника твојих, Саве и Немање.
Како си спасио Цариград много пута по милостивој молитви Мајке Твоје, Христе, тако спаси сада Српску Цркву по молитви Богородице и свих славских светаца српских, Твојих угодника.

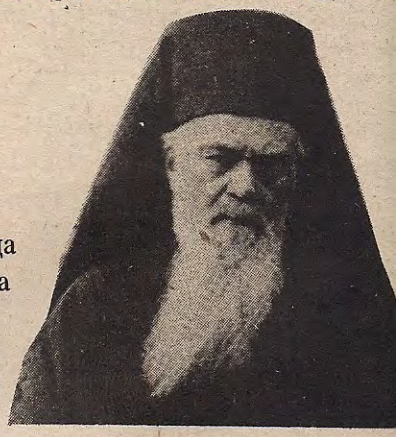

Како си спасавао Јерусалим од незнабожаца и кривоверника, тако спаси и Београд од безверника, да се гласи спасење од Тебе а не од људи.
Изнеможе народ Твој од чекања, не кушај до краја стрпљење његово, Господе, Господе. Изнеможе народ Твој од чекања.
Сва се земља покри труповима верних Твојих, не можемо да копамо а да мотика не звекне о кости сроднка наших и не одјекне болно у душама нашим.
Нема њиве која није гробље, нити дрвета које није надгробни споменик.
Сва је српска земља гробље.
Смилуј се Господе, и спаси народ Твој, са мном или без мене. Амин.

Тропар Новомученицима Српским

Због верности Богу и Божијој правди
Пострадасте телом, земља се растужи;
Ал' спасосте душе, небо се весели,
А преци се ваши распеваше небом,
На капији Раја сретоше вас с песмом:
"Имена су ваша у Књизи вечности;
Улазите у Рај, децо бесмртности".
Ми на земљи род ваш кличемо у глас:
Новомученици Српски молите се за нас.

Слава и сада:

Оштро гвожђе прође кроз Твог милог Сина
И у Твоју душу зарони се, Мајко,
Свих матера боли постадоше Твоји,
Сузе им одбрајаш и крв деце њине,
На рукама Твојим износиш пред Христа:
- Достојни су Раја, збориш Му, Пречиста.

[1] Ову Службу је у изгнанству написао Владика Николај (Велимировић) под насловом "Ђердан о мерџана". У скраћеном облику она се налази у издању "Србљака" из 1986.г.

СВЕТИГОРА

ОБРАЗНИК ЗА ВЈЕРУ, КУЛТУРУ И ОБРАЗОВАЊЕ

ЛИСТ МИТРОПОЛИЈЕ ЦЕТИЊСКЕ ☙ ГОДИНА IV ☙ БРОЈ 38-39

☙ ДУХОВИ ☙ ЈУН-ЈУЛ 1995.Г. ☙ ЦИЈЕНА 4 ДИН.

Излази са благословом његовог Високопреосвештенства Митрополита Црногорско-приморског, Зетско-брдског и Скендеријског г. Амфилохија

Издавач:
Митрополија Цетињска
Предузеће „АТОС"
Подгорица
Тел/Факс: 081/34-488
Директор:
г. Миодраг Дубак

Уређује редакцијски колегијум
Главни и одговорни уредник:
свештеник Радомир Никчевић

Уређивачки савјет:
Протојереј Василије Ивошевић, протојереј Момчило Кривокапић, јеромонах Димитрије Лакић, Радомир Раичевић, Матија Бећковић и Комнен Бећировић

Редакција:
јереј Драган Станишић, ђакон Радован Биговић, јеромонах Јован (Пурић), монах Јован (Ћулибрк), Милутин Мићовић, Марина Милачић, Небојша Крстић, Весна Никчевић, Радош Младеновић, Ксенија Кончаревић, Будимир Алексић, Велибор Џомић, Владимир Димитријевић, Богдан Лубардић

Секретар редакције:
Радмила Мишев
Тел. 011/600-222 лок. 8335

Лист обликовали:
Мирко Тољић
Александар Маричић
Уредник фотографије:
Милинко Стефановић
Уредништво
и администрација:
Светигора, Његошева 27
81000 Подгорица
Телефони:
086/21-273 и 081/43-038
Предузеће „АТОС",
Подгорица
Жиро рачун:
50100-601-1-37693
(за Светигору)
Претплата за 1995.г.: 40 дин.
За прекоморске земље 70 америчких долара,
за Европу 100 њемачких марака.

НОВО МУЧЕНИШТВО ЈАСЕНОВЦА 3

Владика Николај
МОЛИТВА ЗА СРПСКИ НАРОД 4

Патријарх Српски Павле
ЦРКВА У КОЈОЈ САМ КРШТЕН СРУШЕНА ЈЕ... 6

Св. Игњатије Богоносац
ПШЕНИЦА САМ БОЖИЈА... 8

СЛУЖБА НОВОМУЧЕНИЦИМА СРПСКИМ 12

ДОКУМЕНТИ СВ.АРХ.СИНОДА И СВ.АРХ.САБОРА О СТРАДАЊУ У ЗАПАДНОЈ СЛАВОНИЈИ 14

Брана Црнчевић
НАД МРТВИМ СРБИМА... 24

Мишо Вујовић, Радмила Кулунџија, Радоје Арсенић
СВЈЕДОЧАНСТВА СТРАДАЊА 26

Епископ Захумско-херцеговачки Атанасије
"ЛУЧА МИКРОКОЗМА" И САДАШЊЕ СТАЊЕ СРПСКОГ НАРОДА 32

ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ У МОШТАНИЦИ 38

Интервју са о.Василијем (Гондикакисом), игуманом Ивирова
ЦРНА ГОРА, ГОРА СВЈЕТЛОСТИ И УТЈЕХЕ 40

ИЗ ПОМЈЕСНИХ ЦРКАВА 46

Митрополит Пергамски Јован (Зизиулас)
ЦРКВА КАО ЗАЈЕДНИЦА (1) 50

ИЗ ХРОНИКЕ НАШЕ МИТРОПОЛИЈЕ 54

Владимир Димитријевић
НА ПУТУ КОНАЧНОГ ОДСТУПНИШТВА (2) 58

Андреј Протић
ИДОЛИ НОВОГ ДОБА (2) 61

О.Максим Обухов
О ПЛАНИРАЊУ ПОРОДИЦЕ 64

Епископ Јекатериновски Петар
ПОУКА И УТЈЕХА У БОЛЕСТИ И НА САМРТИ (3) 66

Зоран Милошевић
О СРПСКОЈ ИНТЕЛИГЕНЦИЈИ (2) 68

Алексеј Мишченко
МАЈЧИНА МОЛИТВА СВ.НИКОЛАЈУ 70

ПРИКАЗИ 73

ПЕДЕСЕТНИЦА - СВЕТА ТРОЈИЦА 74

КОРИЦЕ:
1. Избјеглице из Западне Славоније
2. Архијерејска Литургија у Моштаници
3. Света Тројица, дечанска икона
4. Митрополит Амфилохије у разрушеној Градишки

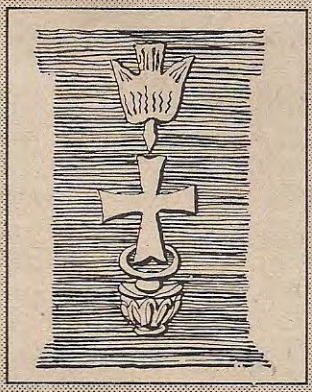

ЧУЈЕШ ЛИ

Жали ми се ријека Дрина
током цијелим.
"Кажу да ја од давнина
Србе дијелим".

А, ја течем увијек чисто,
обале ми нијесу бране.
И све Србе волим исто
са обје стране.

Са Србима шта се збива,
да ли знају?
"Кажу да сам увијек крива,
и стално ме исправљају".

А, ја током цијелим својим,
плачем, патим и трудим се
да их мирим,
да их спојим!"

1993.

Рајко Балић, рођен 1941. године у збјегу на Козари. Као добровољац војске Југославије, из Македоније одлази у Српску Републику. Бива командант питомачке школе у Бањалуци. Погинуо као пуковник Српске војске у новембру 1994. године на првој борбеној линији. Посмртно унапријеђен у чин генерала.

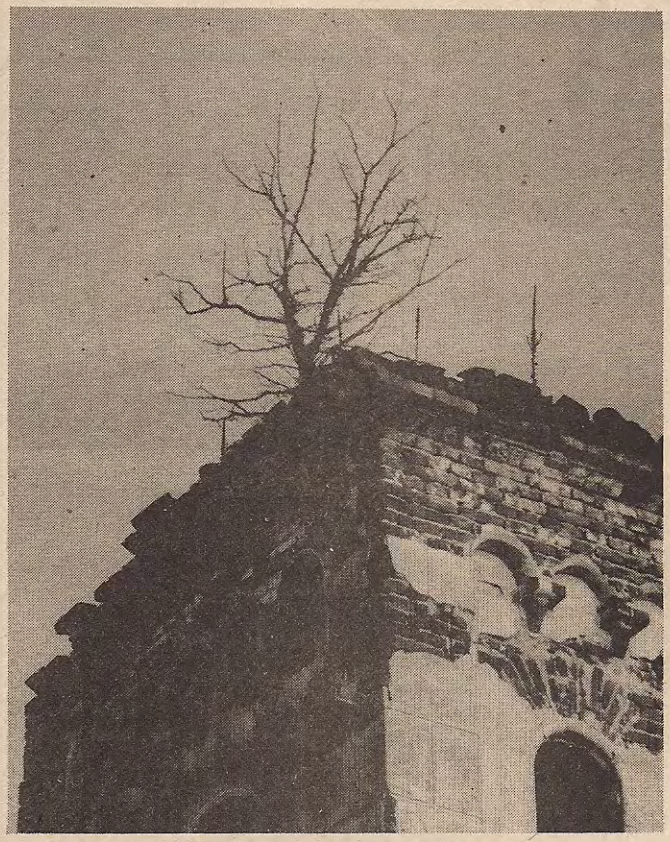

Бесједа Његове Светости Патријарха Српског г. Павла у храму Светог Саве на Врачару

Београд, 7. мај 1995. г.

ЦРКВА У КОЈОЈ САМ КРШТЕН, СРУШЕНА ЈЕ...

Ни за мене лично нема више ништа од онога што је постојало кад сам дошао на свијет.... Али свој прави завичај, своје памћење ко смо као хришћански народ, ми носимо са собом, као Крст, о коме нам Христос поручује "Ко хоће да иде за мном нека узме крст свој".

У име Оца и Сина и Светога Духа!

Прекосутра, ако да Бог, на дан Спаљивања моштију Светог Саве, кренућемо према манастиру Моштаници, да бисмо онде служили Свету Литургију. А уочи тога чина окупили смо се данас овде, браћо и сестре, да бисмо одржали Молебан у храму Оца нашег духовног, чије су Свете мошти овде претворене у пепео. Ломача, овде ужежена, највећи је светионик народа који је знао, а и онога који није увек имао очи да бар одавде види своју судбину. Нарочито није препознавао оне који су, иза скута великих силника света, припремали затирање светосавског народа.

Од Врачара пре 400 година, до Пакраца, Окучана, Градишке пре само четири дана, један је то исти наум: огњем и мачем побити и прогнати све што је српско, не само у Западној Славонији. После стотине хиљада побијених у рату, чија се педесетогодишњица обиљежава у свету, ред за погром дошао је 1. маја 1995. г., и на западни део Славоније, који је смогао да преживи и током Другог светског рата у "Независној Држави Хрватској" творевини окупатора, а сатире се управо сада, од наследнице те усташке државе коју читав свет данас признаје. Као и за толике друге, ни за мене лично нема више ништа од онога што је постојало кад сам дошао на овај свет. Црква у којој сам крштен, срушена је. Некоме је посебно било стало да сваки траг збрише завичају и пореклу садашњег Српског Патријарха.

Али свој прави завичај, своје памћење ко смо као хришћански народ, ми носимо са собом, као Крст, о коме нам Христос поручује: "Ко хоће да иде за мном нека узме крст свој". Крст носити, дакле, нама је суђено. Погибије и порази су претешки, али су пролазни и када нам се чини да су преспори. Спасење долази једино онима који признају достижност Бога и Његове Правде и свагда остају с Њим, јер знају Његову реч: "Нећу те оставити, нити од тебе одступити." Молимо се зато Њему, Спаситељу нашем, да се у овом злу које нас је снашло не поништимо као народ и људи. Као увек када је Србима било најтеже, нека крене из нас она последња снага да не посрнемо духом, да нас не захвати малодушност, разочарење - јер управо то јесте циљ оних који хоће да нас сломе, дотуку и толико понизе, како би се Срби окренули против Срба.

Она "врашка сила" опет нас је одасвуд

опколила, али дигнимо главу, браћо моја и децо у Христу. Очински Вас молим, престаните сада да се међусобно оптужујемо, не правдајмо себе окривљујући друге, кад знамо одакле нам зло долази и још може доћи. Ничија се одговорност не може сакрити, све ће доћи на своје место и у своје време. Нека нас овај пресудни тренутак тргне, и без обзира на све разлике, нека нас окупи и принуди да се нађе решење за спас народа коме припадамо. Дотле смо доведени, морам рећи, да нам је у питању и сам опстанак на простору нашег духовног и историјског постојања.

Окупили смо се овде на молитву за покој душа пострадалих од најновије усташке најезде; за исцељење рањених, за спас заточених и злостављаних, за збрињавање прогнаних и беспризорних. А за све жртве овог полувековног рата који се код нас водио под привидом мира, да би избио у правом лицу ужаса, помолићемо се на домак Јасеновца у среду, на Савиндан. Јер није случајно да је до упада у Јасеновац дошло управо сада, како би се онемогућио наш најављени Молебан, и помен погинулим од злочинаца на највећем стратишту Другог светског рата. Светска јавност окреће главу да то макар и накнадно види.

На помен у Дахау били смо позвани и чекани. Морали смо одустати, јер освајање Јасеновца значи понављање злочина на наше очи, а у лице читавом свету. Молићемо се на домак томе светоме месту, под којим лежи више помореног народа, него што га имају живих неке од европских држављица данас. Опојаћемо мртве не да бисмо призивали на освету и мржњу, него да бисмо опоменули живе - оне од којих су скривани злочини, или су хтели поверовати да их није било. Ми ћемо се, зато, пред Јасеновцем молити и за наше непријатеље, који мисле да су победници ако своје злочине понове.

Молићемо се за њих, јер не знају шта раде и какве несреће сеју сопственом народу, који мира неће имати док "братска крв виче са земље". Мржња ће потровати, изнаказити људе, ако их Божанска Истина не изведе из мрака, не ослободи их нечистих сила, чији су сужњи, и не покају се искрено, не пред нама, него пред Богом Живим и Свевидећим.

Нека Васкрсли Господ спасе све нас, јер смо сви деца Божија.

Христос Васкрсе!

СВЕТОГОРСКА БАШТИНА

ПШЕНИЦА САМ БОЖИЈА, И МЕЉЕМ СЕ ЗУБИМА ЗВЈЕРОВА

СВ. ИГЊАТИЈА БОГОНОСЦА ПОСЛАНИЦА РИМЉАНИМА

Посланице Светог Игњатија Богоносца, Епископа Антиохијског и Свештеномученика , написане су у раном Хришћанству, почетком II. века, и упућене Цркви у Риму и Црквама у Малој Азији, кроз које је Свети Игњатије пролазио, вођен у оковима од римских војника на хришћанско страдање у Рим, где је бачен у Колосеуму пред лавове, мученички пострадао око 112. године. Посланице су биле и остале кроз вијекове на православном Истоку срж хришћанског учења и живљења у Христу Богочовеку и Спаситељу и Његовој Цркви свих верника, окупљених око епископа, свештенства и ђакона у Светој Литургији као остварењу Царства Божијег на земљи у историји.

Ритски Колосеум у коме је пострадао Свети Игњатије

Игњатије, Богоносац,

Цркви помилованој величанственошћу Вишњег Оца и Исуса Христа, јединога Сина његовог, љубљеној и просветљеној вољом Онога који је захтео све што постоји, по вери и љубави Исуса Христа, Бога нашег; (Цркви) која председава у месту области Римљана, богодостојна, достолепна, достоблажена, достохвална, достоуспешна, досточиста и председавајућа у љ у б а в и , Христоименита, Оцеименита, коју и поздрављам у име Исуса Христа, Сина Очевог; (и свима у њој) сједињенима телом и духом са сваком заповешћу његовом, испуњенима нераздељиво благодаћу Божјом и очишћенима од сваке туђе примесе - (желим) да се много и чисто радују у Исусу Христу, Богу нашем.

1. (1) Пошто се молих Богу, (ево) успедох да видим ваша знаменита лица, тако да добих више но што тражих. Наиме, окован у Христу Исусу, надам се да ћу вас (лично) поздравити, ако буде воља (Божија) да ме удостоји до краја. (2) Јер, ево, почетак је добро уређен, ако благодат достигнем да без препреке задобијем мој удео. Али се бојим ваше љубави да ми она не учини неправду. Јер вама је лако да учините (то) што хоћете, а мени је тешко Бога задобити, ако ми се ви (сада) не смилујете (тј. не поштедите ме).

2. (1) Јер не желим да људима угађате, него да Богу угађате (1 Сол. 2,4; Гал. 1,10), као што и угађате. Јер нити ћу ја икада имати такву згодну прилику да Бога задобијем, нити ћете ви имати боље дело да забележите, ако прећутите (о мени). Јер ако ви прећутите о мени, ја ћу бити реч Божија; ако

ли пак (већма) заволите тело моје, опет ћу остати (само) глас. (2) Немојте ми прибављати било шта веће од приношења (себе) на жртву Богу (Фил. 2,17; 2.Тим. 4,6), док је жртвеник још спреман, да бисте ви, саставивши хор у љубави, певали хвалу Оцу у Христу Исусу, зато што је Бог удостојио епископа Сирије да се нађе на западу, послан са истока. Добро је заћи од света Богу, да се у њему поново родим (изисточим).

3. (1) Никада нисте никоме завидели; друге сте поучавали. А ја хоћу да оно што сте учећи (друге) поручивали, буде (и вама) сигурно. (2) Једино молите (од Бога) за мене снагу и изнутра и споља, да не само говорим него и да хоћу - да се не само називам Хришћанин, него и да се (такав) нађем. Јер ако се нађем, тада ћу моћи и звати се; и тада ћу бити веран (верник) када свету не будем видљив. (3) Ништа видљиво није добро (2 Кор.4,18). Јер Бог наш Исус Христос, када је у Оцу, већма се види (и показује). Ово дело није ствар упорства, него је Хришћанство велико када га свет мрзи.

4. (1) Пишем свима Црквама (кроз које пролазим) и свима поручујем - да ја добровољно умирем за Христа, ако ме ви не спречите. Молим вас, немојте ми указивати неблаговремену наклоност. Оставите ме да будем храна зверовима, преко којих се може достићи Бог.

Пшеница сам Божија,
и мељем се зубима зверова,
да се нађем чисти хлеб Христу.

(2) Боље да поласкате (подстакнете) зверове да ми буду гроб и да ништа не оставе од тела мога, да не бих, умревши (уснувши), био некоме на терету. Тада ћу бити истински ученик Исуса Христа када свет ни тело моје не буде видео. Молите усрдно Христа за мене, да се преко ових органа (зверова) нађем жртва Богу. (3) Ја вам не заповедам као Петар и Павле. Они су Апостоли, ја - осуђеник; они су слободни, ја - до сада роб (1 Кор.9,1). Али ако пострадам, бићу ослобођеник Исуса Христа (1 Кор. 7,22) и васкрснућу у Њему слободан. Сада се у оковима учим да ништа не желим.

5. (1) Од Сирије до Рима борим се са зверовима (1 Кор. 15,32), по суву и по мору, ноћу и дању, окован од десет леопарда, а то је чета војника, који и кад им се чини добро, бива-

ју још гори. Али се у њиховим неправдама још више учим, но тиме се нећу оправдати (1 Кор. 4,4).

(2) Врло сам жељан зверова који су за ме припремљени и молим се да ми се спремни нађу; ја ћу их и поласкати (подстакнути) да ме брзо поједу, а не као што се неких (хришћана) из бојазни нису ни дотакли. Ако ли пак они сами не буду хтели, ја ћу их приморати. Опростите ми, ја знам шта ми је корисно. (3) Сада започињем бити ученик (Христов). Нека ме ништа од видљивога и невидљивога (Кол.1,16) не задржи да Исуса Христа задобијем. Огањ и крст (распињање), чопори зверова, касапљења, черечења, дробљења костију, одсецање удова, млевење целога тела, зле муке ђаволове - нека (све то) дође на мене, само да Исуса Христа задобијем.

6. (1) Ништа ми неће користити задовољства (овога) света (Мр. 8,36), нити царства овога века. Боље ми је умрети (1 Кор. 9,15) у Христу Исусу, него да царујем над крајевима земаљским.

Њега тражим - за нас Умрлога;
Њега желим - за нас Васкрслога
(2 Кор. 5,15).
А тек ми предстоји рађање
(порођај).

(2) Опростите ми, браћо, немојте ме спречити да живим, немојте желети да умрем. Онога који жели да буде Божији, немојте поклањати свету, нити га обмањујте вештаством (материјалним); оставите ме да примим чисту светлост. Када тамо стигнем - бићу човек (Еф.4,13). (3) Дозволите ми да будем подражавалац страдања Бога мога (1 Кор. 11,1; 1.Сол. 1,6). Ако ко има Њега у себи, нека схвати шта желим, и нека ми саосјећа, знајући шта ме обузима (Фил. 1,23).

7. (1) Кнез овога света хоће да ме разграби и моју увереност (веровање, мишљење) у Бога да упропасти. Зато, нека нико од вас присутних не помаже њему, него ради будите моји (помоћници), то јест Божији. Немојте говорити о Исусу Христу, а желети свет. Нека не буде у вама зависти. (2) А ако вас (чак) и ја , када дођем тамо, будем молио, немојте ми поверовати, него више верујте овоме што вам (сада) пишем . Јер вам пишем жив, жарко желећи да умрем (за Христа).

Љубав се моја разапе (Гал. 5,24; 6,14),
и нема у мени огња који жели ишта
материјално,
него је у мени вода жива и жуборећа
(Јн. 4,10,14; 7,38-39),
која ми изнутра говори: Хајде ка Оцу!
(Јн.14,12).

(3) Не уживам у храни пропадљивој, нити у сластима овога живота.
Хлеба Божијег желим,
који је тело Исуса Христа,
рођенога од семена Давидова
(Јн. 7,42; Рм. 1,3);
и пића желим - крви Његове,
која је љубав непропадљива.

8. (1) Не желим више да живим по човеку. А то ће бити ако и ви хтеднете. Желите то, да и ви будете жељени (од Бога). (2) Са ово мало речи (1 Петр. 5,12) молим вас: поверујте ми, а Исус Христос ће вам открити да ово истински говорим. Он - нелажна уста кроз која је Отац истински говорио.

(3) Молите се за мене - да успем. Не написах вам (ово) по телу, него по вери Божијој. Ако пострадам (за Христа), значи да сте (ме) заволели; ако ли будем одбачен (тј. ако не успем), значи да ме мрзите.

9. (1) Сећајте се у молитви својој Цркве у Сирији, која уместо мене има (сада) Бога за пастира. Сам ће је Исус Христос епископовати (надгледати), и љубав ваша. (2) А ја се стидим да се и назовем да сам од њих, јер нисам ни достојан, пошто сам последњи између њих и недоношче (1 Кор. 15, 8-9). Али сам помилован да будем неко, ако Бога достигнем.

(3) Поздравља вас дух мој и љубав Цркава које су ме у име Исуса Христа примиле, не као пролазника. Јер и оне (Цркве) које се нису налазиле на моме путу по телу, изишле су преда ме по градовима.

10. (1) Пишем вам ово из Смирне, преко Ефешана достоблажених. А са мном је, уз многе друге, и Крокос, љубљено ми име. (2) За оне пак који испред мене отидоше из Смирне у Рим на славу Божију, верујем да сте (их) познали, којима и јавите да сам близу. Јер су сви они достојни Бога и вас, и вама за њих приличи да их у свему успокојите (угостите).

(3) Ово вам написах деветога (дана) пре септембарских календа. Будите ми здрави до краја, у трпљењу Исуса Христа (2 Сол. 3,5).

Приредио и са изворника превео Епископ Захумско-херцеговачки и приморски др. Атанасије (Јевтић).

ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦЕ СПАСИ НАС

СЛУЖБА НОВОМУЧЕНИЦИМА СРПСКИМ

Богослужени живот

Мјесеца јуна 15/28. дан

На вечерњој служби

Катизма: Блажен муж...

Стихире на десет, глас шести

Помози нам Боже, да Те прослављамо
Што нас удостоји да Ти жртве дамо,
Не у козјој крви ни овчем месу
Но у људ'ма Твојим, крштеним и верним,
Ко најлепши у свет ђердан од мерџана:
Седамсто Тисућа хришћанских жртава,
Светосавске деце, православних глава.

Цар Ирод и Нерон, Трајан и Дуклијан,
Мач дигоше на Те, Христе Боже благи,
Опише се крвљу Твојих следбеника.
Наследници њини, ћесари са крстом,
Са мачем под крстом исто наставише,
Седамсто Хиљада муком уморише.

Магдебуршки покољ у германском роду,
Вечер Сицилијска и пожар Хуситски,
Ноћ Вартоломејска у француској земљи
Што у Риму звона славише с весељем -
Ко закуска то је пред гала вечеру,
Спремљену од Срба закланих за веру.

Својима унапред Спаситељ прорече:
Због имена мога вас ће убијати,
мислећи да тако вишњем Богу служе.
Пророштво Господње на вама се стече
У мукама страшним погубише и вас,
Мученици дивни, мол'те Бога за нас !

Небеса гледаху са чудом и стравом,
Шта на земљи човек од човека ради:
Повезаном робљу очи ножем вади,
У торбама пуним односи Главнику,
Али и без очи' ви јунаци бисте,
Са молитвом умресте, Христа прослависте.

Гледаху с небеса српски светитељи,
И сретаху душе нових мученика,
Својих потомака и својих сродника,
Што им зверски људи кожу одераше,
Ил' на живом огњу живе испекоше.
Гледаху, сретаху и 'вако збораху:

- О мили страдалци, више не тугујте,
У Небеском Царству са нама ликујте !

Поколења многа гледаће пећине,
У које вас живе крвници ринуше
И назваше злобно "псећим пећинама".
То ће Срби Светим Пећинама звати,
Над костима вашим олтаре градити,
Кадом из њих себе и децу кадити.

И Дунав и Сава и Купа и Драва,
Неретва и Врбас, црвене од крви,
Покрише се неким сплавовима чудним;
То сплавови нису од јелових греда,
Нег од мртвих тела српских мученика
Што су сада цркви и украс и дика.

Плану рујна светлост од босанских страна
Засија се нови ђердан од мерџана.
Изнад плахе Дрине са високе стене
Буљук девојака с молитвом и вриском
Скочише у реку да част очувају
Ал' не од Турака, већ папских крижара.
Устраши се река, устави таласе,
Дубине раскрили, да гробница буде.
Над зеленом Дрином блеснуше голуби:
Девојачке душе ! Небо их пољуби.

Крижаше крижари српске свештенике,
Крижаше им кожу, посипаше сољу,
Чупаху им браде, пљуваху у лице,
И владике старе моткама пребише,
Пре него их смрћу љутом уморише.
У свеце се пише ко на правди страда,
О Божији свеци весел'те се сада !

Слава:

О, ви мајке српске одсечених груди,
И ви децо драга ножем распорена,
О витези дивни маљем убијени,
И хиљаде других живи погребени,
Ваша смрт крваво ново је крштење,
Не водом но крвљу - пуно очишћење !
Крв праведна пере од грехова свију
И вид даје свету јачи од очију.
Прећосте из таме у сијање Раја
И у живот вечан коме нема краја ! ....

И сада:

Због преступа Ева у мукама роди
Злотвора првенца и братоубицу.
Без греха и мука Ти нам роди Спаса,
Прва и потоња што без мука роди
Првог и Потоњег - Творца и Судију;
Сва колена славе пречисту Марију.

Стихире на петохљебију, глас шести

Господ свевидећи и небесне силе,
Гледаше са гневом шта нељуди чине;
У Првоме рату поднесмо страхоте
Што хришћанско име мраче и срамоте:
Покоље латинске у дивном Подримљу,
Злочин и поругу на српску светињу,
Искрижане људе, обешене жене,
И гомиле живих ватром сажежене.
Ка'но скамењени духом се згрозисмо,
Ал' рекосмо "браћа!" и све опростисмо.
Но то беше само предговор грозоти
Што с' у Другом рату јави у полноти.
Ај, страдалци српски из обадва рата:
Рајска вам се широм отворише врата.

Слава:

Ваша крв на земљи оста вапијући
А небо вам прими душе милујући.
Громови су слаби бол ваш да објаве,
Векови су кратки песмом да прославе.
О младићи мили, поднесте ударце,
И прераном смрћу претекосте старце.
О дечице златна, скршени пупољци,
О девојке красне, о витешки момци,
Именима вашим небо зе позлати
Црква се на земљи вечно обогати.

И сада:

Нити сте мезимци нити сте првенци
Што вам главе красе мученички венци,
Календар је препун вашијех предака,
Ви сте нова војска Христових јунака.
Света војско неба, сад помози нама
Са пресветом Мајком вашим молитвама.

Стиховне стихире, глас шести

Ко се крстом крсти а крв праву лије,
Боље никад да се ни родио није.
Дај нам, Боже, снаге да правду творимо
И правду творећи Тебе да славимо.

Праведницима земља малу плату даје,
Зато се на небу вечним сјајем сјаје.
Радујте се сада, српски страдалници,
Кроз муке постасте роду светилници.

Христос умре за вас, ви за Њег' умресте,
Из кавеза смртног к небу узлетесте.
Крвницима туга; ви не тугујете,
С анђелима светим сада другујете.

Суседи опаки, јеретици жустри,
Са мржњом у срцу вере православне,
Ударише на вас по наследној мустри,
Ка' гладне хијене на вас насрнуше,
Убише вам тела ал' - и своје душе.

Сродници вам чине помене и дање,
Ал' сва српска редом поколења знање,
Знање ваше муке, славиће вам име,
Кад год зовну Бога, зваће и вас с Њиме.

Слава:

Радујте се сада, слободни од тела,
Духови бесмртни у бесмртном царству,
Бог праведно плаћа дела и недела.
Земљи повратисте што од ње зајмисте,
Рај и живот вечни духом наследисте.

И сада:

Твоје девојаштво, Твоје материнство,
Бог чудесно споји у свето јединство,
Да Чудо кроз чудо људима заблиста
И спасење дође кроз Твог Сина Христа.

5. мај 1995., Свети Архијерејски Синод саопштава:

ДОКУМЕНТИ

ЈАСЕНОВАЦ ПОСЛИЈЕ ЈАСЕНОВЦА!

Прогоне се и уништавају посљедњи остаци Срба Западне Славоније!

Избјеглице из Западне Славоније на путу према Србији.

Ових мајских дана, у којима Европа и свијет обиљежавају 50 година побједе над нацифашизмом, у Јасеновцу и његовој околини (гдје је у току II. свјетског рата побијено преко 700 000 само православних Срба) на очиглед цијелог свијета, прогоне се и уништавају посљедњи остаци преживјелих и незакланих Срба Западне Славоније. Колико за сада знамо, преко 1 500 људи је побијено 1. и 2. маја о.г., од којих највише жена и дјеце - у Јасеновцу, Окучанима, при бјежању на путу за Босанску Градишку, на Бијелој Стијени (само ту је покошено око 500 жена и дјеце), при пливању преко Саве. Непознат је број побијених по истим оним шумама по којима су их убијале усташе - хрватски нацисти - у Другом свјетском рату. Нове колоне несрећних избјеглица испуниле су Босанску Градишку, Нову Тополу, Александровац, Лакташе, Лијевче Поље, крећу се путевима према Бањој Луци и даље према Србији (досад је регистровано око 6 000). У околини Пакраца, на Гавриници и Омановцу, у Пакленици остало је опкољено од хрватске војске најмање других 6 000 цивила, међу којима око 1 000 дјеце и око 1 500 војника који се налазе у потпуном окружењу, доживљавајући потпуно уништење. До јуче (4. маја 1995. г.), у Окучане и Пакрац није био допуштен прилаз ни хуманитарним међународним организацијама, тобож ради безбједности, али у ствари ради чишћења трагова злочина и ради несметаног окончања овог крвавог пира над недужним становништвом у околини Пакраца и тиме у цијелој Западној Славонији, која је раније етнички очишћена.

Оруђе тучења и његова жртва - опет у усташким рукама

Приликом етничког чишћења 1991. г. потпуно је уништено и протјерано српско становништво из 280 села тзв. Мале Рашке; а сада 1. и 2. маја 1995.г. је уништено преосталих 65 села и све парохије Славонске епархије; сво свештенство (сем једнога, о. Леонтија (Алавање), који је заједно са народом у окружењу у Омановцу) заједно са епископом Лукијаном је избјегло, свештеник Саво Почуча је при евакуисању задобио од хрватских војника шест рана и налази се у тешком стању у бањалучкој болници. По Сави пливају лешеви побијеног народа као и у вријеме "рада" оног првог Јасеновца - једног од најстрашнијих концетрационих логора нацистичке Европе.

При свему овоме треба имати у виду да је Западна Славонија и РСК испоштовала све међународне договоре од Венсовог плана па надаље и очекивала мирно рјешење својих проблема. Народ се поуздао у правду међународне заједнице, у заштиту УНПРОФОР-а, у заштиту Југославије, која је својим потписом на Венсов план гарантовала његову безбједност. Нажалост, поуздано се зна да су снаге УНПРОФОРА биле обавијештене уочи напада већ у 21 час (30.априла 1995.г.) о нападу хрватске војске, саме се склониле, своје пунктове уступиле нападачима и тиме постале саучесник у овом језивом масакру недужног становништва.

Масакр и даље траје. Најновије вијести, добијене око 10 сати, данас, говоре да се око Пакраца врши немилосрдни масакр мушкараца, лешеви спаљују, жене и дјеца одводе у непознатом правцу, не дозвољава се приступ том простору, чак ни г. Акашију.

Приликом бомбардовања Босанске Градишке, разорен је центар града, уништене бројне куће у којима су већином смјештене избјеглице, раније пребјегле из Зенице и других мјеста. Мала Дајана и Немања Гојић, управо избјегла дјеца из Славоније, нашла су смрт под рушевинама. Дајани је нађено тијело али не и главица, осим коже са главе са косицом скинуте бетонским стубом као скалпелом.

Тако, док земље побједнице, а и побијеђене, у Другом свјетском рату прослављају побједу над нацифашизмом, Фрањо Туђман и Алија Изетбеговић се спремају да 9. маја активно узму учешћа у свечаностима у Москви и другдје, СР Југославија свечано прославља 1. мај и сама се припремајући за побједничке свјетковине - Западна Славонија и њен српски православни народ доживљавају своју завршну агонију; Јасеновачки покољ се наставља послије педесет година пред лицем читавог свијета. Очевидно то што се данас догађа Западној Славонији, само је први чин онога што се припрема народу Републике Српске Крајине и Републике Српске, уз присуство (и саучешће?) УНПРОФОР-а и НАТО-а, демократске Европе и Америке и других хуманих и хуманитарних фактора међународне заједнице.

О. Мотир Дујаковић, парох јасеновачки, са спашеном иконом Новоотучених на Доњој Градини

10. мај 1995., Апел Патријарха Српског и српских архијереја из Манастира Моштанице:

ОПОЈАСМО МРТВЕ ДА БИ ОПОМЕНУЛИ ЖИВЕ

Поводом педесетогодишњице Другог свјетског рата и најновијег страдања јасеновачког и западнославонског српског православног живља, Патријарх Српски Павле са архијерејима, свештенством и народом, одслужио је заупокојену литургију са парастосом јасеновачким и славонским жртвама, старим и новим, као и свима жртвама нацифашизма, у Манастиру Моштаници и на мученичкој Градини, наспрам Јасеновца.

Док се заједно са Европом и цијелим свијетом сјећамо молитвено свих оних који су се у Другом свјетском рату жртвовали у одбрани од нацифашистичког зла, стојимо истовремено потресени тек проливеном и још увијек проливаном невином крвљу нових јасеновачких и окучанско-пакрачких западнославонских жртава! Оне показују да, нажалост, за наш српски православни народ Други свјетски рат и даље траје. Повампирено исто зло односи на истим стратиштима нове жртве и узима нови крвави данак.

Суочени са том страшном чињеницом, апелујемо са овог светог мјеста, наспрам Градине и Јасеновца, у име свих невино побијених у Другом свјетском рату - на разум и савјест људи и народа да узму у заштиту посљедње остатке у Јасеновцу и околини (1941-1945) од хрватских нациста покланог и побијеног народа, остатке који се данас уништавају.

Апелујемо такође на разум, људску и хришћанску савјест челника хрватскога народа да зауставе лов на људске главе по шумама око Пакраца и по Западној Славонији. Зло и мржња никоме добра донијети неће. А свима нам ваља изаћи пред лице Божије и неумитни Суд Његов. Опет ћемо под истим сунцем заједно живјети, истом Савом пловити и са ње воде пити, истом се Богу молити... Ни за кога није и неће бити добро старим омразама и злу додавати нове ране и нове узроке мржње и братских крвопролића. Своје зло

Манастир Моштаница 5. маја 1995. г.

Ако нас ово најновије јасеновачко и западнославонско страдање народа и распеће - не може дозвати памети, каква још зла треба да нас снађу да би дошли себи и да би сви заједно преузели у своје руке своју свесрпску будућност!?

можемо сакрити једни од других и свијет преварити пропагандом, али од Бога и правде Божје ништа се сакрити не може. Невино проливена братска крв остаће да вапи са земље небу вијековима. То нам посвједочује сва људска историја и непогрјешиви морални закон Божји.

Апелујемо такође на разум, људску и хришћанску савјест челника хрватскога народа да зауставе лов на људске главе по шумама око Пакраца и по Западној Славонији. Зло и мржња никоме добра донијети неће. А свима нам ваља изаћи пред лице Божије и неумитни Суд Његов.

Истовремено позивамо православни српски народ и његове челнике на историјску одговорност, правдољубље и братску слогу. Сјећајући се на данашњи дан четиристогодишњице спаљивања моштију Светог Саве, подсјећамо на спаљене попут Светог Просветитеља нашег - у Јасеновцу, на побијене па 1991.г. спаљене, послије вађења из јама, у Пребиловцима, на спаљиване, данас по Западној Славонији. Ако нас све то, као и ово најновије јасеновачко и западнославонско страдање народа и распеће - не може дозвати памети, каква још зла треба да нас снађу да би дошли себи и да би сви заједно преузели у своје руке своју свесрпску будућност!? Без Бога и без тога заједништва немогуће је издржати на путу правде Божје и свога народног достојанства до краја.

На крају, још једном апелујемо на све заједно - Србе, Хрвате и муслимане да престану са узајамним уништавањем и разарањем своје земље и добара. Зло и мржња рађају само ново зло и мржњу. Ако би се, не дај Боже ни најљућем непријатељу, овај рат наставио, из њега ће само ђаво и зло изаћи побједници, а никако људи и народи.

Нека ово буде и позив са ове мученичке јасеновачке осматрачнице, са које се сагледава сва биједа људског зла и мржње, и свима људима и народима, да никад више на остварују своје циљеве на земљи злом и неправдом, него само добром и правдом.

ЗВОНИЛА ЗВОНА СВИХ СРПСКИХ ЦРКАВА

По наредби Светог Синода, у знак опште народне жалости, због погибије недужног српског народа, као и спасења заточеника у Пакрацу у Западној Славонији, од 5. до 14. маја, сваки дан, од 12 до 17 часова звонила су сва звона на свим српским црквама у цијелом свијету.

А у црквама су се вршили молебни, као 1988/89. за страдални народ наш на Косову и Метохији, од понедјељка 8. до недјеље 14.маја, за које вријеме је народ био позван на пост и појачану молитву.

Епископ Славонски Лукијан и парох градишки о. Радотир Мандић у потрази за тијелом тале Пајаће Гојић.

18.мај 1995., Свети Архијерејски Синод саопштава

ИГНОРИСАЊЕ СТРАШНЕ ТРАГЕДИЈЕ

Свети Ахријерејски Синод, са своје сједнице одржане 18. маја 1995. г., у току засиједања Светог Архијерејског Сабора, издаје сљедеће Саопштење за јавност, поводом несрећних збивања у Западној Славонији и поводом онога што су она проузроковала на тлу Републике Српске:

1. Свједоци смо да су од првих дана маја о.г. православни Срби Славонске епархије, њихов

Коначно је уништена Епархија Славонска...

епископ, свештеници, храмови, манастири и села у Западној Славонији , доживјели прави геноцид, који је продужетак и завршетак геноцида започетог 1941.г. на истим просторима, над истим живљем. Преосталих око 22 000 Срба (почетком овог вијека, у вријеме Аустроугарске, на овим просторима тзв. Мале Рашке било их је око пола милиона, по тадашњим пописима), у 46 села, шест њихових свештеника, епископ Славонски Лукијан, као и простор Окучана, мученичког Јасеновца, Старе Градишке, Пакраца, током 1. и 2. маја и сљедећих дана, нападнути су од регуларне хрватске полиције и војске свим оружјима и оруђима за земље и из ваздуха, немилосрдно уништавани унакрсном ватром, систематски чишћени и гоњени у избјеглиштво. Посљедице тог бруталног кршења елементарних људских права и гажења и од Републике Хрватске потписаних међународних конвенција су сљедеће:

а) Коначно је уништена Епархија Славонска, која постоји непрекидно од 16. вијека. Епископ који је у избјеглиштву са својим свештенством остао је без иједне парохије;

б) свештеник Сава Почуча, приликом спасавања дјеце и вјерника, изрешетан је са шест метака; жена коју је примио у кола да је спасе, погинула је, а он се налази у тешком стању у бањалучкој болници;

в) дана 11. маја, умро је свештеник Лазо Дејанац, избјегао у Босанску Крајину, од претрпљених мука;

г) Сестре монахиње Манастира Св. Ане су протјеране, не зна се о њима ништа, манастир је опљачкан;

д) На основу досадашњих свједочења, побијено је око 4-5 000 људи, жена и дјеце (само на Бијелој Стијени око 500). Лешеви пострадалих су потом систематски уништавани, спаљивани, крвави трагови њиховог уништења брисани прије него што је дозвољено представницима Унпрофора и међународних хуманитарних организација да приступе мјестима злочина. За скривеним преосталим Србима по славонском шумама још увијек се трага уз помоћ специјализованих паса, један добар дио их је још увијек у окружењу, док их доста има које премјештају из логора у логор и који трпе велика шиканирања;

ђ) Око 12 000 људи, жена и дјеце се налази

у избјеглиштву у Републици Српској, на потезу од Босанске Градишке до Бање Луке и даље до Србије. То је народ који је изгубио своје домове, имовину и вијековна огњишта;

е) Напоредо са уништавањем и прогоном српског живља из Западне Славоније, хрватска војска је бомбардовала Босанску Градишку, Босанску Дубицу, логор Доњу Градину, у току Другог свјетског рата уништено и поклано село Драксенић (тада је само у Доњој Градини побијено триста шездесет пет хиљада људи, жена и дјеце). У Босанској Градишки је срушено од бомбардовања десетак зграда, убијена су дјеца Немања од 9 г. и Дајана од 5 и по година Гојић - њена главица здробљена бетоном није пронађена, убијен је и њихов очух, мајка остала без обадвије ноге и једног ока).

2. Послије свега тога а као посљедица тога дошло је до одмазде са српске стране, прво, до неразумног бомбардовања Загреба, а онда и до безумних осветничких поступака од стране очајних и избезумљених избјеглица над римокатолицима у Босанској Крајини: срушен је манастир Петрићевац, гдје је настрадао и један свештеник (манастир који је остао познат у српском народу из Другог свјетског рата по фра Мајсторовићу, шефу јасеновачког концентрационог логора, који је сам својом руком убио 2 700 Срба!), протјеране сестре редовнице из два друга манастира, срушено неколико цркава, и што је од свега најтрагичније - у једној од њих сагорио је један жупник и једна сестра; при том су од непознатих лица убијени један старац и једна старица у њиховој кући у жупи Мотике. Посљедње безумље учињено у том осветничком очајању јесте рушење жупне цркве у жупи Трн (18. маја о.г). Зло је зло ма ко га чинио и ма коме оно било извршено. Оно може имати објашњења али не и оправдања. Подсјећајући на ту истину све који зло чине, па и оне који га чине у осветољубљу и очајању, Свети Синод истовремено изражава своју запањеност због систематског прећуткивања у међународној јавности а и игнорисања страшне трагедије која је снашла Западну Славонију, трагедије равне геноциду, и приказивања само посљедица тог злочина извршеног над недужним становништвом, злочина који још траје...

Једно је јасно: Све док се не сагледају сви узроци онога зла које се догађа на нашим просторима, биће немогуће пронаћи путеве разрјешења и разума наше заједничке несреће.

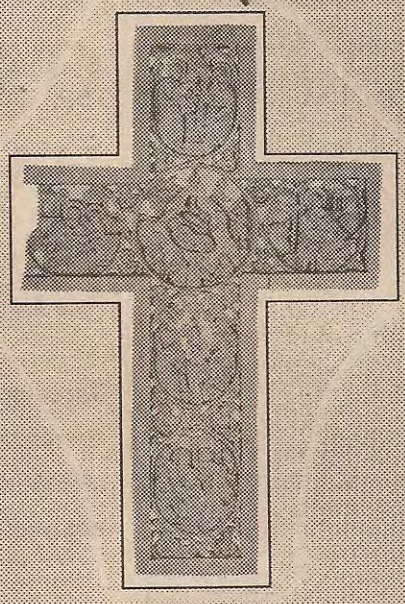

ПЛАМЕН

Косово од коса и кости
Метохија и даље мета
Српство у немилости
Код уклетог свијета

Грачаница од плача и мача
Ресава од реса
Дјеца нам испод сача
За усташка уста тјелеса

Студеница студена и сама
Без Срђа и Карађорђа
Потавњела нам Морача
Од петокраких војвода

Пива изгнана из слива
Острог и даље стамен
Устајте вјерни Срби
Упаљен је небески пламен

Аћим Вишњић

15. до 26. мај 1995.

ЗАСЈЕДАЊЕ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СПЦ

Овогодишње редовно засједање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве отворено је у Манастиру Милешеви, 14. маја, поводом четиристогодишњице спаљивања моштију Светога Саве, првог архиепископа српског. Сабор је наставио са радом у Патријаршији у Београду.

Поред текућих питања на овогодишњем засједању Сабор је посебну пажњу посветио приликама у епархијама на ратом захваћеном подручју, нарочито геноциду извршеном у Западној Славонији од хрватске војске и полиције над недужним живљем.

Једна од важних тема овог засједања било је питање православне Дијаспоре, у вези са предлозима Међуправославне комисије, одржане у Шамбезију (1993.г.), као и у вези са одлукама донијетим на савјетовању православних епископа Сјеверне Америке одржаном у Лајционiру, (Пенсилванија, 1994.г.).

Сабор је такође донио одлуке и дао смјернице за израду заједничког Устава за све наше епархије у Америци и Канади и Аустралији, позабавивши се и питањем наших епар-

26.мај 1995., Порука Светог Архијерејског Сабора СПЦ

О СУДБИНИ СРПСКОГ НАРОДА ОДЛУЧУЈУ СВИ ДРУГИ СЕМ ЊЕГА

Јасеновац, страшни концентрациони логор, највећи српски мученички град мртвих, поново је без живих Срба и оскрнављен, масовне гробнице стотина хиљада у Доњој Градини невино побијених бомбардоване...

Прошло је педесет година од победе над нацифашизмом. Педесет година је библијски јубилеј, педесетница ослобођења од ропства и опроштаја. У Светом Писму Бог каже свом народу Израиљу, и тиме свему роду људском: "И наброј седам седмина година... И посветите годину педесету, и прогласите слободу у земљи свима који живе у њој: то нека вам је опросна година и тада се вратите сваки на своју очевину, и сваки у род свој вратите се. Опросна година да вам је та педесета година... Нека вам је света...Зато не варајте једни друге, него се бојте Господа Бога својега; јер ја сам Господ Бог ваш" (3.Мој.25,8-17)

Слично поручује Слуга Господњи свима људским покољењима преко пророка Божијег Исаије: "Дух је Господа Бога на мени, јер ме Господ помаза да јављам Благу вијест сиромасима, посла ме да завијем рањене у срцу, да огласим заробљенима слободу и сужњима

Архијерејска литургија у јасеновачкој цркви маја 1991.

ослобођење из тамница. Да огласим годину милости Господње" (Ис 61,1-2; ср. Лк 4,18-19)

Сјећајући се, дакле, са осталим народима Европе и свијета педесетогодишњице побједе над нацифашизмом, постављамо питање себи и другима, у свјетлости прошлих и садашњих збивања: Да ли је ова педесета година - година ослобођења и опроштаја и за страдални православни српски народ? За онај народ који је борећи се против нацистичког обоготворења крви и расе у току пет година рата доживио геноцид од нацифашиста, да би онда, у току педесет година, доживљавао други, духовни геноцид и насиље у име обоготворења класне борбе, од безбожних бољшевичких титоиста?!

Гдје је место нашем народу у овом педесетогодишњем јубилеју? Увијек и стално на страни правде и слободе, ево га данас без правде и без слободе; увек вјеран својим савезницима, поборницима мира и човјечности, ево га данас анатемисаног, прогнаног у пустињу XX. вијека, окривљеног и за туђе гријехе... Док ово пишемо, хиљаде нових избеглица и бескућника крећу се истим оним путевима од Западне Славоније и Бихаћа којима су се кретале у неповрат за вријеме усташко-нацистичких погрома у току Другог свјетског рата. Јасеновац, страшни концентрациони логор, највећи српски мученички град мртвих, поново је без живих Срба и оскрнављен, масовне гробнице стотина хиљада у Доњој Градини невино побијених бомбардоване...

За ових педесет година ратног и поратног страдања свога народа, Српска Црква је писала бројне Меморандуме (објављујемо их ускоро у једној књизи, као педесетогодишње сведочанство писано крвљу и сузама) - од онога о усташком покољу (1941.г.), преко Меморандума Патријарха Гаврила о титоистичком насиљу над Црквом (1949.г.), до најновијих Саборских Саопштења јавности (1991-1995.г.).Наши Меморандуми и Саопштења садрже глас вапијућег против два геноцида. Оног физичког од 1941. до 1945.г. и оног духовно-моралног геноцида од 1945. до 1990.г. Од 1991.г. пишемо поруке и апеле против обостраног геноцида: физичког и духовноправног и моралног над српским православним народом. Има ли ушију да чују и срца да се смилује?

Оно на шта би хтјели да овом приликом скренемо пажњу Уједињеним нацијама и Европској заједници јесте сљедеће: Српски народ је послије балканских ратова и Првог свјетског рата ушао у Краљевину Југославију са двије своје независне државе - Србијом и Црном Гором, што значи да његова државност није везана за постанак или распад Југославије. И поред те, свима познате историјске чињенице, давно потврђене међународним правом, данас је то једини европски народ без иједне своје међународно признате државе.

Тако је Српско питање, по ко зна који пут, поново стављено на дневни ред, а српски народ обесправљен, послије мора проливене крви за слободу и своје достојанство. То питање, рјешавано у склопу тзв. Источног питања, није ријешено по Берлинском конгресу (1878.г.) Аустроугарском окупацијом Босне и Херцеговине. Није га ријешила ни прва Версајска Југославија, још мање она друга комунистичка са својим вјештачким административним границама.

хија у Западној Европи, нарочито животом и радом новоосноване Западноевропске епархије.

Архијерејски Сабор је веома забринут новим расколима у српском народу, обнављањем неокомунистичке идеологије, распростирањем секти и секташког духа у народу.

Питање унапређења црквене просвјете, промјене и осавремењивања наставног плана и програма високих, виших и средњих богословских школа наше Цркве, била је једна од главних тема овог засједања. Донијете су и одлуке за припрему уџбеника за вјерску наставу у школама Републике Српске и Републике Српске Крајине.

Сабор је с одобрењем поздравио почетак рада Фабрике свијећа Патријаршије у Сремским Кар-

Манастир Светог Никите у Скопској Црној Гори

ловцима у увјерењу да ће она моћи убудуће да покрије све потребе Цркве у свијећама.

Архијерејски Сабор је са жаљењем констатовао да је епископат тзв. Македонске Православне Цркве остао и даље упоран у расколу, па је стога потврдио своју одлуку из 1967. године о прекиду литургијског општења и црквеног заједништва са овом јерархијом све дотле док се она не врати канонском поретку Православне Цркве.

На Сабору је било ријечи и о односу наше Цркве према Свјетском савјету цркава и екуменском покрету уопште.

На празник Светих Кирила и Методија, просвјетитеља словенских, чланови Сабора су, заједно са

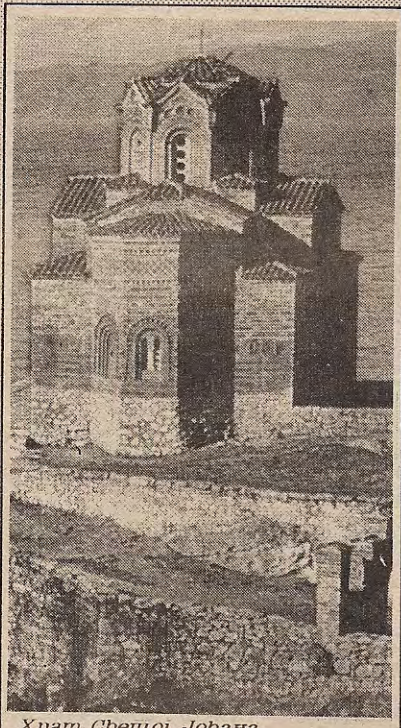

Храм Свешшої Јована Бошослова (Јован Канео) на Охриду

Утолико мање има наде да ће оно бити ријешено насилним претварањем тих граница, које пресјецају живи организам српског народа, у међународно признате границе новонасталих државица на тлу бивше Југославије.

Док ово пишемо допире до нас нова трагична вијест: 25. и 26. маја НАТО поново бомбардује српски народ у Републици Српској, да би га натјерао на признавање тих вјештачких граница и бацио на кољена; бомбе падају по истим оним просторима на којима су усташе и хитлеровци уништавали очеве оних који страдају.

Како за то бомбардовање тако и геноцид над српским народом у Западној Славонији, који му је непосредно претходио, свједоче да српском народу на просторима бивше Републике Хрватске и бивше Републике Босне и Херцеговине пријети потпуно уништење.

У исто време, Србија и Црна Гора се налазе у дугорочној међународној изолацији, под неочекиваним санкцијама, практично су под окупацијом међународних снага, принуђене да наметну срамну блокаду против своје браће с оне стране Дрине.

Према свему томе о судбини српског народа одлучују сви други сем самог српског народа. Потенцирају се унутарње противрјечности у самом народу, користи његова ратна, послијератна и данашња несрећа, све у циљу да би му се наметнула коначна рјешења његовог питања, без њега и против његове воље и међународно признатог права на самоопредјељење. Тако страда српски народ од својих гријехова, од старих и нових диоба; од нових и најновијих злоупотреба његовог повјерења од стране властодржаца.

Да томе додамо и ово: из свега што се догађа посљедњих година, нарочито од августа прошле године, постаје јасно да су духовни и страначки насљедници некадашњих комуниста, још једном спремни да свој опстанак на власти/ плате невином крвљу свога народа рачунајући да ће Запад и међународна заједница и 1995.г. затворити очи пред тим злочином као што је то учињено и 1945.г. Јер су комунисти бивше Југославије једини који су чинили масовне злочине и остали некажњени. И у овом трагичном рату на тлу бивше Југославије они су били кадри да те злочине понове увјерени да их за њих нико неће питати као што их није питао ни за оне претходне. Мада су и у овом рату одлучивали, под својим или под другим именом, о смрти и животу - они се већ пред очима цијелог света појављују као невини и недужни "миротворци"?!

Одиста не би било трагичнијег исхода да данас Срби постану већи непријатељи једни другима него што им је било ко други. А бојати се да и други, као и људи на мјестима од кључног значаја за рјешавање југословенске кризе, не увиђају да се од њих тражи не да учине неко добро за српски народ, него да буду употребљени да му нанесу управо зло, заједно са његовим непријатељима.

У несрећу ће увући и себе и народ, ако забораве да се одговорност, и пред Богом и пред родом, не може избећи, да "поколења дела суде, што је чије дају свима".

Због свега овога, Свети Архијерејски Сабор се и раније оглашавао захтијевима да се активирају снаге свих добронамерних, и заједничким напорима одупре злу неслоге, разједињености, мржње и

свега онога што води у пропаст у овом трагичном времену.

У најдубљем пак увјерењу да саборски изражени саборни глас Цркве одражава виталну потребу и најдугорочнији интерес српског народа, Сабор апелује на све одговорне у овом судбоносном тренутку, да упркос невиђеном притиску светских моћника, одбију да признају државе Хрватску и Босну и Херцеговину у њиховим вјештачким ("авнојевским") границама, све док се не изнађе преговорима мирно коначно рјешење овог трагичног грађанског конфликта. Сабор сматра да би овакво признавање Хрватске и Босне и Херцеговине значило накнадно озакоњење акта насилне сецесије, извршене на штету српског народа. Тиме би званично био признат подређени статус српског народа у односу на остале јужнословенске народе, укључујући и оне новостворене на идеолошкој основи, а српски народ и његове државе - прије свега Србија и Црна Гора - морале би преузети сву одговорност за избијање рата и за све његове страшне посљедице. Праведни и одбрамбени рат српског народа аутоматски би био третиран као агресија. Што је од свега најболније таква прихваћена решења постаће неминовно у будућности извор нових сукоба и крвопролића, на несрећу свих који живе на овим просторима, а и шире.

А зар није много, исувише много, несреће и страдања до сада? Страдају сви и свуда, а највише они који су, на свим странама најнесрећнији и најнезаштићенији. Ране и патње свих људских бића једнаке су ране и патње, а неправде и злочини, извршени од било кога и у било чије име, једнако изазивају гнушање сваког нормалног човјека, а нас пак пастире Цркве, посебно побуђују на молитву Господу за спасење страдалника, за покајање неправедника и за побједу - али не за побједу оружја и насиља него за побједу правде, мира, љубави, живота...

Позивамо стога све на мир, слогу и јединство, изражавајући вјеру и наду да ћемо ми напокон моћи огласити с пророком "годину милости Господње". Молимо се Спаситељу за мир свега свијета и спасење душа наших, као и за спасење свих људи и народа.

Амин.

Његовом Светошћу Патријархом Павлом, служили свечану Литургију у новом храму Светог Саве на Врачару и одржали молебан за спасење и просвјећење многострадалног српског народа, као и помен свима невино побијенима у Западној Славонији.

Сабор је ради свједочења о страдању свога народа, ради прикупљања помоћи за многобројне избјеглице из Славонске епархије и ради испомоћи Митрополиту новограчаничком г. Иринеју послао на извјесно вријеме у Сједињене Америчке Државе Епископа славонског г. Лукијана.

На крају свога овогодишњег засједања Сабор је упутио Поруку јавности поводом педесетогодишњице побједе над нацифашизмом и педесетогодишњег страдања српског православног народа.

У Свети Архијерејски Синод са двогодишњим мандатом су изабрани нови чланови: Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански г.Николај и Његово Преосвештенство Епископ жички г.Стефан, тако да сада Свети Архијерејски Синод сачињавају поред Његове Светости Патријарха Павла као предсједника: Митрополит дабробосански Николај, Епископ жички Стефан, Епископ нишки Иринеј и Епископ банатски Хризостом.

Потен на Градини

НАД МРТВИМ СРБИМА, У ПРАВЦУ ЈАСЕНОВЦА ...

БРАЊА ЦРНЧЕВИЋ

Кренуо сам за десетерцем и патријархом српским, господином Павлом у манастир Моштаницу, где ће Патријарх Српски и српске владике служити парастос мртвим Србима и мртвој западној Славонији...

Када би ђаво направио попис справа којима се служи, не би ли људе довео у заблуду и њима владао, телефон би засигурно био тек на трећем месту. Радио би се кочоперио испред телефона, а на првом месту шепурила би се телевизија, ђаволји полип који је своје отровне пипке завукао у свачију кућу. Телевизија је центар бестидности власти, сваки је гледалац жртва, а сваки говорник у овој или оној мери, џелат ... Ко лаж може добацити даље од телевизије, те справе ђаволове? ...

Првога маја (одабрани датум) Туђманови су бојовници лако дошетали Микелићевим ауто-путем до Мартићевих Срба. У нападу који је на Западу забележен као војнички професионалан, страдало је много Срба. Митраљиране су колоне избеглица, немачка је телевизија неколико дана касније приказала тај снимак (речју и сликом), како Шаринићеви Хрвати спирају крв Мартићевих Срба са Микелићевог ауто-пута. Српска телевизија (у Београду) није приказала тај снимак. Тежак је. Могао би узнемирити све равнодушније Србе ?! Хрватска је уз Брозов пристанак скрила истину о Јасеновцу и смањила број јасеновачких жртва из оног рата, јер им се , онако латински, чинило да то смањује кривицу... Нове јасеновачке жртве скрива и латински цивилизована Хрватска Телевизија и, српски бестидна, Радио Телевизија Србије... Хрватска овога пута нема потребе да смањује број побијених Срба, војника и цивила, забрађених старица, жена и деце. Ми то сами чинимо, да не бисмо ометали Микелићеве преговоре са Шаринићем. Док се Курта и Мурта не договоре шта се догодило, ништа се није догодило.

Српска телевизија је 8. маја (из Сава центра, у присуству власти) будила Исток и Запад, помињала Север и Југ, а хрватски су бојовници на све четири стране света одвлачили Србе скинуте до гаћа, а у Загреб слали спискове заробљених Срба,

да их, како им драго, распореде у ратне злочинце или, негде уз пут, изгубе... Оне које врате вратиће због сликања. Сликаће их да још једном прославе хрватско оружје и покажу свету колико су цивилизовани и како су само васпоставили ред и осигурали прометнице...

Као два врана гаврана...

Ако пораз боли а сваки боли, ваља то показати. Ако човек премине, ваља га сахранити. Ако добар део твог народа пада у робље, ако католици иште од православаца да промене веру, ако би Турци опет твоје водили у јаничаре, ваља се присетити поука из божанственог српског десетерца, који је тачније од историје и јасније од сваког српског кнеза казао шта нам се то догодило... Када мртве Србе код Окучана и другде, ако већ не можемо именом, макар бројем, не помиње атеистичка држава, баш као да чека да Туђман намири милион српских глава... сад, када је са културом лепше и када Србија, опет, има више певачица него нарикача, кренуо сам за десетерцем и патријархом српским, господином Павлом у манастир Моштаницу, где ће Патријарх Српски и српске владике служити парастос мртвим Србима и мртвој западној Славонији...

Путујем, као што је ред, затвореним коридором, неколико векова иза десетерца и неколико сати (ипак векова) иза Патријарха Српског. Путујем у колима у којима има бензина за оба правца и стида за све правце који су пред нама. У Бањој Луци пратим посну вечеру Патријарха Српског, митрополита и епископа. На вечери је, природно, и "дружина" са Пала, а мени би била ваистину част да на овој вечери, макар и симболично, представљам безбројне Србе из Србије, али нисам овлашћен да то чиним. Заступам само себе и пар пријатеља, чија ће имена горети у мојој свећи у Моштаници за све мртве Србе и не мање мртву западну Славонију.

Излазио сам из цркве да се питам са народом, да их чујем и сам кажем коју. Кишило је. Запазио сам да митрополит Амфилохије и владика херцеговачки Атанасије напуштају парастос, седају у кола и одлазе некуда...

Увече ме је са екрана Српске телевизије са Пала поразила страшна слика.

На Градини, на најкраћем пушкомету хрватских бојовника, на пустопољини, ту над мртвим Србима, у правцу страшног Јасеновца, махали су кадионицама, као два врана гаврана крилима, митрополит Амфилохије и владика Атанасије. Били су ту само они, мртви Срби и Бог...

Гледајући ту страшну слику коју Београд неће видети, јер је са културом лепше, а прослављати победе лакше него видети смрт и пораз, могао сам да заплачем и повраћам. Учинио сам то истовремено. Пробајте и ви то, Срби, где вас још има. Ни ја нисам веровао. А ето, успео сам...

И ја бих, природно, волео да победи мир, ако има кога. И ја бих, природно, волео да рат буде поражен, ако има од кога. Верујем да Срби овога пута морају да победе, јер ће на то бити присиљени.

Понекад само, понекад, гледајући српску бестидност у боји, између две шашаве песме, између два ведра филма (са културом је све лепше) или гледајући какав пренос из неке од наших скупштина, шапућем у себи неки чудан текст, не знам је ли молитва или клетва, пратећи у мислима кадионицу окренуту ка Јасеновцу, и говорим себи и у себи:

Трговци земљом и народима,
вође без застава, верници без Бога и Цркве,
удовице и сирочад, мртваци без гробова,
преклани и спаљени, безруки и безноги,
равнодушни и узнемирени, богаљи и тркачи,
кукавице, неустрашиви, распамећени и
разумни
- ви сте моје племе и вама кажем:
Иде време страшније од времена,
живот гори од сваког живота,
припремите кужне душе за велики пламен,
ускоро ће се догодити...
Бићете оно што јесте.
Нико неће бити ништа никоме,
Земља ће горети,
небо ће бити далеко,
а повратак
у животиње
болеће ретке Србе,
а неће бити ковчега и Ноја
да спасе по једно од сваке врсте!...

Ваистину не истражујем зашто ту клетву или молитву најчешће говорим зурећи у телевизор, у тај центар српске бестидности.

Спискови несталих Срба у великом етничком чишћењу Западне Славоније почетком маја свакодневно се увећавају. Међународне хуманитарне организације упорно настоје да евидентирају све страдале, рањене и депортоване у логоре, али се страхује да су трагови масовних ликвидација у Пакрацу и Окучанима на вријеме уклоњени. Ово потврђује и чињеница да приступ екипама Високог комесаријата за избјеглице и Међународног црвеног крста није био дозвољен до шестог маја, када је све већ било завршено а докази уклоњени.

МИШО ВУЈОВИЋ

ЉУДИ ГОВОРЕ

Коса и кожа са здробљене бомбардовањем главе тале Пајане Гојић - глава није нађена

Кука Поповић свједочи да су улице Окучана пране шмрковима и рибане детерџентом.

- Зашто би улице Пакраца прале специјалне екипе, које су на себи имале заштитну опрему, са маскама на лицу - пита се она - а видјели смо и дим, када су спаљивани лешеви, то вам може потврдити велик број људи из Окучана и Јасеновца.

- Ово је чист фашизам, с разликом што у оном рату нису гранатирали. Цијели први мај из подрума нисмо могли изаћи. Сва оружја, од хаубица, ракетних система, до авијације су тукла по нама. Не знам ко је жив остао, каже шездесетогодишњи Станко Војиновић из Пакраца. Око нас су лежали мртви, тешко је од крви и од прашине било идентификовати било кога, а и људи су били просто раскомадани. Усташе нису бирале циљеве. Наш командант Стево Харамбашић је морао да се преда да би сачувао народ. Да није потписао капитулацију, питање је да ли би ико жив остао. Сада га у Бјеловару, као и његовог помоћника Орозовића туку до изнемоглости...Најгори су црнокошуљаши. Они су нас највише тукли и у Пакрацу прије одвођења, али и у бјеловарској спортској дворани, гдје нас је било око 750. Угледног седамдесетогодишњег пакрачког доктора Перића су скоро измасакрирали, тешко да је до болнице жив стигао.. Док је тортура трајала, обично су нас пљували и називали прљавим и смрдљивим Србима, који загађују околину.

Станко Војиновић каже да ништа боље не пролазе ни заточени у Дарувару и Пожеги.

- Ја сам се, срећом, након дводневног батињања успио извући. Један од усташа, кад су ме пуштали, рекао је: Знамо да код четника ниси био мобилизиран и да на нас ниси пуцао, али смо ти кости ипак морали мало продрмати. На жалост, то се није догодило моме пријатељу Николи Драгашу: њега су у јадном стању наводно одвели у болницу и веома тешко да може преживјети.

Станко Војиновић свједочи да је на Гавриници (улаз у Пакрац) видио праву касапницу, потврђујући да су трагове злочина и ту уклањали људи са скафандерима и гас-маскама.

Милош Арсенић је са још четворицом успио да преплива Саву:

- Један из наше групе није знао да плива. Када смо дошли близу Саве извршио је самоубиство. Ни мој комшија Соколовић није имао среће, утопио се негдје на средини. Наша трагедија је још већа што смо повјеровали УНПРОФОР-у. Они су гарантовали безбједност и наш прелазак у Републику Српску под њиховом пратњом, ако се

предамо. Ми смо испоштовали договор и предали оружје. Тада су Хрвати гранатирали свој дио града, да би се створио утисак да ми минирамо предају и нападамо. Од тога момента настала је права касапница, лешева и комада људских тијела било је на сваком кораку, а унпрофорци су се, по већ устаљеној пракси, повукли.

У основној школи у Градишки, смјештен је велики број избјеглица из Пакраца. Њихова судбина, иако су на безбједном, и даље је неизвјесна...

Љубан Славујевић (63) кога затичемо у једној од учионица, поред своје непокретне супруге Цвијете, каже да је од деведесет прве два пута живу главу извукао и да више не жели егзодусе.

- Тога дана сам се обријао, па сам некако изгледао млађи. Када су нас као стоку довели на трг и почели да одвајају мушкарце од жена, затим старије од млађих, рекли су да станем са млађима. Жене су вриштале док су нас одводили. Пред утовар у камион, један је рекао да се вратим у групу старијих, који су скамењено стајали окружени људима у маскирним униформама, шареним и намазаних лица. Један из групе извукао је 70-годишњег Стојана Комненца. Ударао га је и шутирао, оптужујући га да је у његовој башти имао пушку. Док га је тукао, говорио је у хистерији да ни нас не треба поштедити, јер "старци су најопаснији". Срећом, пришао је један у полицијској униформи и рекао му да га остави, каже Љубан, наглашавајући да је тога дана одведено у Бјеловар око хиљаду људи. Они који су остали одведени су у Вараждин и Пожегу. Видио сам да су и села око Пожеге паљена а да је стока утоварена и транспортована у Пожегу.

- Једва смо успјели побјећи из села, доста је људи страдало,- прича Јагода Штеповић (63) из Шуматица код Пакраца. На кућном прагу су убили Јелу и Јагоду Србљан. Мирка Сужњевић је у дворишту заклана. Палили су све редом. Из шуме смо гледала како ми кућа гори. Већина усташа била је маскирана и намазана неким бојама по лицу, али сам међу њима познала неког Дамира, радио је на Бучју у складишту - каже Јагода, додајући да је велики број људи остао у збјеговима Пољана и Папука...

Испред кризног штаба у Градишки, средовечна жена, након читања спискова избјеглих и евидентираних од међународног црвеног крста почиње да плаче. Сазнајемо да јој је двадесетпетогодишњи син остао у окружењу: - Нема га на списку ни мртвих ни живих...

Станко Војнић из Пакраца свједочи:

- Првог маја кад смо се предали, похватали су нас у колони и потјерали за Бјеловар у затвор. У Бјеловару су нас испитивали и тукли шакама и лисицама по глави. Тукли су нас како год су могли. Само кад дођу њихове камере дају нам сендвич, да прикажу како нам је лијепо. Касније су нас пустили из затвора, тако испребијане и онда смо утекли овамо. Видио сам мртве. Било је жртава у Виноградској и Улици Пепа Повлаке. Заправо, било је жртава свугдје гдје се могло кренути. Претежно цивили. Убијали су гранатама, пушкама, аутоматским оружјем и свачим, залазили у куће, пљачкали. 20 000 војника на 6 000 ненаоружаних људи. Видио сам више од стотину жртава само на Гавриници, што баба, што људи, што старијих, што дјеце и жена. Из Кусоња су пуцали гранатама на Пакрац, тако да су направили још већу панику међу народом који је сасвим изгубио главу.

Илија Павловић из Смртића прича да је у шест сати сам прешао из Нове Вароши и провукао три рањеника.

- На једној гомили сам видио десетак цивила. Овај комби из шумарског (Илија показује руком), видите, сав је изрешетан. Све је изгледало грозно и крваво. Да се успут није згртало, колима би се преко мртвих возило. На једном дијелу су били разбацани уз банкину, а даље преко цијелог пута...

Јелена Павловић из Врбовљана прича о сину који не може да дође себи од момента када је на стази смрти у Новој Вароши прегазио школског друга:

- Извлачио се трактором, пред очима су му убили рањеног друга, није успио да га извуче. Лешеви су били свугдје по путу. На излазу из насеља лежао је његов школски друг, међу осталим убијеним. Није успио да га заобиђе. Отада ни са ким ништа не говори...

- Шетам овуда као луда, каже Драгица Делибашић из Окучана. Двије недјеље на голој ледини. Ништа нисам успјела да извучем, ни да се пресвучем. Наш радио је пуштао музику и јављао да се линије добро држе, тако да смо дјецу држали до посљедњег минута... За мужа и оца ништа не знам, кажу да су се предали и да су у Бјеловару... Довде сам стигла преко мртвих... Успут сам видјела раскомадане људе поред банкина, главе одсјечене, руке, уши, тијела унакажена...

РАДМИЛА КУЛУНЦИЈА

ДЕВЕТ РАНА ОЦА САВЕ

Свједоци усташке агресије на Западну Славонију

ЦРКВА НА КРСТУ

Његова Светост Патријарх Павле са рањеним свештеником Савом Почучом из Окучана. 9. мај 1995.

Мала Дајана и њен братић Немања својом дјетињом крвљу оптужују сво лицемјерје савременог свијета, који говори о миру и демократији, а у суштини носи нови рат и јесте узрок сваких несрећа и свакога зла на земљи

Српска православна црква кроз вијекове увијек је била са својим народом, с њим пјевала и славила, плакала и туговала. Тако је и ових пет година кад су све силе свијета зинуле на род наш православни. Непријатељ удара тамо гдје Србина највише боли, по нашим светињама, по гробљима и гробницама, по јамама, ријечју, по свему што о Србима свједочи. Са православним народом страдају и његови духовни оци, страдају епископи и свештеници. Један од њих је и свештеник из Окучана Саво Почуча који је задобио девет простријелних рана спашавајући народ у најновијој хрватској агресији на Западну Славонију. Оца Саву посјетио је и Његова Светост патријарх српски Господин Павле са епископима.

А прича оца Саве је тешка, претешка. Боле ране, боли и душа. Стално понавља - дјеце ми је највише жао, моје дјеце, мојих ђака. Неке никад више видјети нећу... Пуцали су у све што се креће. Покушавао сам да помогнем да се спасе што више народа. Једна колона је, видио сам, успјела да изађе, да побјегне. У колони дјеца, жене, старци... Вратио сам се јер ме је чекало још наше нејачи. Та друга колона није успјела цијела да се спасе... Док смо се кретали према Градишци нисмо знали да су усташе већ изашле на цесту у Новој Вароши. Видјели су ме, био сам им мета. Митраљезом су изрешетали и аутомобил и мене. Осјетио сам болове свуда по тијелу, али сам морао даље. Возио сам док ауто није стао а онда сам, са седам рана по ногама трчао још неких двјеста метара до наше војске. Трчао, падао, пузао, али сам стигао на сигурно... Тако прича отац Саво. Мало прича, па стане, заћути. Не знаш шта је теже, кад прича или кад ћути...

Грмило је на све стране. Војска која је штитила цивиле као да се одједном тргла. Растјерали су усташе са цесте и народ који се у том тренутку ту затекао успио је некако да се спасе. Било је истина и рањених, повријеђених, но преживјели су... Зашто се све ово десило у Западној Славонији? Зашто није било помоћи,

зашто није било координације између војске и цивилне заштите? Зашто се то све десило баш тако? Ја знам ту војску, то су борци, нису кукавице! Имам осјећај да им је неко тако наредио... Није дошла помоћ ни са друге стране Саве. Наши топови, наше оружје, ћутало је?! А на неким тамо састанцима постављају се питања шта би том народу, шта би војсци?! Страдао је и народ и војска. Истина ће једног дана изаћи на видјело. Тешко оном ко ју је скривио.

Мајка Гордана

У бањалучкој болници лежала је и Гордана Гојић, трагична мајка из Старе Градишке. Њених двоје дјеце шестогодишња Дајана и дванаестогодишњи Немања страдали су у рушевинама куће коју је погодила непријатељска граната. Са тешко повријеђеном Горданом разговарали смо, ако се то уопште тако може рећи, у болници у вријеме кад још није знала да су јој дјеца страдала. Љекари су нас упозорили да она ништа не зна и да јој ништа не говоримо јер је у таквом стању да не би преживјела истину о дјеци.

Чим смо се појавили на вратима собе у којој је лежала придигла се и питала - "Шта је са Старом Градишком? Шта има у Градишци? Тамо су ми дјеца, ништа о њима не знам..." Покушавамо да је заварамо да не знамо још ништа, да ће све бити у реду. Покушавамо, али узалуд. Гордана једноставно губи интересовање за нас, окреће главу зиду, више је не занимамо. Њено материнско срце слутило је истину. Нешто се вјероватно од оног преживљеног задржало у подсвијести и пробија блокаду коју љекари подржавају седативима, настоје да се једна жена прво опорави па код куће јача, да јој кажу која ју је невоља снашла. Од медицинских сестара које су стално уз Гордану сазнајемо сву трагедију ове жене и њене породице. Гордана је избјегла из Зенице и са мужем и дјецом населила се у Старој Градишци. Кад је почело ово најновије зло у Западној Славонији избјегла је у Градишку и смјестила дјецу у неку напуштену кућу. У зао час, јер је баш ту кућу погодила граната. Њени малишани Дајана и Немања погинули су, она и њена сестра рањене. Горданин муж је борац, за њега није ништа знала у вријеме кад смо били код ње.

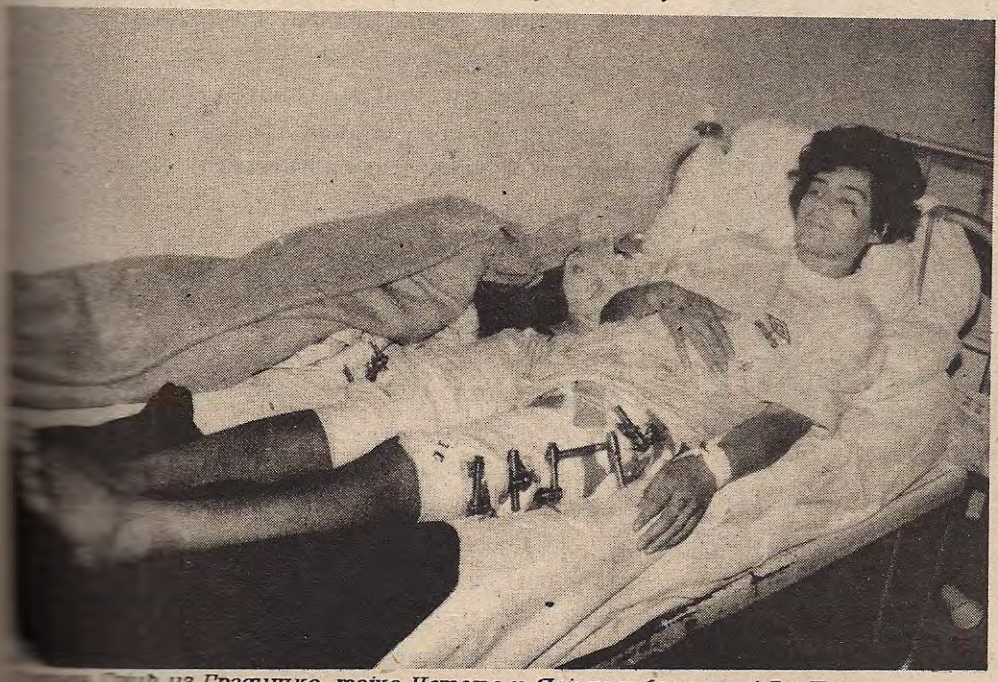

Гордана Гојић из Градишке, тајка Нетање и Дајане у болничкој постељи

Уна, једна и једина

У бањалучкој болници тих дана нашли смо и Биљану Тадић из Градишке. Њена болесничка соба била је пуна родбине у црнини...Још једна потресна прича. Првог маја, око 20 часова, видјевши шта се догађа Биљана покушава да се са ћерком, свекром и свекрвом склони у подрум. Усташка граната била је бржа. Биљана је рањена, а њена двогодишња кћерка Уна, јединица, једна и једина, и свекрва Марија - погинуле су.

Стево Булић, седамнаестогодишњи дјечарац из Врбовљана тешко је рањен 1. маја. Каже да га је отац то јутро пробудио рано и рекао да брже-боље узме нешто да доручкује, јер се опет заратило и ко зна гдје ће тај дан омркнути. Стево је отишао у љетњу кухињу, а остали су остали у кући. Пале су три гранате, четврта је погодила баш љетњу кухињу. Стеву су једва извукли испод рушевина.

Село Врбовљани попаљено је међу првим селима заједно са Рајићима, Смртићима, Млаком, а све што је затечено у њима, жене, дјеца, старци побијени су на најзвјерскији начин.

ОСКРНАВЉЕНА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ЈАСЕНОВЦУ

Загребачки архијерејски намјесник Миленко Поповић о свом путу по Западној Славонији послије хрватске агресије

Јасеновачка црква прије страдања

Као једна од главних пропагандних вести после оружане акције хрватске војске у Западној Славонији протеклих дана била је да су представници три верске заједнице из Загреба, међу којима и Српске Православне Цркве, одржали заједничку молитву за мир у Јасеновцу. Иза тога су следили опширни детаљи о стању католичких цркава на подручју Западне Славоније куда су та тројица затим прошла, из чега произилази да су их Срби систематски уништавали. Ни речи о стању православних цркава, осим више пута изношеног податка да је у Јасеновцу католичка црква срушена (што је тачно, али у борбама 1941), док је православна црква читава.

Приказ у овдашњој јавности тог заједничког пута загребачки парох и архијерејски намесник СПЦ Миленко Поповић оценио је као манипулисање и о томе шта је стварно радио и видео на том путу обавестио је своје претпостављене као и појединe амбасаде у Загребу.

Опушци у путиру

У Јасеновцу црква Светог Јована - наводи он - јесте читава, али је унутрашњост пљачкана и оскрнављена. Нема полијелеја у цркви, а у њој спавају припадници хрватске војске и полиције заједно с оружјем и војном опремом. Наводећи да им "часна трпеза служи као сто за јело" и да су "путир затекли пун пљувачке и опушака", М. Поповић такође каже:

"Споменик јасеновачким жртвама смо такође обишли и наишли на свеже трагове крви. У самом месту нисмо наишли ни на једног цивила српске националности. Прошли смо кроз Горње Богићевце, Гори и Доњи Рајић и такође нисмо наишли ни на једног цивила, али је зато био велики број хрватских војника и полиције."

Црква у Доњем Рајићу, наводи даље М. Поповић, читава је, али су врата провађена. Полиција им није дозволила улазак у цркву оправдавајући то могућношћу да је минирана, али су успели да виде да недостаје полијелеј и да је у њој све разбацано и испретурано. Миленко Поповић затим наставља:

"На ауто-путу из Новске према Окучанима видели смо више спаљених аутомобила, камиона и један аутобус. На улазу у Окучане и на читавом путу од Окучана према Пакрацу, видели смо крваве мрље по асфалту.

Наша црква у Окучанима је споља наизглед цела, али су сви прозори полупани, врата су провађена и у цркви је све испретурано. У олтару с десне стране постоје врата која су приликом нашег уласка била отворена. Погледом у порту

кроз поменута врата видели смо огромну ископану раку удаљену десетак метара од олтара, а земља је била крвава. Приметивши да то гледамо, полицајци су врата одмах затворили. У кући у којој је боравио владика Лукијан, налазила се хрватска војска и приступ нам није био дозвољен. У пролазу кроз село Цаге, у неколико дворишта смо видели велике ископане раке ."

Срби у цивилној заштити

Целим путем од уласка у Окучане па све до Липика - наводи даље о. Миленко Поповић - у каналима покрај пута виде се делови одеће, обуће, завежљаји с храном, бицикли, мотори и спаљени аутомобили, као и трагови крви. Црква у Медарима је срушена, црква у Доњем Чаглићу је оштећена, а црква у Пакрацу је спаљена, без крова и половине звоника, док су иконостас и хор изгорели а унутрашњост је сва у рушевинама. Епархијски двор у Пакрацу могли су да виде само споља, јер им улазак није дозволила ХВ. "Извана је видљиво да нема ни једног прозора, на већем делу зграде нема крова, видљиво је да је двор паљен. Делује сабласно," каже М. Поповић, напоминући да на читавом том путу нису срели цивиле српске националности с којима би могли да разговарају. Он такође каже:

"У Окучанима, као и у неким другим местима, видели смо људе у посебним униформама са некаквим тракама на рукавима, који су чистили терен од разних предмета, а уз њих су били наоружани војници. Тврдили су нам да су то припадници цивилне заштите. У пролазу један од тих наводних припадника цивилне заштите нам је шапнуо да су Срби и брзо се удаљио. То нам је био једини сусрет на овом путу са Србима."

Према сведочењу архијерејског намесника СПЦ у Загребу о. Миленка Поповића, већина кућа које су видели на том путу су проваљене и опљачкане, а на свим местима где су се заустављали, осећао се мирис лешева. "Из свега што смо видели и доживели, може се закључити да је поново извршен геноцид над српским народом и да је тај део Западне Славоније очишћен од Срба" - каже о. Миленко Поповић.

Радоје Арсенић
(Политика, понедјељак,15. мај 1995.)

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Покушавајући по ко зна који пут да одговоримо на мученичко питање српског пјесника "Имал' игдје брата у свијету, да пожали ка' да би помога", обрели смо се на Савин дан 1995.године, ја и мој колега Милован Ковачевић, на Грбавици...

Циљ нашег пута била је Илица. Требало је да, по Божићном договору, посјетимо новинаре "Ослобођења" који у ратним условима праве новине на првој борбеној линији. Све што смо, захваљујући добрим људима прикупили, стало је у камион. Седам тона брашна, уља, кромпира, меса, шећера, сапуна, грашка... Мало вина, дувана и кафе морало се добро сакрити, јер царина то не убраја у хуманитарну помоћ, а доћи први пут у братску кућу, без боце ракије није се могло.

"Ако ћете сутра на Илицу, нека вам буде Бог на помоћи", рекао нам је домаћин куће у којој смо преспавали Драго Шеховац, рањеник са јеврејског гробља. У миру се то растојање прелази за пет минута. Около, наоколо, по шумама и горама, снијеговима и ледовима, потоцима и брдима, пријатељима и непријатељима, дошли смо по мрклом мраку до Илице.

Ту смо, након три дана путовања, видјели велику радост. Чекали нас да нам кажу да је то добро што смо урадили, али да се нисмо морали излагати великим ризицима. Да имају шта да једу и да им је само важно то што смо се срели. Сваки живи грађанин Српске општине Илица има своју причу, мртве и рањене и личне ране. Дјечије сузе су неозбиљне и у рату. Али сузе старог борца од 24 године, борца који не броји ране, већ вијекове и лијепе дане, морамо забиљежити. Вјерујемо да је ово за њега велики тренутак. Не забрављамо ни "команданта" нашег возила марке "Мерцедес" од седам тона. Жељко Маровић из Куча не прича док вози, само је два пута спустио главу на мјестима гдје се очекује снајперско зрно.

– Све три сукобљене стране из бившег Сарајева, слушале су честитке и добродошлицу коју су нам пожељели домаћин преко Радио Илице, уз пјесму "Иде војска од Никшића". Стотину четрдесет седам бораца одбранило је Илицу у првом оружаном и крвавом покушају ага сарајлија да попију још једну чашу вина на овом парчету Српске Земље. Данас браниоца Илице има много више, али се скромна цифра првих бранилаца, смањила бар 10 пута. Нијесу побјегли, емигрирали, сачували главу. Они су по узору на славне претке тркнули мало до народног памћења, народне пјесме и славе, како би се с прољећа вратили да одраде своје запуштене њиве и имања.

Домаћини, новинари "Ослобођења", у хотелу "Србија" на Илици, окупили су новинаре радија и "Српског слова", да у невољи заједно запјевамо. Нашло се ту и пјесника, државних чиновника, службених лица. Пјевали су и стари борци од 25 година. Цијело Сарајево слушало је пјесму. Слушали су је наравно, и у оближњим роговима из којих су уске и широке цијеви гледале према нама. Чули су нас у Книну и Дечанима. О Подгорици да не говоримо.

За три дана боравка на Илици обишли смо положаје, старачки дом у Нецарићима, и болницу "Жица", празне рафове хуманитарне апотеке. Нијесмо могли обећати али смо им рекли да ћемо, уз помоћ добрих људи, покушати да прикупимо нешто хране, лијекова и санитетског материјала и да ћемо, ако Бог да, прије прољећа још једанпут доћи на Илицу.

Славко Живковић, Подгорица

ЛУЧА МИКРОКОЗМА И САДАШЊЕ СТАЊЕ СРПСКОГ НАРОДА

ЕПИСКОП ЗАХУМСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКИ И ПРИМОРСКИ АТАНАСИЈЕ

Христос воскресе !

Ово је васкршњи период, а и Његош се Васкрсењем избавио из свих оних лавиринта које описује у "Лучи Микрокозми". А ово је време васкрсно зато што је слично Његошевом па је он у свим својим и народним распећима осећао потребу да се спасава Васкрсењем. И "Луча" се тако и спасава: Васкрсењем.

Дозволићете ми да кажем неколико речи о томе зашто је ово време слично с Његошевим. У "Горском вијенцу" он описује оне борбе које су страшне и када о њима само слушамо: кад чујемо монологе Владике Данила или Игумана Стефана, видимо у каквом је стању био Његош у оно време. И ми смо данас у таквом стању, само што можда немамо дара и надахнућа да то искажемо.

Митрополит Амфилохије, владика славонски, ја и отац Филарет смо били ових дана горе на српској реци Вавилонској, на Сави, од Градишке до самог Јасеновца и видели то што се тамо десило, и ево одатле стално слушамо вести о новом и новом страдању: само у Окучанима је, кажу, три хиљаде мртвих. Неки младић који се извукао преко Саве рекао је да је видео да су булдожерима закопавали мртве. Гледао је и како су их убијали. У окружењу је шест-седам хиљада људи, горе у пакрачком делу, где је страдало бар још толико колико у Окучанима. У целој Западној Славонији је било око 22 000 људи: око седам хиљада је изашло и сада рачунамо да је још толико погинуло или је заробљено. Оне који су остали уништавају на начин на који се ни пацови не уништавају. Упркос свој светској заједници, или боље рећи - уз њену сарадњу. То је све лицемерје какво је и Његош познавао.

А лажних спасилаца какав је био Шћепан Мали има и данас, који исте приче причају. Но, у Шћепану Малом је било макар неког заноса, а ово данас је брутална лаж и лицемерје. "Никад нисмо били овако деградирани, овако неосетљиви" рече Симо Брдар, чувар босанске стране Јасеновца, Градине.

Када сад видимо и чујемо шта Хрвати раде и кад размишљамо о томе шта су пре радили, видимо да се

Тачно се види да је Његош учио из великопосног богослужења и из литургијске праксе, па је и завршио Васкрењем: једино је тако и могао да заврши, једино је тако могао да опстане у свом времену, а да не излуди. Тако и ми, једино тако, можемо да опстанемо. Његош је човек Косовског завета не само по теми онога што је писао, већ по једном дубљем осећању - по томе што је увидео излаз у Васкрсењу: излаз, стварни али неочекивани, излаз до ког се правнички, логички, јуридички, државнички, дипломатски или не знам како не може доћи. Ја тако видим и очекујем излаз овом народу.

ништа није променило: они могу да раде то што раде. И видимо да смо ми у ситуацији Његошевој.

Али нисмо ми Његош нити имамо ту његошевску осетљивост, него смо некако умртвљени, убуђали: убејутио се народ, његово срце, његови савест и разум, а разум уме да се урожи и рог постане, као што то каже народ. А у Библији се каже за Израиљце да им је срце окамењено, да су тврдоврати и тврдокорни и каменог срца.

Можда је овај скуп о Његошу и о "Лучи" буђење из те убејућености, као што се Његош спасавао из оног пакла који описује у "Горском вијенцу" и од оног лажног спасења које је понудио Шћепан Мали. И Његош се "Лучом" будио и тражио излаз који није логички, није рационалан, који није нормалан и није праведан: то је та драма човека и драма народа. Говори он у "Лучи" о лику Адамовом и о роду Адамовом, и о судбини свога народа као живом примеру и примерку Адамовог рода. Његош је у "Лучи" пустио срцу на вољу и нашао излаз: о том излазу бих хтео да говорим.

Његош је, као што сам то хтео да покажем и у студији "Његош и патристика", израстао потпуно из православне традиције, косовске, исихастичке и патристичке традиције, традиције библијске и литургијске. Тачно се види, као што вели митрополит Амфилохије, да је учио из великопосног богослужења и литургијске праксе, па је и завршио Васкрсењем. Једино је тако и могао да заврши, једино је тако могао да опстане, а да не изађе. Па и ми једино тако можемо да опстанемо. Његош је ту човек Косовског завета, оним дубљим осећањем да је видео излаз, стварни али неочекивани, излаз до ког се логички, правнички, јуридички, државнички, дипломатски и не знам како не може доћи. Ја тако видим и очекујем спас овом народу.

А они који очекују излаз од дипломатије и од онога што сами раде - излаза наћи неће. Него ће све ово што сада говоре понављати и када на ред следећи пут дође неко друго место, рецимо мученичка Глина: она је следећа по мученишту.

И онда дође човеку на памет оно што је Достојевски говорио: "Ако нема Христа, онда треба бацити бомбу на свемир - да све оде у ваздух!" То је бунт његових хероја, то је бунт Достојевског, то је бунт и Његоша.

(Наставак текста на страни 40)

Али је велики песник пустио да, пре но што покаже излаз, пропарадирају сви аргументи, сви мирови и светови Сатанини, па су се наши тумачи, наши мали људи уплашили те страшне Сатанине аргументације и закључили да је Његош на страни Сатане.

СВА ЈЕ САТАНИНА АРГУМЕНТАЦИЈА - БЕДА

Могу да вам као исповест кажем једно своје искуство, нешто што сам испричао и једном великом човеку и великом мученику, владици пергамском Јовану (Зизиуласу); и на њега и на мене је то оставило можда битан утисак у животу. А то је сазнање да сва аргументација Сатане иде

Служење потена јасеновачких жртава на стратишту Градуна

у ствари преко нас, преко наших мисли и жеља, преко наше аргументације и логике: да је сва Сатанина аргументација у ствари беда од беде, а нарогушена је, а силна је, а моћна је. Као аргументација НАТО-а. Сва је аргументација Сатанина једно велико рогушење, ароганција и надувеност: Сатана је један велики мангуп. А његова аргументација је скривање иза свога прста. Све то је пустио Његош нека се искаже. "А Бог пусти", што каже Матија. Бог пусти, ћути - "искажи се ти", вели, као што пише и код Достојевског у "Великом инквизитору", "кажи слободно". Не боји се Бог никаквих аргумената. Мислио сам и ја, беда, као што Сатана мисли - да се Бог боји мојих аргумената.

Јов је имао разлога да постави питање: он, који је био сасвим други човек, који је имао три чисте, поставио је Богу питање из прашине, из позиције где се или пропада или опстаје, па се тек онда Бог појавио. Јов се мученик распада у ранама, сви су га издали, па и пријатељи који су дошли да га саветују, говоре као Божји адвокати. Користе аргументацију Уједињених нација: "Ћути, не можеш ти тако, Он је Бог... то су УН, то је светска заједница, не може то". "Море, ви сте сви дрвени адвокати," вели Јов, "идите да вас не слушам. Нека Он дође, да Га ја питам!" Е онда Бог долази и прелази у контранапад. И Јов ставља прст на уста, јер ту нема више шта да се пита; не зато што га је Бог ућуткао и надмашио, него што је човеку и било само до тога да се Бог појави. Одавде па надаље, сва логика се руши, сав кристални творац о коме говори Достојевски нестаје са сцене: тако се и Његош спасавао појавом Божјом: "Гле дивнога сада видјенија, сунце правде земљу огрија". Одједном се појављује Христос, оваплоћени Богочовек. Без икакве логике, па је чак и једна величанствена Исидора посумњала да шесто певање нема никакве логике, да не исходи из логике спева; помислила је да је Његош ту нешто закрпио, и пристала на претпоставку недостојну и Његоша и ње. А Његошу је једноставно било стало да нађе излаз за човека. И да је остао на целој оној организацији приче коју прича Сатана, о преегзистенцији душе, о судовима и кармама и правди, не би ту било излаза. Не само да њега нема из космологије Његошеве, него ни из сваке друге космологије: и античке, и паганске, и хришћанске ако хоћете. Као што је Милтон предивну жртву Христову, Крст, Голготу и Васкрсење калвинистички претворио у неко испаштање, задовољење неког Бога коме треба сатисфакција свог сопственог сина, о чему сам говорио у тексту "Како су Свети оци видели Свето Писмо". Као што каже Тарковски да су сви Бергманови филмови произашли из протестантизма; а мислим да су они трагично и истински велики. Али ту нема ни

милости, ни простора за човека, ни спасења. То би били неки зупчаници у које смо и ми укопчани и не зна се ту има ли Бога или не, или је Бог само један од тих великих зупчаника.

Његош се спасавао свега тога "Лучом", али је пустио да се сва та машинерија логике, предања, религије и правде демонтира и да све изађе на површину зато што је то све он преживео. Зато је ту шесто певање, али не само оно: на шест места он нас у претходна три певања припрема за појаву Христову. Песнички, како је он то већ умео, пушта нас да већ у Адамовој осуди. о којој више нема збора, запазимо да се одједном појављује Слово свето премилосна Оца да границе вечне погибије свемогућом вољом заустави: стоп са бомбардовањем НАТО-вци, станите са неправдом према Србима у Босни, према Србима у Крајини, станите!

Његов Отац - то је интересантно - јесте се сажалио, Њега је заболела судбина човека, али као да је и Он имао у свом џепу неки адут за себе самога, јер - то тврдим као теолог - Христос је спасење и Бога.

КАД ПОГЛЕДАМО НА КРСТ - ЕТО ПРАВДЕ

Замислите ситуацију Авраамову: крену он и његова породица из Месопотамије , из Ура Халдејскога и створи се народ од њега; Бог му обећава куле и градове - и даје му их; он нема деце - а Бог му обећава наследника, будућност, потомство, све, небеса. Сара и он већ запали у године, а Бог им на крају каже: "Добићете дете". Сара се насмеје: "Како?" На крају доби Авраам дете, одгоји га, и одједном каже Бог: "Иди да га принесеш на жртву, да га закољеш". И он је пошао. Ни за Авраама нигде у Библији не пише да је тада имао излаза. И још га пита син: "Оче, а где је жртва?" "Господ ће се постарати," одговара Авраам. Како? Нема логике, нема консеквентности, нема правде, као што осећате. Један велики светитељ је рекао: "Немојте ми говорити о правди Божјој. Кад погледам на Крст, ето правде господо, и све стране правде и неправде!"

Његош је у "Лучи" једноставно пустио сву ту Сатанину аргументацију да изађе и све је то исписао. Али је из њега проговорило оно неочекивано за песника, али не и за човека. Јер је човек већи од песника: песник је највећи човек, највећи човек, али је и песник само део човека. Из Његоша је проговорио човек: зато се и његова "Луча микрокозма" завршила у сунцу правде, сунцу са Истока. "Сунце правде" је библијски израз: то је Старац Симеон рекао када се појавио мали Христос у храму и када га је узео на руке. Није то паганский Sol invictus, како би хтели наши немачки ћаци попут Чајкановића, који је производ XIX века . А Његош је расправа са XIX. веком.

Његош јесте у склопу романтичарске апологетике бесмртне душе, али је душа код њега у трагичном положају; он са тиме полемише, али се и спасава одатле оним чиме се једино може спасавати, ако је човек и ако хоће да остане човек: Богочовеком. То није ни проповед ни пропаганда него је "Јеванђеље из источника Твога бесмртнога". Четири реке живота у Рају јесу и четири Јеванђеља. А Његош о томе и говори - да се појавио човек који је изворно говорио ко је човек и шта је човек, и који је показао шта је човек. Који није излагао теорију о човеку, него је фактом показао шта је човек. Симптоматично је да је Христос више пута рекао за себе да је Син Човечји него да је Син Божји. И наравно протестанти мисле да Он није довољно Бог, као што је то и Арије мислио јер је Он - Син Човечји. И тако је Христос посведочио да је човек и да је Спаситељ човека. Али не да га прогута и апсорбује, против чега се буни савремена дубинска психологија - немој да будеш нико други него ти. То што је Маслов увео теоријом одраза, преведено је у индивидуацији речима: буди то што си ти. А то значи буди алфа једнако алфа, буди два плус два једнако четири. А то значи смрт!

Наш Његош је био један велики бунтовник са "Лучом микрокозмом", али на један песнички величанствен начин. Сву ону причу, логику и правду, све што се десило у књизи он је збрисао једном изненадном појавом, неочекиваном, необјашњивом. Такво је све што је Божије. Зар је стварање света очекивано? Зар је оно логика? Зар је стварање света производ не знам каквих развоја? Наука је бар поштена, она права наука после Макса Планка, квантне физике и Хајзенберга: она говори о великом праску, али пре тога не може поставити питање о постојању јер нема основе. Како? Зашто? Откуд? И откуд тај смер? Зашто се дошло до човека? Како се дошло до човека? О томе можемо причати, а таквих је тајни безброј.

А Свети Симеон Нови Богослов? А Његош у "Лучи"? Он гледа пред собом светове, амбисе и

светлости и све то превазилази једноставним доживљајем појаве Онога који никакву логику, никакву правду, никакву принуду не нуди осим његове вољне љубави, да је тако хтео и ево се појавило, као што се на Богојављење каже: "Јавио си се данас и светлост Твоја нас обасја и у светлости лица Твога пројављенога ми Те препознајемо и препознајемо себе." Његош је тако завршио "Лучу" управо и с тенденцијом и с намером да њен завршетак и није логички завршетак свега, јер не бисмо логички ни изашли из пакла и из неумитне правде, из стања у којем смо. Нема за човека излаза ако се држи логике математичке једначине или не знам какве друге логике. Него само љубављу, слободом, вољом Божјом, вољом нашом, вером.

Градина - стратиште

Вера јесте највеће чудо. Не вера како су нам сервирали и како нам је још увек сервирају - као нека врста самоорганизације, неких осећања; све се сведе поново на затворени круг и на затварање у нас. То је религиозност. Вера успоставља директан однос са Богом као што га је Јов успоставио. Вера која је, ако хоћете да кажем, непринудна принуда Бога. Вера ослобађајућа којом Њега ослобађамо, јер Му дајемо простора да дође. Неће нам се Он наметати, али хоће да се сви људи спасу и куца на врата нашег срца - благо оном ко отвори. Његош је отворио и мислим да је "Луча" тај излаз из личне, егзистенцијалне и народне, националне ситуације која се види и у "Горском вијенцу" и у "Шћепану Малом", и у контексту садашњем. Верујем да би и данас Његош написао "Лучу" тако како ју је написао - да изађе из овог нашег стања појавом Христа. Покушавали су и покушавају да Његоша опагане, да га врате у паганство. Не само паганским маузолејом, којим су хтели да му збришу и цркву и светињу и завештање. То је ова иста бруталност као данас у Западној Славонији. Тенк и хоћеш-нећеш - збрисаћемо те! Једноставно, маузолејом је Црној Гори требала да се наметне хрватштина! Као што нам - чак и неки књижевници - намећу да нам се Бог зове по хрватски Христ. "Па знате, није логично", каже ми један песник. Тачно је да није логично и хвала Богу да није логично. "Генитив", вели он, "не може бити Христа, мора бити Христоса". "Питај народ", рекох, "народ каже Ристо и генитив Риста". Тако каже Сима Матавуљ у "Пилипенди", тако каже и сваки наш сељак.

ЊЕГОШЕВ ЛОГОС, С ОНЕ СТРАНЕ ЛОГИКЕ

Нема логике и живот није логика. Не ова наша, али јесте она логосна и надлогосна логика. То је Слово - Логос - стално код Његоша присутно и ја покушавам да кажем да је Његош и заснован на тој јелинској традицији, а Јелини су до Апостола Павла трагали за Христом, док им се није рекло да се појавио Христос, оваплоћени Логос, што Јеврејин не може да прихвати. Један велики Јеврејин наших дана, не бих волео да кажем име човеку мада га знам лично, веле да је направио скандал написавши да је Слово, Логос, Реч, постало тело и да је то Слово, та Реч - Бог. То је за јеврејску традицију веле скандал, то је лудост. То је написао један Јеврејин, Апостол Јован. Он је то написао зато што је био љубљени ученик и зато што је знао да Логос постао тело. Е то је и за Грке било чудо - они су зато исмевали Апостола Павла: како је то могуће да се идеја оваплоти? Па то је свлачење идеје у пропадљивост! И како је Павле на мудром Ареопагу обратио пет-шест њих - једнога од суди-

ја, Дионисија Ареопагита, ону жену Дамару и још пар њих - Павле је победио, и Грци су победили себе.

Његош је победио себе "Лучом". Велики песник, велики философ, велика душа, велика мисао, велики човек, велико тело, све што хоћете - све је то у "Лучи" принео на олтар онога најбољег у себи. Спасавао је и човека оним што човек може да буде и биће, а не оним што је било. Е, то што човек треба и може да буде, то је Христос.

Шта каже Господ Јововим пријатељима - тај Живи Бог кога је Његош познавао: "Ако не кажете Јову да се помоли за вас, нема од вас ништа. Онај Јов који је мене нападао и био мој тужитељ и шта год хоћете. А ви који сте били моји адвокати - идите господо код Јова да се научите." Мислим да ће тако доћи и време овог народа, макар оних правих људи у њему и да ће се посрамити они који сада ово раде и доносе страшне одлуке.

Још ништа није завршено и још ништа не знамо - Јевреји су се вратили у своју земљу после више од две хиљаде година. Макар је то 1948. и била енглеска дипломатија - то су библијска времена. Не знамо ми да ли су Апокалиптичке Цркве Мале Азије збрисане, а ја мислим да нису. Сад је хиљаду и девет стотина година од Апокалипсе Јованове: отприлике 95. је добио Откривење на Патмосу, када је био у заточеништву под римским царем Домицијаном.

Да, Његош се "Лучом микрокозма" спасава и спасао се зато што је био човек, истински човек хуманиста. Сви његови мирови, све су то мехурови око човека ако се човек дави. Зато је у "Лучи" исповиједао човек, и то онај прави, потпуни, коначни: Његош није имао те комплексе да ће се Бог увредити, хоће ли сићи са престола, умешати се, прљати руке. Он је имао искуство Живог Бога који није гледао да себе и своју правду брани, као што се правдају наши Шћепани сада. Крајина ће бити поново нападнута, гледаће да је сломе и даље, ако се не заузме енергичан став, ако се не каже: "Можете нас побити, али нас не можете победити"!

Његош није пристао на тај тоталитаризам ничега, свемира, закона. Сећате се како Сатана говори страшно: " Постао је неки други поредак, настала је демократија, па је онда дошло неко сурвинизе, па се овај Бог одао као сваки узурпатор" Сатана свој менталитет преноси на Бога, јер је Сатана узурпирао и завео неки свој ред. "Ми тражимо васпостављање старога реда", каже Сатана, као што ови наши Шћепани траже васпостављање комунизма у коме је тобож владао поредак. Немој да се варамо! Сви су они у себи потајни комунисти, ништа се никад променило није. Али је карактеристично то да је то превртнута страна западног тоталитаризма. Капитализам и комунизам, овај нови светски поредак - две су стране исте медаље. Тоталитарни менталитет је у основи.

Његош је показао да Бог није тоталитаран: Он хоће да спасе, и хоће да спасе зато што хоће. Нема другог образложења. Зато што воли, али та љубав није тиранија ни над ким. И за Сатану постоји спасење ако би он хтео, али стари мангуп и преварант неће, као што је једном рекао Светом Антонију Великом: "Е да сам ја хтео, давно бих то урадио." То је Достојевски показао у Ставрогину, који је једина негативна личност у његовом делу. Њему старац Тихон каже: "Ти

нећеш да верујеш да можеш да верујеш, и то је твоја трагедија." Његош је наш Достојевски, наш исповедник на величанствен начин: песник, философ, али пре свега литург, један литургичар, који је чак и једну химну написао!

Не плене само стихови те химне, који су заиста величанствени и којима смо се одушевљавали, па дуго времена - као ја - само њих читали. А после сам видео, када помамно читате "Лучу", како Његош све пусто оставља и тек онда се појављује Христос као један заиста неочекивани чин. Али нема другог излаза: и управо зато што га нема, појављује се нови излаз - Христос. Као што каже Свети Јован Златоусти: "Онда када немате никакве друге наде, имате разлога да се надате." Хвала Вам.

Предавање је одржано у Подгорици на светог Георгија, 6. маја, поводом страдања Западне Славоније, владарске крсне славе Петровића и 180. годишњице од изласка "Луче Микрокозма", као ретуширана верзија студије "Његош и патристика".

СПАЉИВАЊЕ МО
САВЕ У МО

Манастир Моштаница 14. тај 1995.

Патријарх Павле и Архијереји у Моштаници

Литургија је започела

Завршетак Свете Литургије у Моштаници

На Дан Спаљивања моштију Св. Саве маја 1995. патријарх Српски је умјесто у Јасеновцу окупио архијереје и вјерни народ у козарском манастиру Моштаници, да сви заједно одслуже Литургију и парастос за упокој душама јасеновачких мученика и нових мученика из Западне Славоније. Архијереји су изашли и помен одслужили и на јасеновачком стратишту, Доњој Градини, и на "гробљу мозгова" у кнешпољском селу Драксенићу, гдје је у два маха током Другог свјетског рата побијено по 300 људи, тако што су им

ИОШТИЈУ СВЕТОГ
ІОШТАНИЦИ

ија

маљем разбијене главе. Потом је црква у којој је злочин извршен спаљена, а мозгови прикупљени са њеног пода су сахрањени крај њихових мртвих тијела.

Патријарх Павле у посјети рањеницима из Западне Славоније

Патријарх благослиља народ

Обилазак стратишта - Праксенић

"Гробље Мозгова" - Праксенић

Интервју са о. Василијем, игуманом Манастира Ивирона, Света Гора

ЦРНА ГОРА, ГОРА СВЈЕТЛОСТИ И УТЈЕХЕ

ИНТЕРВЈУ

Архимандрит др. Василије (Гондикакис) је један од најугледнијих духовника и теолога Православне Цркве. Као духовно чедо недавно преминулог светог човјека наших дана, Старца Паисија Светогорца, почетком седамдесетих је у манастиру Ставроникита започео обнову општежитељног монаштва на Светој Гори. Код нас је најпознатији на тумачењу Божанствене Литургије и спису "Монашко ткање на чунку живота". Крајем новембра 1994. отац Василије је са неколико ивиронских монаха био у Босни, на херцеговачком фронту и на Цетињу.

Светигора: Наш лист се зове "Светигора". То је назив водопада код Манастира Мораче. Ви сте из Свете Горе. Та два имена и те како имају везе међу собом. Зато би вољели да нам као Светогорац дате интервју за "Светигору..."

О.Василије: Шта значи ријеч "Светигора"? - Значи ли то Гора свјетлости?

С: То би првјенствено значило "Гора светости", као и Света Гора. Но, гдје је светост ту је и свјетлост.

О.Василије: Почећу са оним о чему смо говорили у цркви. Говорио сам о мртвим муслиманима које сам видио у Херцеговини, из које тек што сам дошао овдје на Цетиње. Мртви људи, које си убио, због своје немоћи, а морао си их убити! Јер ниси имао снагу Светих, да им кажеш: "Станите! не нападајте!" па да стану. А ти ниси могао и смио да их пустиш, да обешчасте светиње, Божанствену Литургију. Свети Арсеније Кападокијски, како га приказује Отац Паисије, док је служио Литургију, наишле су чете турске, да обешчасте Литургију; он их није побио, него им је рекао: "Станите!" и они су се зауставили, као скамењени. Кад се завршила Литургија, он им прије и рече: "А сад одлазите!" И сила која их је приковала, ослободила их је, и они су отишли. Требало би да имамо такву благодет и дар. Немамо је, нажалост, и онда - убијамо. Зато, треба сагледати стварност онакву каква је.

Тако у Светој Литургији Православној, у Недјељи Христових страдања, ми сагледавамо ову драму и превазилазимо је. Црква нам помаже да се не играмо нојевске политике, да се не скривамо иза прста, да видимо сву сировост и суровост нашег положаја. А то је велика ствар: сагледати ужас смрти, гријеха, и рата и истовремено знати да у Литургији има нешто што је јаче од смрти. И да смо позвани да свештенодјејствујемо ту Тајну; и преко богословља, преко Литургије, преко нашег служења Богу да постајемо свједоци те Благе вијести и поруке радости цијеломе свијету.

С: Поменули сте Старца Паисија. Били сте његов ученик. Жељели би да нам нешто кажете о њему. Живио је у времену у коме је владало зло, можда више него ли било кад у историји. Какво значење има такав један свети живот у оваквом времену? За Вас лично, за Свету Гору, и коначно - за цијели свијет?

О. Василије: Поставио сам једном једно питање Пезикису, познатом грчком писцу и сликару. Одговорио ми је: Немој ми постављати новинарска питања! - Тако и ја: Не умијем да одговорим на новинарска питања...Но, што се тиче Оца Паисија, гледаног не на новинарски начин... уосталом, сваки човјек је велика тајна. А Отац Паисије је један просвјетљени и велики човјек. Он је оно што је често и сам говорио: На великим врховима, догађају се и велике буре. Он је један велики човјек, рекао бих "узбуркан", тј. ударан мућама и громовима, и озарен незалазном Свјетлошћу. Он посједује обадва искуства.

Мислим да Отац Паисије, колико га познајем, није обични човјек, један прости старчић, него је једна велика личност, гледано људски и божански. Да би га могли познати, треба да пустимо да прође одређено вријеме. Као кад желимо да видимо једно велико брдо, треба да се од њега одмакнемо, да га гледамо са одстојања. Мало брдо гледамо изблиза, велико издалека. Такође, могу

рећи: Отац Паисије је имао нешто јединствено. Многи од нас можемо да играмо улогу учитеља духовног живота али често пута ми понављамо механички нешто што смо чули. Он је, међутим, човјек који је живио у Цркви, који је имао лични опит, зато је истинит; зато је и његова ријеч - истинита. Ријеч му је светоотачка, без да понавља буквално Свете Оце. Зато има и један лични начин у изражавању и писању.

Мислим, као што је био Свети Косма Етолски, који посједује посебни дар од Бога, тако је и отац Паисије човјек посебног дара и обдарености. Добро је што је он оставио и неколико писаних текстова, тако да нисмо у опасности да га извитоперимо. Јер често пута многи људи су, са добром намјером, говорили похвалне ријечи о Оцу Паисију, међутим, Отац Паисије како је приказиван у њиховим похвалама, није био прави отац Паисије, него је био нешто друго што је било лажљиво. Сада, преко списа Оца Паисија можемо се приближити самом Оцу Паисију, полако.

Ако заиста тражимо истину - криза је благослов

С: Оно што бих још хтио да питам: Православни народи данас пролазе једну велику кризу, као и Православна Црква уопште. Је ли та криза нешто добро? Шта би из ње могло да се роди?

О.Василије: Да ли пролазимо кризу само ми, православни народи, или је пролази цијела васељена?

С: Цијела васељена, цио свијет је пролази, сво човјечанство, сва савремена цивилизација.

О.Василије: У моменту када тражимо истину, криза представља благослов. Ако неко не тражи нешто што је лажно, нешто што је пропадљиво, па се догађа земљотрес, дођу катастрофе, а земљотрес је проба издржљивости материјалних ствари, то чини добро ономе који тражи за истином. Ако је нешто лажно, нека пропадне и то што је могуће прије, да нас остави у миру... Ако је нешто истинито, нешто што побиједује саму смрт, за њега је искушење и проба страдања и освећење. И могуће је да искушења нашег садашњег времена, конкретније речено, пандемије и рат који је снашао српски народ, представљају благослов од Божије стране нама православним да се пробудимо и да предамо другима ову тајну, овај квасац који имамо у себи, квасац живота који смо примили од Отаца, од свете Православне Цркве, квасац који немају други, ни римокатолици, ни муслимани, а нуждавају се у њему; и то баш у њему, како римокатолици, тако и муслимани, и вјерни и невјерни, без обзира да ли су тога свјесни или нису. А ми то посједујемо, а спавамо. Отуда искушење, криза и рат представљају благослов да се пробудимо, да живимо ово што имамо, да се радујемо животу и да постанемо повод наде цијеломе свијету.

С: Ова криза, међутим, доспјела је до степена апостасије, отпадије од Бога; ова отпадија је достигла свој врхунац, нарочито послије страшног духовног опустошења које су проузроковали обезбожени системи нашег времена, нацизам и комунизам; наступа доба потрошачког друштва које гута све и сва па на крају и самога човјека, обезбожујући га и обездушујући. Шта да чини Црква у овим "последњим временима", како их неки називају? Тако их је у последње вријеме звао и сам Отац Паисије...

О.Василије: Неко је казао да једини начин да се брани православно богословље јесте да човјек види оно што је добро у другоме, у разумјевању другога, у његовој политици. Да то истиче, да га смјести у православно богословље, у Цркву, да га спасе и на тај начин да покаже пут спасења и дру-

гоме. Јер сваки човјек, све докле постоји, свако схватање, будући да постоји, значи да посједује печате, зрнца истине и добра. Јер зло је само оно што је небиће, што не постоји. Зато би могли рећи: Прошли смо кроз такво мрачно невријеме комунизма, псеудосоцијализма, атеизма. Мислим, да они који су до тога стигли, можда су доспјели реагујући на неку лаж или тражећи неку истину. Такође они који сада вољно упадају у нову потрошачку цивилизацију, мисле, сматра уопште човјек да ако повећа добра која посједује, да ће тако окусити од раја из кога је избачен.

Дакле, ако то тако посматрамо, са човјекољубљем, ту драму, а не са презиром и одвратношћу, како драму атеиста тако и оне који су се подчинили потрошачком духу друштва, - ако то видимо са састрадањем, отвориће своја срца и открићe нам са повјерењем сиромаштво у коме живе, самотност и несрећу. Јер, овако и онако, било да вјерујем или да не вјерујем, нисам у стању да промјеним саму природу мога бића која је датост, која је богодана и као таква налази покоја само у Богу, само у ономе што ми даје Божија благодат. Зато мислим, једна наопака проповиједи, наопаки приступ човјеку отпадије, православног, тобож "успјелог" хришћанина, који гледа на њега као на "неуспјелога" - представља пораз и неуспјех. Но, ако му се приђе као брату или гледа на њега као на самога себе, у лику онога који се мучи и страда, онда ће му такав отворити своје срце, и онда ће наћи заједнички језик; онда ће разумјети да су обадвојица - једно и заједно. Онда ће православни моћи да помогне другоме, тј. пропусти помоћ која долази од самога Христа, да пређе ин другога. На тај начин се спасавамо.

Моје је мишљење да ако живимо као православни Божанску Литургију, онда и искушења и опустошења могу да постану повод узласка према Христу. Један грчки министар ми каже: ја сам атеиста. Одговорио сам му: на добром си путу, само ако си истински атеиста а не лажни. Јер и ја сам атеиста. Што значи: не клањам се идолу. Бог православне Цркве је Надбог. Зато и кажемо у Божанственој Литургији: "Достојно је и праведно, Тебе благословити, Тебе хвалити, Теби благодарити, Теби се клањати на свакоме мјесту владавине Твоје: јер си Ти Бог неизрецив, несазнатљив, невидљив, непостижан..." Оволико, да не причам много. Оно што рекох да сам атеиста - у једном смислу, једном, то сам рекао, и додао и "непостојећи", за Бога, поред горе наведених својстава Божијих, то у смислу било каквог појма постојања који посједујемо. Зато и јесте Онај који јесте и истински Онај који јесте. Свети Максим Исповједник зато и каже: "Пошто је Бог Надбиће, више му приличи назив Небиће него ли Биће". Према томе, много смо ближи атеистима, истинским атеистима него ли вјерницима, оним лажним вјерницима који мисле да су схватили Бога, да су га "ухватили за браду", или који мисле да је вјера - кофер или сандук који држе у својој соби...

С: То значи да атеизам, савремени, можемо схватити и као жеђ човјекову за Неизрицивим, Непојмљивим...?

О.Василије: Да. Ја бих рекао: постоје "свештени" атеисти који трагају за Јединим Богом. Не каже ли Апостол Павле: "Није вјера за све", тј. није Православље за све. Нису сви за вјеру, и нису сви за Православље. Често човјек каже: нисам у вјери, тј. не припадам лажној вјери. Понекад кажем: имајући православну вјеру и искуство, уколико га имам, кад бих боравио на Западу, прије бих се налазио у простору сумњи и припадао атеистима него ли теистима. Ако ти теисти имају везе са Ватиканом...Јер ја сам у Православној Цркви у којој оно што живимо и доживљавамо представља разарање свега, разарање свих идола, непрестано разарање, и израњање иконе Божије, нестворене Благодати Његове. Када се приказује да је Црква једна држава, једна свјетовна држава, држава која није никаква држава, него некаква свјетовна мафија - ја не припадам тој и таквој цркви, која се само зове црквом, и не желим да јој припадам; немам никакве везе са таквом црквом и више припадам онима који поричу цркву. Но, порицање једне лажи не поистовјећује се са афирмацијом истине. Управо то нам даје Православна Црква: Она је земљотрес, један идолорушилачки тајфун, који помаже да се роди икона Божија, тихо и истински, икона живога Бога, која и спасава човјека...

Света Гора и Црна Гора, с оне стране онога што зовемо данас, јучер, сјутра...

С: У односу на ово што говоримо, гдје се данас налази Света Гора?

О.Василије: Ондје гдје се налазила одвајкада...Света Гора, ако јој видимо њено срце, она је с

оне стране, онога што зовемо данас, јуче и сјутра. Налази се ондје гдје је била и гдје ће се вјечно налазити...

С: Али, гдје је то она била, и гдје се налази, то је наше питање?

О.Василије: Она је у Божанственој Литургији, у логици Страсне недјеље. Налази се у питању: Гдје је Бог? и одговору: Свуда и нигдје.

С: Опет једно "новинарско" питање: Шта даје данас свијет Светој Гори и која је порука Свете Горе за свијет?

О.Василије: Свијет даје монахе; свијет даје своју жеђ и глад. Света Гора која није ништа друго до једно парче Православља, даје и нуди благослов Оца и Сина и Духа Светога. Света Гора као присуство и свједочење, даје поруку човјеку да може да живи; и да је смрт превазиђена. То је "допринос" Свете Горе, који се остварује самим њеним постојањем а не организовањем некаквих манифестација.

С: Долазите из Свете Горе, а ми смо овдје у Црној Гори. Има ли наде да некад Црна Гора постане - Света Гора; да окуси и постане причесник Тајне свете и свештене, светогорске Тајне?

О.Василије: Црну Гору можемо, православно гледано, да схватимо као озарену и обасјану неизрицивим изливом свјетлости, божанске Благодати. Тако, она се зове "Црна" не због недостатка свјетлости него због преизобиља изливања нестворене Свјетлости. Ако имамо очи, сматрам да можемо видјети ту свјетлост и тај благодатни Дар, ту светост, која постоји у предању Црне Горе. Сјећам се једног који је дошао у Свету Гору. Говорио сам му: Благодат, велику благодат посједују смирени. А по ријечима Аве Исака Сирјанина "смирени човјек је као човјек који није дошао у биће, који није настао." Не у смислу - непостојећег, него у смислу онога који није никад постојао. Међутим, тај који није никад постојао, заједничар је Онога који истински јесте и зато је онај који истински јесте и постоји. Онда ми тај рече: Покажи ми истински смирене, да их видим? Одговорио сам му: Ако можеш оне који не постоје, онда ћеш их видјети и наћи. Ава Исак каже: "Човјек, смирени човјек, је невидљив за људске очи као што је невидљива и душа човјекова". Зато мислим: Живећи у Светој Литургији, бићемо у стању да видимо невидљиве људске душе, истински постојеће свете душе, које су живјеле, живе и постоје и у Цркви Црне Горе, и које су на небу, или оне смирене душе које су још на земљи, које сачињавају Црну Гору, Гору свјетлости и утјехе.

С: Православље, онакво какво је данас, послије свега онога што је прошло и што пролази...

О.Василије: Молим, не на новинарска питања!

С: У реду, не на новинарска питања, али питам: Имамо ли ми неку мисију на свјетском, васељенском плану, као Црква. Која је и каква васељенска, икуменска димензија Православља у савременом свијету? Јер, хтјели то или не, ограничени смо историјски, социолошки...

О.Василије: Рећи ћу нешто што није да буде забиљежено: Ово питање нисам очекивао да га чујем у име једног листа који се зове "Светигора"...

С: Ово питање постављам у име читалаца...

О.Василије: Не желим да читаоци часописа Митрополије Црногорско-приморске постављају таква питања. Оно што треба да ради Митрополит Црногорски и његов лист то је да разори сушичаву логику...

С: А коју логику треба да имају?

О.Василије: Логику Православља, Православне Цркве. Саборност и снага, васељенскост Цркве, налази се у најсићушнијем, у њеној унутрашњој сили, у њеној Истини. И један смирени најмањи православни светитељ, открива сву Цркву. Оно што је битно, тако то осјећам у манастиру, није колико нас има монаха у манастиру...Кад ме неко пита: Колико вас је у манастиру, као да ме пита колико кила имате?! То нема никаквог значаја. Нити је битно којим се послом бавимо, да ли издајемо часописе, штампамо књиге. Оно што је битно и важно: Да ли постоји духовно здравље.

Ако постоји духовно здравље, онда не говоримо ми, не дјејствујемо ми, него се открива и јавља благодат Божија, благодат Духа Светога, вјечна и непролазна, Православна Црква, дакле, има ово духовно здравље, и сила, и слава и благодат се налази у тој снази. Отуда и оно што је најсићушније у Цркви, скрива у себи оно што је највеће благодати Божије, која спасава сав свијет. И добро је што преко најмањега доспијевамо до највећега. Тако, не рањавамо никога, него свима дајемо утјеху, свима скрушенима, тужнима и сиромашнима...

НОВИ ЈЕРУСАЛИМ НА ПОЉИМА ОТАЏБИНЕ

ПОЕЗИЈА

Николај Степанович Гумиљов (1886-1921.) пјесник је дубоких егзистенцијалних понора, потписник манифеста акмеизма, и муж Ане Ахматове. У поеми "Сјећање" тим понорима се придружује мотив Отаџбине, која је за Гумиљова нераздружива од Христа: у дан Његовог Другог доласка, пјеснику ће бити ускраћено да види Лице Божије - остаје му нада да ми још за живота можемо промјенити своју душу и остаје му стид, који ће по ријечима Андреја Тарковског "он, а не љепота, спасити свијет". Стријељан је као монархиста.

СЕЋАЊЕ

Змија свлак мења с пуно права
да би душа расла, жиће плела,
ми на змије не личимо, авај,
ми мењамо душе, а не тела.

Сећање, ти руком која бдије
водиш живот ко коња што блене,
ти казујеш ко је то раније
у мом телу живео пре мене.

Онај први беше ружан, сметен,
волео је честе што миришу,
а био је чаробњачко дете,
знаде речју да устави кишу.

Риђе псето и тамно дрвеће
другови му беху, пратња страшна,
ти, сећање, знак пронађи нећеш
који каже да то бејах баш ја.

Други, ветар волеше да прати,
говорећи да чује звук лире,
да живот је крвни му побратим,
а свет - ћилим, под ногом раширен.

Драг ми није био богзна како,
јер је хтео као цар да живи,
он је фирму песника истако
над дверима у дом мој ћутљиви.

Волим стога љубимца слободе,
морепловца или стрелца строгог,
ах, њега су опевале воде,
облаци му завидели много.

Његов шатор одаво је газду,
имао је и мазге бокате,
упијаше као вино ваздух
пронађене земље непознате.

Сећање, ти слабиш у мом телу!
Он ли је то, или други неко
заменио слободу веселу
за бој који предуго је чеко?

Знаде он шта глад и мука значе,
знаде снова бесконачне путе,
ал свети му Ђорђе двапут таче
груди, дотад метком нетакнуте.

Ја сам строги, упорни неимар
храма који диже се у мемли,
ја завидех на слави прецима
и небеској, и овој на земљи.

Срце моје већ се огњем пали
до дна самог - зна да ће да сине
јасним сјајем Нови Јерусалим
на пољима моје отаџбине.

Тад ће светлост са неба да гране,
и пирнуће неки туђи ветар,
Млечни Пут ће, расцветан, да плане
вртовима сјактавих планета.

Јавиће се незнан путник мени,
скривши лице... И све ћу да схватим,
видев орла који летом плени,
видев лава који траг му прати.

Крикнућу...Ал ко да спаси мене
да не умре душа моја врела?
Само змија свлак свој разодене,
ми мењамо душе, а не тела.

Са руског понашио Владимир Јагличић

МОСКВА: Одлука Архијерејског сабора Руске Цркве о односу РПЦ према међухришћанској сарадњи у тражењу јединства

Саслушавши извјештај Богословске комисије Светога синода о односима са инославним свијетом и учешћу Православне Цркве у екуменистичком покрету, послије разматрања у извјештају покренутих питања Свети Архијерејски Сабор одлучује:

1. Оцјењујући искуство односа РПЦ према покрету "Вјера и устројство црквено" од 1913. до 1927.г., раскинутог изолацијом Цркве у совјетско вријеме, и искуство више од тридесетогодишњег чланства у Екуменском савјету цркава, након нашег повратка у ЕСЦ 1961.г., констатовати у томе покрету присуство ауторитативног гласа Руске Цркве, који заједно са гласовима других Помјесних Цркава свједочи о Православљу пред лицем инославнога свијета.

2. Исповједити да су, како одлука наше Цркве да одбије позив на генералну скупштину Екуменског савјета цркава 1948. у Амстердаму, тако и одлука из 1961. о повратку у екуменски покрет и ступања у ЕСЦ, без обзира на неповољан политички контекст, у коме су обје донесене, биле диктиране у првоме реду схватањем црквене ползе (користи).

3. У исто вријеме, с обзиром на у данашње вријеме настајуће неједнозначне ставове (како међу клиром тако и међу вјерницима РПЦ –прим. прев.) према учешћу наше Цркве у екуменском покрету и њеном чланству у међународним хришћанским организацијама, признати за неопходно:

– спровођење историјског и архивског истраживања ради писања историје учешћа наше Цркве у међухришћанским контактима у 19. и почетком 20.в. (до 1927.г.)

ФРИБУРГ: Комисија за теолошки православно - римокатолички дијалог Швајцарске

На својој 21. сједници одржаној крајем марта у швајцарском граду Фрибургу, комисија за теолошки дијалог православних и римокатолика Швајцарске, подухватила се да разјасни термине који су (нарочито од Баламанда) добили у овом дијалогу широку примјену - као што је термин "сестринске Цркве' да би их учинили приступачнијим вјерницима "двију Цркава" који се још увијек већином не осјећају укљученим у рад на теолошком промишљању, остајући при свијести о непремостивом расцјепу и удаљености двију Цркава. Како указује швајцарска информативна римокатоличка агенција АРИС, овај скуп био је одговор на захтјев двају епископа копредсједника комисије, монсињора Јозефа Кандолфија, за конференцију римокатоличких бискупа Швајцарске и митрополита швајцарског Дамаскина (Васељенска Патријаршија), са православне стране. Одавно се већ говори о "раздвојеној браћи и сестрама": **признавање једног истог Крштења на то позива**, истиче Комисија у својим закључцима. О "сестринским Црквама" могуће је говорити тамо гдје се **дијели иста апостолска вјера, гдје се признаје свештеничка служба, апостолско прејемство и Евхаристија.** Комисија сматра да се не треба ограничавати на коришћење тога израза из чисте куртоазије, "потребно је **продубити појам Цркве".**

Исто тако, изрази "православни" и "римокатолички", који се користе ради разликовања двију вјероисповједних реалности, подразумјевају карактеристике које дијеле двије Цркве. Једна од главних тешкоћа између римокатолика и православних лежи у схватању односа између "Васељенске Цркве" и "појединачних посебних Цркава". Треће питање се кристализује око питања примата римскога папе, које православна традиција схвата чисто као првенство у части са атрибутима апелационе инстанце, док га римско право представља као васељенску јурисдикцију са правом директног мијешања у сваку од посебних Цркава.

За ову комисију **улога унијатских цркава,** цркава сједињених са Римом, требало би да се преиспита у конструктивној перспективи, која би омогућила да се превазиђу блокаде, којима оне данас припомажу. Насупрот мишљењима по којој унијатске цркве представљају историјску грешку и непремостиву препреку за екуменски дијалог, комисија дијели убјеђење да оне **играју улогу "пионира" будућег јединства Цркава православних и римокатоличке јер, искуствено показују у самом крилу римокатоличке цркве могућност постојања "сестринских Цркава" које би биле једнакоправне,** у смислу пентархије првих вијекова хришћанства (пет старих патријарашких сједишта - Рим, Цариград, Александрија, Антиохија и Јерусалим), **али увијек у духовном јединству са епископом римским.**

РИМ: Православни теолог у делегацији Екуменског савјета цркава примљеној у Ватикану

Делегација Екуменског савјета цркава (ЕСЦ), на челу са његовим секретаром, пастором Конрадом Рајзером, боравила је у званичној посјети Ватикану од 6. до 9. априла 1995.г. Она је била примљена у приватну посјету код папе Јована Павла Другог и сусрела се са одговорнима из

четирију понтификалних савјета, са секретаром Ватиканске државе и представницима лаичке римокатоличке заједнице "Сан Егидио". Међу четворицом сарадника ЕСЦ, који су се налазили у пратњи пастора Рајзера, налазио се и православни теолог-лаик, Георгије Лемопулос, представник Васељенске Патријаршије, у својству извршног секретара ЕСЦ-а, задуженог за односе "цркава" и екуменске заједнице.

Папа и ген.сек. ЕСЦ-а потврдили су снажно да је **заједнички рад на миру и помирењу један од "апсолутних приоритета свију Цркава и људи и жена добре воље". Дајући као поклон Јовану Павлу чашу која је коришћена у евхаристијском богослужењу на скупштини ЕСЦ у Канбери 1991.г. (!?), пастор Рајзер говорио је о томе дару као доказу "нашег заједничког ангажмана у тражењу јединства" и потврди "наше наде да ћемо једнога дана видјети да се наша КИНОНИЈА изражава у удионичарењу пуне заједнице у Трпези Господњој".**

Током раговора са кардиналом Едвардом Кесидијем, предсједником понтификалног савјета за унапређивање јединства хришћана, и његовим сарадницима, чланови делегације ЕСЦ-а изразили су своје задовољство ангажованошћу недавне папске енциклике "Evangelium Vitae", која позива на стварање праведнијег и хуманијег друштва у перспективи Јеванђеља. Ипак, подвукли су они, "нека гледишта ту формулисана "о горућим моралним проблемима", као што су абортус, контрацепција и еутаназија" постају извор тешкоћа, које готово онемогућавају "заједнички пастирску бригу и разраду заједничких смјерница на том плану", каже се у саопштењу ЕСЦ-а датом 10. априла. (За либералну протестантску већину у ЕСЦ све три поменуте појаве су ствар човјекове слободе, дакле допустиве).

У истом саопштењу каже се још да је "делегација ЕСЦ-а више пута изјавила да узајамна одговорност цркава у погледу социјалног и моралног њиховог наука јесте један од фундаменталних екуменистичких принципа, подвлачећи да упркос разликама у погледима, православне и протестантске цркве, често заједно расправљају о моралним питањима посредством ЕСЦ-а. То не значи да ове цркве долазе до заједничких решења у тим тачкама. Али са њихове стране то очитује ангажман у погледу метода дјеловања корјенито различит од метода коме се прибјегава у папској енциклици".

Представници ЕСЦ-а изразили су своје жаљење што се у својој енциклици папа Јован Павле Други у своме приступу етичком у извјесној мјери "ставља изван реалности оних мушкараца и оних жена којима ваља учинити морални избор". Сви они који су ухваћени у загрљај "егзистенцијалних принуда" везаних "за културу смрти" савременог друштва, суочени су са дилемама у питањима вјере и имају потребу не за "ријечима осуде" него за "пастирском бригом".

Делегација ЕСЦ-а и понтификалног савјета за унапређивање јединства хришћана ипак су одлучили да оснују малу мјешовиту радну групу задужену за више питања, између осталих, и за изучавање могућности узајамног признавања крштења и продубљивања крштењске еклисиологије, или за рад на томе да почетком новог миленијума сви хришћани узмогну да заједно истога датума празнују Пасху у знак наде и јединства.

У тим разговорима са надбискупом Жан-Луј Тораном, задуженим за међудржавне односе и секретаром ватиканске државе, делегација ЕСЦ-а изразила је своју забринутост у вези са дијалогом и сарадњом у области вјерских слобода. Она је подвукла хитност рјешавања тога питања, нарочито у централној и источној Европи, због политичких промјена које се збивају у овим регионима. Забринутост је такође изражена и у вези са одређеним сукобима, у којима вјерски фактор и етнички проблеми представљају

–вршење анализе богословских основа учествовања Руске Православне Цркве у Екуменском савјету цркава и другим међународним организацијама хришћанским и откривање степена утицаја на учешће нецрквених фактора на то учешће.

4. Наложити Светоме синоду да преко богословске комисије формулише примједбе Руске Православне Цркве, које се тичу дјеловања међународних хришћанских организација.

5. Указати на потребу да се сва питања која уређују свештенство, монаштво и вјернике наше Цркве у вези са учешћем у екуменском покрету подвргну брижљивој богословској, пастирској и историјској анализи и преосмишљавању са циљем да се вјерујућима разјасне све недоумице поводом стварног смисла нашега учешћа и свједочења у међухришћанским организацијама.

6. Руководство међу-

народних организација лично упознати са чињеницом да прозелитска дјеловања иностраних мисионара у Русији и другим земљама ЗНД–а компромитује међу вјерницима наше Цркве саму идеју екуменске заједнице и заједничког свједочења. Исто би се могло рећи и о "унији", чије је настајање било диктирано, у првом реду, прозелитским циљевима. Унијатство је по својој суштини и форми призвано да скрива од малопросвјећеног погледа догматска и канонска разилажења, која постоје између Православ-

ља и римокатолицизма, да уводи људе у заблуду коришћењем истих оних литургијских форми и традиција, који су својствени Православљу. Исправност овога става налази потврде у свакодневној реалности међуконфесионалних односа у нашим земљама, нарочито у западној Украјини.

Наставити заједно са другим Помјесним Православним Црквама разматрања питања о нашем општем односу према међухришћанској сарадњи у тражењу хришћанског јединства.

7. Питање о сврсисходности или несврсисходности молитава са инославим хришћанима у вријеме званичних сусрета, свјетовних свечаности, конференција, богословских дијалога, преговора, а такође и у другим приликама, оставља се на благоразматрање свештеним властима на плану црквене спољне дјелатности, и на благоразматрање епархијалним Архијерејима у пословима унутрашњег живота епархије, што се опредјељује канонским устројством Православне Цркве и праксом других Помјесних Цркава.

Дато упутство треба сматрати привременим, до нових саборских одлука и разраде са Православном пуноћом богословских и практичних упутстава за све случајеве, у вези са заједничком молитвом.

8. У конкретним питањима узајамног односа са инославним свијетом, препоручити лаицима и пастирима наше Цркве да имају мудрости и ревности у Господу, да не би давали повод за смућење и саблазан вјернима наше Цркве.

МОСКВА:

ИЗ ОДЛУКЕ САБОРА РСЦ У ВЕЗИ СА ОДНОСИМА ИЗМЕЂУ ЦРКВЕ И ДРЖАВЕ

чиниоце неодвојиве од општег и политичког контекста, нарочито у бившој Југославији.

У разговору са сарадником француског православног билтена СОП, г. Георгије Лемопулос изјавио је послије ове посјете Риму "да односи између ЕСЦ-а и римске цркве постају интересантнији за Православне Цркве". По њему, пажњу нарочито привлаче три ствари. " У освит трећег миленија, поновно отварање предмета заједничког светковања Пасхе не може православне да оствари равнодушним, иако ту могу већ да се наслуте извјесне тешкоће".... "Још значајнија је спремност ЕСЦ-а и римске цркве да се приближе и у оквиру радне групе на пољу крштењске заједнице и да, ако је могуће, узајамно признају крштење"- ..."Ријеч је о **изазову** који су православним Црквама већ упутили њихови православни теолози, нарочито о. Георгије Флоровски и митрополит Хризостом Ефески". Најзад, заједничко размишљање о односима Цркве и државе, у правцу "евентуалне сарадње" у домену вјерских слобода, могло би да има "конкретне реперкусије" на односе Православних Цркава источне Европе са Римом.

На крају, према Г. Лемопулосу, " ова посјета била је само почетак који је омогућио двама партнерима да реалистички осмотре своје могућности и своје границе, али такође и да подсјете на нужност одређеног ангажмана на путу јединства: "Постојала је пуна сагласност о могућностима које стоје пред нама. Вријеме ће показати да ли смо у стању да се окористимо тим потенцијалом ".

ЖЕНЕВА: О статусу православне дијаспоре на Западу

У оквиру дјелатности секретаријата Комисије за припрему Васељенског Сабора (Православних Цркава), у Шамбезију (код Женеве), у православном центру Васељенске Патријаршије, 9-14. априла одржано је савјетовање о канонској организацији православне дијаспоре, то јест многобројних православних заједница које се налазе изван матичних територија садашњих аутокефалних Православних Цркава - заједница у Америци, Аустралији и западној Европи. Посебно је на савјетовању представљен и размотрен нацрт статута који је разрадио међуепископски православни комитет у Француској, највише за сопствене потребе.

Како је један од учесника нашао за потребно да каже, радни састанак у Шамбезију протекао је у "одличној атмосфери" и био је "врло конструктиван". У дискусији су учествовали присутни Митрополит Дамаскин Швајцарски (Васељенска Патријаршија), Алберт Лахам (Антиохијска Патријаршија), митрополит Антоније Трансилванијски (Румунска Патријаршија), Теодор Сабев (Бугарска Патријаршија), Власије Фидас (Грчка Црква). Била је представљена и православна "дијаспора" - прије свега значајна делегација опуномоћена од међуепископског православног комитета Француске, коју су чинили митрополит Јеремија, епископи Стефан и Павле као и о. Жан Гет, затим представници других региона - о. Томас Фицџералд (Грчка архиепископија у Америци), Џон Ериксон (аутокефална Црква Америке), о. Мирчеа Басараб (Румунска Патријаршија у Њемачкој).

Након историјских подсјећања и осврта на већ од комисије усвојене текстове, које је учинио предсједавајући митрополит Дамаскин, учесници

из различитих региона дијаспоре пружили своја свједочанства о црквеној ситуацији у својим земљама.

Предложени текст међуепископског комитета Француске о статусу заједница у дијаспори у цјелини је "добро примљен", тим прије представља "живо свједочанство потекло из саме дијаспоре", истакло је за СОП више учесника, јер је засновано на више од двадесет и пет година проживљаваном искуству.

Полазећи од тога текста, учесници радног састанка начинили су нацрт статута који би требало да послужи као "узор" међуепископским комитетима других земаља. Документат је прихваћен једнодушно. Он предвиђа да сви православни епископи региона образују епископску скупштину, задужену да унапређује православно јединство на локалном нивоу, координише активности и представља Православну Цркву пред друштвом. Овај документ биће поднесен на наредном пленарном засиједању припремне предсаборске Комисије, које треба да се "врло брзо" одржи у Шамбезију.

ЖЕНЕВА: Међународни семинар "Православна омладина и екуменизам"

Екуменски савет цркава и СИНДЕЗМОС, свјетска федерација православне омладине организовали су заједно међународни скуп на тему **"Православна омладина и екуменизам"** од 31. марта до 6. априла 1995. у православном центру у Шамбезију. На скупу су више свештеника и православних теолога, чланова различитих радних тијела у ЕСЦ, као и функционери СИНДЕЗМОС-а дали саопштења:

"Православни и екуменски покрет" (о.Ј.Цецис), **"Православне Цркве и међурелигијски дијалог"** (Т.Митри), **"Конфесионални идентитет и кинонија"** (о. И.Саука), **"Хришћанске поделе у историји и савремени теолошки дијалог** (о. Т.Фицџералд), **"Увод у екуменски покрет"** (А.Талвира). Митрополит Дамаскин Швајцарски (Васељенска Патријаршија) примио је учеснике и позвао их да "промишљају везу између универзалног и партикуларног на начин да остану вјерни својим корјенима и буду, у исто вријеме, пријемчиви за нове реалности".

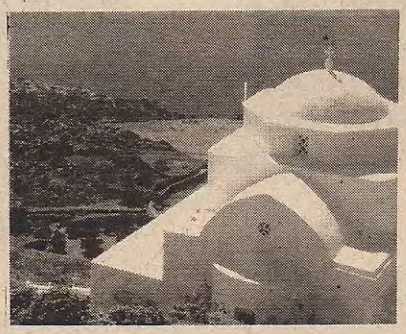

АТИНА: Није време за долазак папе

Свети синод Грчке Православне Цркве изјаснио се против могућности да папа Јован Павле Други учествује на манифестацијама које ће се у септембру одржати на светом острву Патмосу у Егеју поводом 19 векова како је написано Јованово Откривење.

Том истом скупу присуствоваће поглавари свих аутокефалних Православних Цркава, међу којима патријарх васељенски Вартоломеј, патријарх српски Павле и патријарх руски Алексеј Други.

"Мислимо да није сазрело време за једну такву посету Јована Другог Патмосу", истиче се у саопштењу Светог синода Грчке Православне цркве.

Папа је недавно упутио позив "православној браћи" за успостављање хришћанског јединства, међутим, Свети синод Грчке Православне Цркве истиче да "папа наставља да се на папиру залаже за отварање према Истоку, али се у пракси понаша супротно". Помињу се конкретно његова ангажовања и ставови по питању Босне, Хрватске, Трансилваније, Чешке, Албаније, Скопља, Бугарске и других страна, чиме се показује стварно дјеловање Ватикана, истиче се у саопштењу Светог синода Грчке Православне Цркве.

Сабор изражава дубоко неспокојство због проблема који постоје у односима Цркве и државе у Украјини гдје до данас нијесу превазиђене посљедице погубних поступака државне власти, која подржава расколничке групације и обесправљује вјерујуће Украјинске Православне Цркве. Сабор такође свједочи да се у Украјини све досад у многим случајевима врши грубо нарушавање права човјека и вјерске слободе, услед чега грађани Украјине страдају само зато што припадају јединој канонској Православној Цркви у Украјини, Украјинској Православној Цркви. Средства масовних информација у Украјини као и до сада једнострано освјетљавају црквени живот, излажући грубим нападима и клеветама УПЦ и изазивајући непријатељство према њој због њене канонске везе са Московском Патријаршијом.

Сабор са жалошћу констатује да, без обзира на многократне изјаве руководства римокатоличке цркве и украјинске гркокатоличке цркве које се односе на наводно побољшање односа између православних и римокатолика, православни у западној Украјини настављају да страдају од грубог гажења њихових права које је резултат дјеловања мјесних власти, које надахњују гркокатолици.

Сабор особито узнемирава стање у Естонији гдје су власти канонску Естонску Православну Цркву ставиле **ван закона**, усмјеривши се на њено потпуно уништење и њено замјењивање неканонском (емигрантском) групацијом, која нема никаквих права на напасање естонске православне паство и владање црквеном имовином. Клир и паства ЕПЦ изложени су дискриминацији, о чему већ добијамо драматична свједочанства са лица мјеста.

САВРЕМЕНО БОГОСЛОВЉЕ

Саопштење којим је митрополит пергамски г. Јован (Зизјулас) иступио на конференцији "Вјера и поредак", одржаној у шпанском граду Сантјагу, 3-14. августа 1993. г. Према ријечима уводничара у часопису SOUROZH (number 54, November 1993) из којега је текст предавања преузет, у њему митрополит Јован показује "дубоко православно разумијевање Цркве као заједнице и снажно га препоручује аудиторијуму, састављеном од делегата готово свих хришћанских деноминација, укључујући и римокатолике."

МИТРОПОЛИТ ПЕРГАМСКИ ЈОВАН (ЗИЗЈУЛАС)

ЦРКВА КАО ЗАЈЕДНИЦА (1)

Увод

Част ми је да се обратим овој свјетској конференцији "О вјери и поретку", петој у низу таквих конференција, које су започеле оном у Лозани 1927.г. Ова конференција, која се одржава у вријеме када "покрет за вјеру и поредак" више не слиједи испочетни компаративни конфесионалистички приступ проблему црквеног јединства, који се могао уочити у Лозани и Лунду, сазвана је ради сагледавања начина на који заједнички коријени нашег библијског и светоотачког предања могу да потпомогну свету ствар обнове јединства Цркве. На позадини овога приступа проблему црквеног јединства требало би процјењивати појаву општег појма "киноније" као кључног појма богословског говора о вјери и црквеном поретку. Ниједан хришћанин не би требало да сумња у библијско и светоотачко поријекло овог појма. Иако све хришћанске традиције не могу да претендују на исти степен поимања и употребе овога појма у теологији, његова примјена у екуменском дискурсу тешко да може да буде приписана утицају било које хришћанске традиције посебно. Као православан, ја могу само да се радујем коришћењу таквог појма у екуменском дискурсу, појма који претпоставља дубину и богатство које он има у богословљу грчких Отаца. Али, у исто вријеме, обавезан сам да признам да је идеја заједнице једнако присутна и код латинских Отаца Цркве, као што су свети Амвросије, Августин и други, као и код реформатора. Чак и они међу нама који су спремни да дају претежну или искључиву важност Светоме Писму, тешко могу да превиде значајно мјесто које тема заједнице (**киноније**) има у Библији. Ми се, дакле, бавимо темом која је дубоко укоријењена у све хришћанске традиције, то јест једном ваистину (у старом смислу те ријечи) екуменском темом. Сви ми можемо имати користи од пажљивог и дубоког проучавања овога појма, уколико настојимо да нађемо путеве превазилажења подјела у Цркви Христовој.

2. Појава појма "**киноније**" као кључнога у теолошком језику Екуменског покрета, и нарочито Покрета за вјеру и поредак, није случајна чињеница. Она стоји у тијесној вези са главном промјеном која се збила или правцем развоја који је - између конференција у Единбургу и Монтреалу - преовладао у приступу еклисиологији. Лозана и Единбург фокусирали су еклисиологију на христологију. Лундска конференција 1952., зидала је на том фокусу и нагласила христолошки приступ еклисиологији: "Зато што вјерујемо у Исуса Христа, вјерујемо такође и у Цркву као Тијело Христово". Утицај истакнутог теолога тога доба, какав је "касни" о. Георгије Флоровски, овдје је очигледан: "Еклисиологија није ништа друго до само поглавље христологије", писао је о.Георгије. Не би требало да заборавимо да је чак и "основа"

Екуменског савјета црквава још увијек у то доба била строго христолошка.

Ствари почињу да се мијењају у Њу Делхију 1961. "Основа" ЕСЦ се проширује да би укључила у себе упућивања (референце) на Свету Тројицу, док православни теолози, као што је "касни" Никос Нисиотис и други, настоје да у еклисиологији помјере фокус са христологије на пневматологију. Свјетска конференција "о вјери и поретку" у Монтреалу (1963), у своме извјештају о секцији првој, нагласила је да наше разумијевање Цркве не би требало да произлази само из христологије него и из схватања Бога као Свете Тројице.

У то вријеме били смо још далеко од било какве јасне референце на појам "**киноније**" у вези са Црквом. А онда се, не много касније, десио Други ватикански концил који је утро пут ка теологији заједнице у римокатоличкој теологији. Кроз међусобно приближавање римокатоличке, православне и протестантске теологије, појам "**киноније**" сада постаје средишњи у екуменским дискусијама. Садашња екуменска конференција "о вјери и поретку" вјерна је тој чињеници у избору "**киноније**" за своју главну тему.

Али, зашто је појам "**киноније**" тако важан за вјеру и поредак у садашњој фази његове историје? Какав може да буде допринос тога појма унапређивању ствари хришћанског јединства у овоме тренутку? То је питање које бих волио да покренем у овом обраћању. У своме покушају да сугеришем одговор на њега, неизбјежно ћу црпсти из сопствене богословске традиције, као и из предања црквених Отаца. Мој ће циљ бити да подијелим са вама извјесна размишљања о томе како проблем јединства Цркве изгледа и какав приступ изискује, ако се посматра у свијетлу "**киноније**".

1. Кинонија као богословски појам

На шта мислимо када употребљавамо израз "**кинонија**" у богословљу? Чиме се тај термин разликује од свјетовне употребе идеје "друштва" или "заједнице"? На ово питање морало би се одговорити прије било каквог покушаја да се овај појам примијени на еклисиологију и проблем јединства Цркве. Управо чињеница да је оригинални грчки термин изабран за званичну употребу на овој екуменској конференцији указује на извјесне тешкоће у употреби израза "заједница" или "друштво". Заиста, "**кинонија**" преузета изравно из своје оригиналне употребе у Светом Писму и светоотачком предању, носи специфично значење које би требало узети у обзир у његовој примјени на еклисиологију. Основне саставнице појма "**киноније**" могу се извући само из теологије и на тој тачки требало би и да почне приближавање међусобно у Екуменском покрету. Које су основне саставнице теологије "**киноније**"?

а) појам **"киноније"** не потиче нити из социолошког искуства нити из етике, него из **вјере.** Ми нисмо призвани на **"кинонију"** зато што је она "добра" за нас и Цркву, но зато што вјерујемо у Бога који је у своме битију управо - "**Кинонија**". Ако вјерујемо у Бога Који је примарно индивидуум, Који прије свега **јесте** а тек онда **стоји у односу,** ми нисмо далеко од једног чисто социолошког разумијевања заједнице. Црква у томе случају **у своме бићу** није заједница, него је то тек секундарно, то јест ради сопственог bene esse (добробитија). Учење о Светој Тројици добија у том случају пресудно значење, јер је Бог Тројичан. Он је по дефиницији биће у односу (одношајно, rela-

tional). Не-тројичан Бог није "кинонија" у самом своме бићу. Еклисилогија **мора** бити заснована на светотројичном богословљу, ако треба да буде еклисиологија заједнице.

б) Кинонија је пресудна такође и у нашем разумијевању Личности Христове. Овдје права синтеза христологије и пневматологије постаје крајње значајна. Шта значи да је Христос "одуховљено" (pneumatic)Биће, личност "рођена Духом", помазана Духом, итд., ако не да је Он у Своме бићу управо биће које стоји у неком односу? Дух је Дух **"киноније"**. Ако не можемо да имамо христологију без пневматологије, то значи да морамо да престанемо да мислимо о Христу у индивидуалистичким терминима и да треба да га схватимо као "заједничку личност" (corporate person),као биће које у себе укључује "друге" (inclusive being). "Многи" су конститутивни елемент "једног". "Глава" без "тијела" је незамислива. Црква је тијело Христово, јер је Христос "пневматолошко" биће, које се рађа и битује у кинонији Духа.

2. Црква као кинонија

Сада питање еклисиологије можемо да поставимо на ту основу: ако је Само Биће Бога у кога вјерујемо - **Кинонија**, и ако је Личност Христова, чијим се именом ми људска бића и свеколика творевина спасавамо у самоме Своме Бићу такође управо **кинонија**, које посљедице ова вјера има за наше разумијевање Цркве? Како се појам **кинонијe** дотиче идентитета Цркве, њеног устројства (структуре) и њеног служења у свијету? Како се то схватање Цркве као **кинонијe** одражава на наше напоре у правцу видивог јединства и превазилажења саблазни подјеле? Коначно, како схватање Цркве као **кинонијe** може да утиче на њену мисију у свијету, укључујући и њен однос са свеколиком твари (творевином)? То су питања која нудимо на размишљање у овом обраћању, у нади да бисмо на овај начин могли да послужимо циљу ове конференције, а то је да "охрабри цркве" да потврде и живе већ постојећу (the already existing), мада дјелимичну (though partial) међусобну заједницу, да "пронађу и савладавају спорна питања, која још увијек спрјечавају пуну заједницу" (Towards Koinonia in Faith, Life and Witness! A discussion paper, Faith and Order Paper No. 161, Geneva, 1993. p.5).

A. Идентитет Цркве је односајан (relational)

Ако пажљиво проучимо употребу термина "еклисиа" у Новом Завјету, открићемо да њега редовно прати генитив, и то двострук и двојако усмјерен. Свети апостол Павле, који је канда први који је употребио тај термин широко, говори са једне стране, о "Цркви Божијој (или Христовој), и, са друге стране о Цркви или Црквама "једног одређеног мјеста" (Солуна, Македоније, Јудеје итд.). Не постоји Црква која би могла да се замисли сама за себе, већ само **у односу са неким или нечим**, у овом случају са Богом или Христом и са извјесним мјестом, тј. са свијетом око себе.

Генитив "(Црква) Бога, тј. Божија" јасно показује да идентитет Цркве проистиче из њеног односа са Тројединим Богом. Тај однос има за њу више аспеката. На првом мјесту, то значи да Црква мора да у своме бићу одражава начин на који Бог јесте, тј. начин личносног заједничарења. Захтјев да "постанемо као што је Бог" (Лк. 6,36 и паралелна мјеста) или да будемо "причесници божанске природе" (2 Петар 1,4). подразумјева да Црква не постоји и не дејствује без упућивања на Свету Тројицу, као на "начин битовања" код кападокијских Отаца . Чињеница да нам Бог открива Своје јестаље као једну Личносну Заједницу, пресудно је за наше разумевање природе Цркве. То значи да када ми кажемо да је Црква - **"кинонија"**, мислимо не на неку другу врсту заједнице него на сушту личносну заједницу између Оца, Сина и Духа Светога. То значи такође да је Црква по дефиницији неспојива са индивидуализмом. Њено градиво чине заједница и личносна уодношеност.

С друге стране, чињеница да се генитив који се везује за Цркву подједнако користи у Светом Писму са упућивањем на Христа, показује да Црква не може да буде одраз Божијег начина постојања независно од "икономије Сина Божијег", тј. дара синовства који нам је дарован у Христу. Црква није врста платонске "слике" Свете Тројице, она је заједница (у смислу битовања народа Божијег, /Новог/ Израиља) и "Тијело Христово", тј. у смислу да служи и остварује у самој себи Божији наум (циљ) у историји ради свеколике творевине. Тај циљ чини Цркву знаком Царства које је крајња сврха божанствене "икономије" (домостроја). Црква као заједница одсликава

Божије Биће као заједницу на начин на који ће та заједница бити потпуно откривена у Царству Божијем. **Кинонија** је есхатолошки дар. Током свога историјског постојања Црква тежи да се уобличава по обрасцу Царства и то никада не би требало да престане да чини. Али, достизање пуне и савршене заједнице у историји ствар је сталне борбе са силама које је уграђавају. Свако самозадовољство које се тиче те борбе за заједницу може бити разорно за идентитет Цркве.

Б. Устројство Цркве је односно (релационо)

Како изгледа устројство Цркве у свјетлости заједнице ? Овдје би требало да разликујемо двије равни устројства: помјесну (локалну)[1] и васељенску (универзалну). На објема овим равнима заједница је пресудна. На помјесној равни еклисиологија заједнице би значила да хришћанин не може да постоји као индивидуа која упражњава изравно заједничарење са Богом. "Unus Christianus nullus Christianus", да подсјетим на стару латинску изреку. Пут ка Богу води кроз "ближњега", који је у том случају члан заједнице. Црква се може замислити само као устројена помјесна заједница. Сви хришћани морају да у погледу тога буду сагласни, ако у Цркви треба да постоји јединство.

Устројство локалне Цркве морало би да буде такво да истовремено буду заједмчене двије ствари. Са једне стране, јединство и једност (unity and oneness) морају се чувати. Ниједан члан Цркве, ма какав био његов или њен положај, не може рећи другоме члану: "Ниси ми потребан" (1.Кор. 12). Постоји апсолутна међузависност свих чланова заједнице, која значи да истовремено са јединством и једношћу, постоји у Цркви и разноликост (различност). Сваки члан заједнице је неопходан, али сви нису исти, они су потребни управо зато што су различити.

Та различност и разноликост може да укључује природне и друштвене, као год и духовне разлике. На равни природе, расе, пола и година све разлике морају бити укључене у разноликост заједнице. Нико не би смио да се искључи на основу разлика у раси, полу и годинама. Заједница на помјесном нивоу укључује различитост у погледу свих таквих ствари. То важи такође и за друштвене разлике: богат и сиромах, моћник и слаби - сви би морали бити изједначени у заједници. Исто би се морало рећи и за различитост духовних дарова. Нису сви у Цркви апостоли, нису сви учитељи, нити сви имају благодатни дар исцјељивања. Па ипак, сви они су потребни једни другима. Духовни елитизам, који је свети апостол Павле осудио у Коринту, никада није престао да буде искушење за цркве. Њега треба искључити из еклисиологије заједнице.

Али, зар разноликост не зна за границе? Да ли заједница санкционише разноликост - безусловно? То је деликатно питање, које се тиче непосредно екуменске проблематике. Отуда му се мора посветити пажљиво разматрање.

Најважнији услов везан за разноликост јесте тај да она не би смјела да разара заједницу. Помјесна Црква мора да буде устројена тако да јединство не разара разноликост и разноликост не разара јединство. То на први поглед изгледа као потпуно нереалан принцип. Па ипак, брижљиву равнотежу између "једног" и "многих" у устројству заједнице треба откривати иза свих канонских прописа у раној Цркви. Овдје постаје очигледан значај епископске службе и њено правилно схватање у свјетлости заједнице је пресудно. Сва разноликост у заједници мора да прође кроз службу јединству, иначе ризикује да се усмјери против јединства. Рукоположење, као акт потврђивања и мјеста одређеног служитеља унутар заједнице, мора да буде ограничено на једног саслужитеља, ако треба да се служи једности заједнице а не да стоји изнад ње, као ауторитет по себи. У еклисиологији заједнице ишчезава свако пирамидално схватање црквеног устројства. Постоји перихореса (прожимање) служби и то се примјењује такође и на служење јединству.

(наставља се)

[1] Помјесном Црквом се у тексту назива епархија, регионалном митрополија или аутокефална Црква, а васељенском - цјелина Православне Цркве.

ПОЧЕЛА ПРОСЛАВА ЦРКВЕ СВЕТОГ ЛУКЕ У КОТОРУ

У Котору је на дан Светог Јована Богослова (21.маја) почела прослава осам вијекова храма Светог апостола и јеванђелисте Луке о чијем смо историјату писали у претходном броју "Светигоре".

Свечаност је почела Светом архијерејском литургијом коју су служили патријарх српски г. Павле, митрополит црногорско-приморски г. Амфилохије и десет архијереја који су на ову свечаност стигли са редовног засједања Светог Архијерејског Сабора СПЦ у Београду. У Котор је донешен дио моштију Светог Луке који се чува у манастиру Косијерево. Проскомидија је вршена у храму Светог Луке, Света Литургија почела је на тргу између цркава, а малим ходом се прешло у саборни храм Светог Николе. Патријарх је проповиједао и дао отпуст са балкона Епископије (у којој се тренутно налази музичка школа), чиме је цијели главни которски трг претворен у литургијски простор, учествовао у Св.Евхаристији и био освећен њоме.

У свом саборном храму напрсни крст из Патријархове деснице је примио дугогодишњи которски парох и ректор Богословије Св.Петра Цетињског, отац Момчило Кривокапић, који је најзаслужнији што се Котор овако торжествено одужио Св. Апостолу Луки на осамстогодишњем покрову и заступништву.

Послије Свете Литургије пререзан је славски колач. Окретао га је још један свечар, г. Момир Булатовић, предсједник Републике Црне Горе и предсједник одбора за прославу осам вијекова храма, у коме се и након осамсто година принијела иста Бескрвна Жртва и окупио благочестиви приморски народ.

ЗАСМЕТАЛА ОБНОВЉЕНА СВЕТИЊА?

Саопштење за јавност Митрополије Црногорско-приморске поводом измјештања споменика у манастиру Дуљеву

Ових дана се појављују у дневној штампи злонамјерни написи у вези споменика у порти Манастира Дуљева.

Људи којима није сметало, бар се нијесу огласили да им смета, што је Манастир Дуљево постао буквално рушевина, како храм тако и манастирски конаци; што су пси разносили кости из раскопаних гробова у храму и испред храма; што је манастир зарастао у шипраг, манастирске ограде порушене; којима није сметала ни сва гротескност споменика Приморском батаљону у тој тужној послијератној рушевини; није им сметало ни то што је споменик подигнут на своју руку на мјесту на коме нико не би подизао било какав споменик који поштује иоле ту древну немањићку светињу; тим и таквим људима, који су својом небригом препустили манастир а тиме и споменик потпуном пропадању, сада је засметало, што се неко сјетио да послије обнове храма, конака, обнове манастирског братства, први пут послије педесет година, обнове манастирских зидова – да измјести споменик на пристојније мјесто, и адекватније за овај изузетно важан историјски споменик!

Тужно је да има људи, па и челника неких странака, који изгледа сматрају за свој једини допринос обнављању запуштених светиња Црне Горе, систематско блаћење Цркве и њених посленика, који се мукотрпно труде, у овом времену не мале немаштине, да допринесу обнови онога без чега Црна Гора не би била оно што јесте и што треба да буде. Хвала им на томе...

ДРУГИ ПУТ ПРОСЛАВЉЕНА ОБНОВЉЕНА КРСНА СЛАВА СВЕТОРОДНЕ ЛОЗЕ ПЕТРОВИЋА

На Његушима је на Ђурђевдан ове године други пут послије више од пола вијека прослављена обновљена крсна слава светородне лозе Петровића. Свету архијерејску литургију је у цркви Светог Ђорђа у Рајићевићима служио митрополит црногорско-приморски г. Амфилохије са свештенством. Литургијском сабрању су присуствовали гости са Цетиња, из Подгорице, Никшића, Боке и других крајева. У владарском дому Петровића митрополит Амфилохије је са свечарима, данашњим изданцима лозе Петровића, пререзао славски колач. Славски ручак ове године припремили су црквена општина Његуши и братство светог Василија Острошког, из Никшића.

У родној кући владике Рада на владарској крсној слави обиљежена је 150. годишњица од подизања цркве Светог Петра на Ловћену, 140. годишњица сахране митрополита Петра Другог у њој и 70. годишњица обнове капеле коју су Аустријанци разорили 1915. године.

У својој бесједи на литургији, митрополит Амфилохије је указао на везу између страдања Св. великомученика Георгија, витеза Христовог, и голготе Црне Горе у пријеме Петровића. По владичиним ријечима, Свети Петар је најближи својим животом Светом Георгију јер је он пред Богом највише пострадао. Преко њега се преломило сво зло [illegible] свијета, али се он на најбољи начин одупро томе злу и постао најсветији и најсвјетлији изданак светородне лозе Петровића. Захваљујући њему, послије смо имали једнога Његуша и краља Николу и Марка Миљанова и Јанка Вукотића и митрополите Јоаникија, Арсенија и друге велике витезове.

У бесједи је указано и на данашње страдање српског народа које умногоме личи на страдање светог великомученика Георгија. Баш тих дана, уочи Ђурђевдана, у Западној Славонији је побијено преко 5 000 незаштићених људи од руке хрватских нациста. То су исти они зулумћари који су прије педесет година извршили масовни геноцид над Србима.

Владика је на Његуше дошао са славонских згаришта и све присутне је потресло његово свједочанство о страдању породице Гојић из Окучана. Он је лично у рушевинама пронашао тијела дјевојчице Дајане и њеног брата Немање. Поставља се питање да ли данас имамо таквих витезова који би, као Свети Ђорђе и наши Петровићи, проболи злу аждају која бљује огањ већ више од пола вијека по благословеним земљама Светога Саве?

Идуће године, у родној кући Петровића прославиће се 200. годишњица од побједе Светог Петра над Махмут-пашом Бушатлијом. Са Његуша је Свети Петар раширио побједоносну заставу под којом је окупио Бјелопавлиће, Пипере и Црногорце који су у јулу 1796. године на Мартинићима дочекали Махмут-пашу и поразили га, пкрви пут. На Крусима је Свети Петар, у септембру исте године, потпуно поразио скадарског пашу и донио велику славу Црној Гори и Брдима. Из Његуша је са Светим Петром на Крусе пошао и Богдан Вуков (Николић) из села Залаза, који је посјекао Махмут-пашу. Нека би Свети Георгије Побједоносац, заштитник куће Петровића, све нас учинио побједоносцима над злом и неправдом као што је то учинио са Светим Петром Петровићима.

У Подгорици је поводом 150.годишњице "Луче Микрокозме" одржана духовна академија на којој су говорили митрополит Амфилохије и епископ захумско-херцеговачки Атанасије (Јевтић).

Велибор В. Џомић

Храм Васкрсења Христовог у Подгорици

Ево, наше покољење, прихватило се највећег и историјског задатка. Нека само сваки Црногорац угради у њега по један камен и веома брзо ће заблистати златни крст на свом храму Васкрсења, помирења и братске слоге.

Жиро рачун : 50100-620-1-21-1060-99446-5, Југобанка;
Девизни рачун: 50100-620-1-21-1260-77242-5,Југобанка.

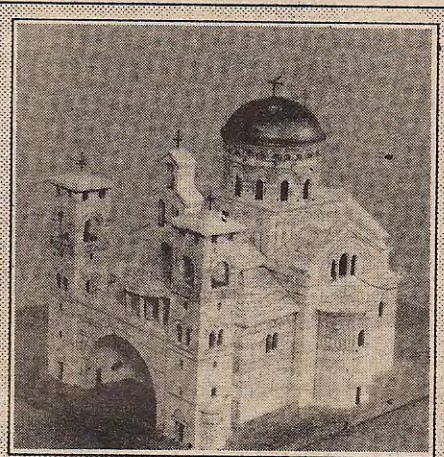

Манастир Острог, 12. маја 1995. г.

ПАРАСТОС ЖРТВАМА НАЦИ-ФАШИЗМА

У Манастиру Острогу је на дан Светога Василија Тврдошког и Острошког одржан помен Српским Новомученицима - жртвама нацифашизма у Српским Земљама.

Свету архијерејску литургију је у Горњем манастиру служио митрополит Амфилохије уз саслужење више свештеника и ђакона. Проповијед и поуку окупљеном народу (према неким процјенама, било је присутно више хиљада људи) одржао је епископ браничевски г. Игњатије (Мидић).

У Доњем манастиру је послије Свете литургије одслужен помен Српским Новомученицима. Том приликом, митрополит Амфилохије је, између осталог, рекао:

" Није случајно да се овај парастос одржава на мјесту одакле су Њемци 1941. године одвели патријарха Гаврила Дожића на голготски пут до логора Дахау, гдје је дочекао крај рата. Пет година се у нашој земљи вило крваво коло нацифашизма и много тога што се данас догађа посљедица је злога сјемена које су посијали нацифашисти.

И све што се данас догађа у Републици Српској и Републици Српској Крајини и Западној Славонији само је продужетак покоља у току Другог свјетског рата од стране нациста и усташа. Да није било нацифашизма не би ни данас било проливања братске крви .

Све жртве тадашње и данашње велике несреће и пошасти, страшна су опомена шта бива када се људи одрекну Бога и приклоне идолима..."

Митрополит Амфилохије је на крају своје бесједе позвао све окупљене на љубав, праштање, покајање и братску слогу. Јер, само његујући те свете хришћанске врлине можемо опстати као људи достојни свога имена и своје прошлости.

Митрополитов позив на праштање и покајање на парастосу Српским Новомученицима имао је великог одјека у Црној Гори. Јер, прослава педесетогодишњице побједе над нацифашизмом изнијела је на свјетло дана многе рецидиве идеологија које су се сурово обрачунавале са свима онима који су били супротнога увјерења и опредјељења.

Света Црква се сјећа свих оних родољуба, јунака и мученика који су бранили светињу људског достојанства и светињу живота на овоме свијету. Они, који су пострадали "због вјерности Богу и Божијој правди", су наши највећи савезници и заступници. Парастос Српским Новомученицима је само један корак ка нашем измирењу са прецима.

В.Ћомић

Отворен гроб на Доњој Градини

НОВЕ КЊИГЕ БИБЛИОТЕКЕ "СВЕТИ ПЕТАР ЦЕТИЊСКИ"

1.Јеромонах Серафим Роуз
ДУША ПОСЛЕ СМРТИ
Објашњење савремених "посмртних" искустава; православни извори и учење о загробном животу.
255 стр.,
16 динара

2. ЖИВОТ ПОСЛИЈЕ ЖИВОТА
Одговор на истоимену књигу др, Рајдмонд Мудија; шта Православна Црква истиче као аутентично доживљавање "повратка са оног свијета и човјекове судбине након коначног преласка у тај свијет.
191 стр., 10 динара

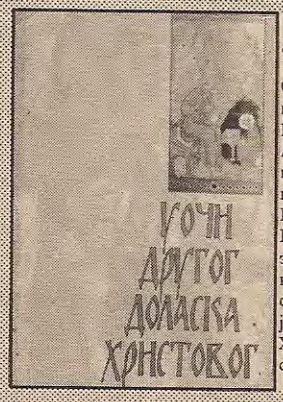

3.УОЧИ ДРУГОГ ДОЛАСКА ХРИСТОВОГ .....
Одбијајући да им каже рок, Господ Исус Христос Апостолима открива знаке који ће претходити Његовом Повратку; ти знаци надахњују нашу вјеру и подсјећају на неизбјежност доласка Христовог. 160 стр., 10 динара

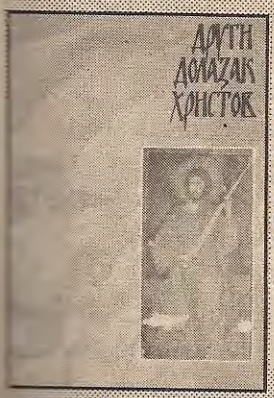

4. ДРУГИ ДОЛАЗАК ХРИСТОВ
Цар силази са свога мјеста, да изврши Суд над земљом; праведници ће се узнијети на небо, а зли бити гурнути у бездан.
160 стр., 10 динара

5.Свети Теофан Затворник
Архимандрит Јован Крестјанкин
О ПОКАЈАЊУ И ИСПОВИЈЕСТИ.
Света тајна покајања, као тајна распламсавања дара благодатног живота који смо примили крштењем, ако смо га грјеховним немаром у себи утулили.
192 стр., 15 динара

6.ПРАВОСЛАВНИ БРАК И ПОРОДИЦА
Рећи другоме: "Ја те волим", значи рећи му: "Ти никада нећеш умријети". Дјеца рођена у браку двоје хришћана продужавају и потврђују изобиље љубави Божије.
224 стр.,
15 динара

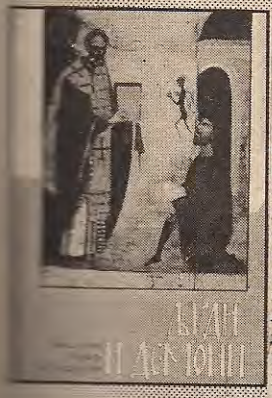

7.Свештеник Родион Петроградски
ЉУДИ И ДЕМОНИ
Астрологија, магија, екстрасенси, НЛО, полтргајст... коријени свега тога су у невидљивом плану постојања из којега на људе дјелују демони.
160 стр.,
10 динара

8.Јеромонах Серафим Роуз
ПРАВОСЛАВЉЕ И РЕЛИГИЈА НОВОГ СВЕТСКОГ ПОРЕТКА
Спајање "хришћанских" и "далекоисточних" духовних доживљаја је типично за наше дане и синкратистичку религију Новог свјетског поретка - религију Антихриста.
192 стр.,
12 динара

9.СВЕТИЊА ЖИВОТА И ЧЕДОМОРСТВО
Абортус није - нека безопасна операција, као што је острањивање крајника или вађења зуба; човјеков живот не почиње од рошења него од зачећа. Имамо ли право располагати тућим животом?
128 стр.,
8 динара

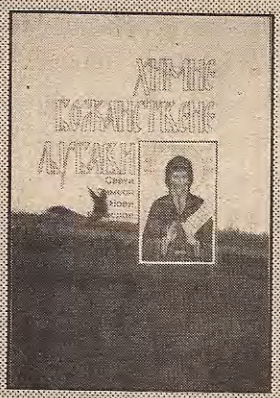

10.Свети Симеон Нови Богослов
ХИМНЕ БОЖАНСТВЕНЕ ЉУБАВИ
Свети Симеон богонадахнутом поезијом скида вео са тајне личнога сусрета са Христом.
158 стр., 10 динара

СВЕТИГОРА

За наруџбине преко 10 примјерака сваке књиге попуст 20 %
Дистрибуција: Зоран Ђедовић
Књижара "Свети Јован Владимир"
Његошева 27, 81000
Телефон: 081/43-038

ПАПИЗАМ ДАНАС

НА ПУТУ КОНАЧНОГ ОДСТУПНИШТВА (2)

ВЛАДИМИР ДИМИТРИЈЕВИЋ

За однос према папистима, како некад тако и данас, важи ријеч светог Марка Ефеског: "Бјежите од папизма као што се бјежи од змије!" То значи: "Чините добро људима друге вјере, али не изједначавајте њихово кривовјерје са својим Православљем, не мјешајте несмјесиво: Свјетлост и таму."

НАСТАВЉАЈУ СЕ И БОРБЕ ЗА ПРАВА СЕКСУАЛНИХ МАЊИНА

Угледни дански теолог Едвард Шилебик рекао је да би римска црква требало да се припреми за рукополагање жена, за шта, осим "културних", више нема никаквих препрека ("Екуменски прес-сервис", 25.април 1994.).

У рочестерској бискупији (САД), под "омофором" Метјус Кларка, одржан је скуп паписта - бораца за права полно изопачених.

Очито, није нимало случајно што број римокатолика, свештенства и верника, све више опада, Људи се, ипак, гнушају либералистичких новотарија.

ПАПСКА НЕПОГРЕШИВОСТ

А папа се и даље не одриче своје "непогрешивости". Тако је часопис "Pro Ecclesia", који такође излази у САД, донео чланак о аудијенцијама код папе у марту 1993. У току прве, 17. марта, папа је изјавио да је он Петров наследник и као такав носилац нарочите харизме. Чак и кад не говори ex catedra, папа треба да буде услишен. 24. марта он је рекао да све папске изјаве ex cathedra настају "садејством Духа Светога" и да су, самим тим, непогрешиве. Том приликом позвао се на унијатски сабор у Флоренцији (који је постао неуспешан захваљујући Светом Марку, Ефеском Исповеднику) и поновио оновремену дефиницију папе као наследника Петра, "кнеза апостола", и оног који има власт да учи "целу васељену".

Шта је "непогрешиви" радио од свог доласка на трон?

Ево неколико детаља.

10. маја 1984. Иван Павао Други је посетио незнабожачког верског поглавара Васану Тару, који га је поздравио са свог престола, на шта му се Иван Павао Други дубоко поклонио.

8. августа 1985. Иван Павао Други је учествовао у анимистичким ритуалима у "светој шуми" близу места Ломе, као и у вуду-ритуалима у местима Кара и Тоговил. То је било у "црној Африци".

19.августа 1985., пред краљем Хасаном Другим, "поглаварем правоверних", на стадиону на коме је било око 80000 младих мухамеданаца, "непогрешиви" је изјавио како католици и мухамеданци имају истог Бога.

02.фебруар 1986., док је био у посети Индији, камере су забилежиле како папа прима тилак (знак "трећег ока") од индуске жречице.

13.априла исте године, у великој римској синагоги, папа се срео са главним рабином Израела Елијом Тоафом и учествовао у служби.

Врхунац је био 27.октобар 1986, кад су на скуп у Асизи дошли представници свих религија да се "моле за мир у свету". Часопис "Си Но Но" бележи осећања искрених римокатолика тим поводом: "Никад наш Господ није био тако прогневљен, никад Његове светиње тако оскрнављене, Његов намесник тако понижен, Његов народ тако саблажњен од стране Његових служитеља као у Асизију. Сујеверја неколико лажних религија упражњавана у Асизију бледе кад се упореде са издајом Господа од стране ових свештенослужитеља".

Тако су се, на пример, у цркви Светог Петра бонзе клањале Далај Лами, који је за њих васплоћени Буда. Ту је статуа Буде стављена у олтар. У цркви Светог Григорија, амерички Индијанци су у олтар ставили своје ритуалне луле мира. У Санта Марија Мадоре Индус је призивао

имена својих "богова", а у Санта Марија дељи Анђели папа је, као "једнак с једнакима", седао с представницима свих религија. (На жалост, и тада, и касније, међу њима је било и "православних", чак и архијереја. Куд ће им душа?)

Наслови италијанских новина поводом Асизија били су често иронични: "Очеви наши који сте на небесима", " У име свих богова","Мир свих богова", "Скуп свих богова човечанства у Асизију".

"Прећи праг наде", најновија књига интервјуа са "непогрешивим ", донела је његове ставове по којима не треба инсистирати на разликама између Хришћанства и других религија, него на њиховим сродностима.

Србима ненаклоњени "Вашингтон пост" у свом броју од 11. новембра 1994. пише како је Иван Павао Други у својој посети Хрватској клечао на гробу познатог усташког духовника кардинала Алојзија Степинца, да би га у беседи назвао "несумњиво најзнаменитијим мучеником у историји Хрватске", као и "херојем светости", најавивши тако процес скоре канонизације Степинчеве (шта се може, Павелића није тако лако оправдати пред светом, а можда би и њега "беатификовали", с обзиром да је био ревностан у ширењу "предзића кршћанства".) Из Загреба је, након поклоњења Степинцу, папа слао "пољубац мира" Србима, Патријарху Павлу и архијерејима СПЦ. Засад му је пољубац на известан начин узвратио једино г. министар иностраних послова СРЈ, Владислав Јовановић, који би волео да га види у Београду.

НОВИ АРИЈАНИЗАМ

Постоје, међу римокатолицима, и такви теолози који критикују идеју о папском примату и непогрешивости. Најзнаменитији међу њима је, дакако, Ханс Кинг. На жалост, он није дошао до Православља, него је пао у најдубљу таму екуменистичког синкретизма.1993., кад се у Чикагу састао II. парламент светских религија, донета је некаква резолуција коју је написао Кинг. У њој, да би се угодило будистима и осталима који не верују у личног Бога, све време је употребљаван термин "Коначна Реалност".

У својој књизи "Теологија пред новим почетком" Кинг инсистира на томе да је Хришћанство религија која почиње од "човека Исуса" (опет аријанство!), и да је њен основни циљ

- "хуманизам" (не теохуманизам). "Хришћанство" Ханса Кинга нема апсолутно значење - то је "истина за мене", али то не значи да друге религије нису истините. Оне, по Кингу,"допуњавају, поправљају и обогаћују" хришћанску религију. Кинг даље тврди да је дошло време да се "колективни егоизам у односу према другим религијама (еклисиоцентризам) замени антропофилијом, солидарношћу у љубави" (то јест, човекопоклонством; ако негира папоцентризам, Кинг је човекопоклоник).

Хтео то или не, Кинг размишља у правцу у коме размишља и папа; "уједињење" са свима, без обзира на Истину ("Све је истинито" значи: "Ништа није истинито"). У чланку "Куда иде хришћанство?", написаном 1988, Кинг предвиђа скору интеграцију свих хришћанских конфесија, при чему ће "служење Петра" (папе) бити усклађено са саборским одлукама, а римокатолицизам се одрећи својих претензија на доминацију у односу на друге религије; протестанти ће одступити од "регионалног провинцијализма и библијског фундаментализма". Кад се уједине хришћанске конфесије, треба ићи на "екуменско јединство међу религијама" (new age, зар не?) Прво морају да се

помире хришћанство, јудаизам и ислам, а затим ће им своје "богатство" принети "велике религије Индије и Далеког Истока". Наступиће "екуменистички мир" међу религијама, и све оне ће се кретати ка све већем "откривању истине" (значи, по Кингу није откривена Христом!). То ће бити екуменско јединство нација, без старог или новог "јуридизма, догматизма и моралисма", при чему неће бити никаквих "пројава ауторитарне власти свештеника, будистичких бонза, ајатолаха и гуруа". Циљ свих религија је један: ДОБРО ЧОВЕКА (кога брига за Бога?)

Не, нисмо заборавили Кингов захтев упућен Православљу. Ако хоће (а ако неће теолози "новог светског поретка" ће га прогласити "фундаментализмом") да се укључи у "екуменски склад" религија, Православље се мора одрећи себе. Шта то значи? Ево Кинга: "Треба надвладати православни традиционализам и литургизам, имајући пред собом савременије и мање окренуто изворима хришћанство, које ће даље (не исходећи из богослужења у последњој инстанци) бити својеврсни квасац у друштвеном преображају православних земаља за које је карактеристичан државни византинизам" (sic!). Да преведемо: православни треба да се одрекну Светог Предања и литургијског сабрања, да негирају свој досадашњи богослужбени поредак, да забораве "изворе" (Свете Оце и Учитеље Цркве) и да прихвате "модерну" верзију своје вере, што ће допринети да њихова државотворна свест коначно ишчезне (то је "византинизам" - државотворна свест и пракса оних које је крстило царство Ромеја, предајући им своје учење о симфонији Цркве и Монархије, духовног и државно-друштвеног начела). Као да је текст писао неки од "миротвораца" из Србије, који Цркву Христову оптужује за "фашизам" и "пропагирање етничког чишћења", чак и кад њен Патријарх говори против греха чедоморства.

Кад све ово знамо (а знамо), остаје дилема: какав је екуменизам могућ ако хоћемо да смо православни? Какав "дијалог" са јеретицима који не само да се не одричу своје јереси, него тону у незнабоштво? Зашто да с мртвима сахрањујемо мртваце уместо да јављамо Царство Божије, да сведочимо Христа онима који Га, гладни и жедни духовно, на Западу заиста траже? Чему служе тобожњи "молитвени доручци", одласци у Асизи, заједничке изјаве и декларације? Какве везе има Христос с Велијаром? Може ли бити компромиса по питањима вере?

Свети Марко Ефески каже да не може, јер питања вере не познају икономију, пошто нема ничег средњег између Истине и лажи.

У свом чланку "Пред Другим доласком" свештеник Тимотеј Сељски наговештава, на основу пророчанства Светих Отаца, уједињење свих антихришћанских сила пред крај света и стварање једне видиве анти-цркве, на чијем челу ће бити антихрист, последњи лажни месија у историји човечанства. У анти-цркву ће се, као у прљави океан, улити мутне реке папизма, протестантизма, јудаизма, мухамеданства, оријенталних учења, окултизма, тајних друштава, левичарских покрета; те реке ће у својим таласима носити све оне који не заволеше Истину, него неправду и одбише Оца Небеског, а поклонише се оцу лажи. На жалост, антихристу ће се поклонити и "православни" који се одрекну Светог Предања и пристану на "модернизацију" о којој машта Ханс Кинг. Нека нас Господ од тога сачува у вери наших Отаца, у нади наших Мученика, у љубави Светих Апостола!

За однос према папистима, као некад, тако и данас, важи реч Светог Марка: "Бежите од папизма као што се бежи од змија!" То значи: Не гнушајте се људи заражених папском јересју, него гнушајте се јереси њихове; то значи: чините добро људима друге вере, али не изједначавајте њихово кривоверје са својим Православљем, не мешајте несмесиво: Светлост и таму; и то значи: "Латини су старе варалице", то јест: избегавајте све отрове које папизам крије под танким премазом меда своје слаткоречивости.

Нека нам у томе Господ помогне!

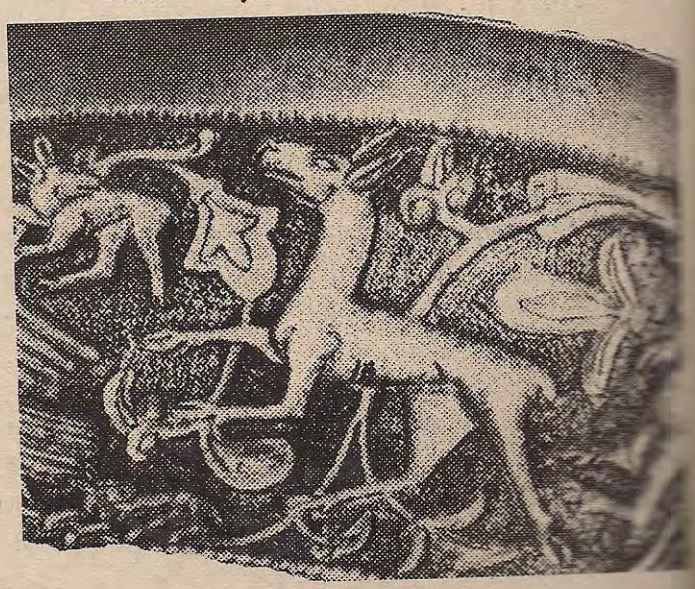

ИДОЛИ НОВОГ ДОБА(2)

Андреј Протић

Свака твар може бити идол; пошто овакво обожавање једнога идола не искључује ропство осталим идолима, јасно је да су сви идолопоклоници (а нарочито атеисти) уствари многобошци и без кипова, архаичних обреда, ритуалних паганских плесова, жртвоприношења и изговарања бесловесних бајалица и врачбина. Потпуно је свеједно да ли је човек зависник од дроге или гледања телевизије, он је зависник - и управо због тога идолопоклоник.

На жалост, постоје и идоли у "хришћанским" формама као што је Христос више пута упозоравао:"...чувајте се да вас ко не превари.Јер ће многи доћи у име Моје говорећи: Ја сам Христос. И многе ће преварити" (Мт. 24,4-5; Мк. 13,5-6; Лк. 21,8) Неминовна је значи била појава лажних пророка који ће кроз неке "псеудохришћанске" и "псеудојеванђелске" пароле вернима "подметати" идолопоклонство. Код римокатолика је то "хришћанско" идолопоклонство изражено кроз **институцију** римског епископа - тзв. папе, "догматом" о папској непогрешивости (догматској а не људској) што је резултовало цезаро-папистичком деспотијом под којом су многи људи побијени у Христово име - мада је Христос проповедао љубав према ближњима, праштање, самилост...итд. Код римокатоличких "шизматика" (израз за отпаднике, расколнике - њихова карактеристика коју су вековима дрско "подметали" православнима), идолопоклонство је такође изражено и у њиховом фарисејском (лицемерном) ставу према светим тајнама исповести, покајања и сходно томе, причешћа - Евхаристије. Код њих ове свете тајне у својој суштини имају само формалан значај и више их упражњавају као обичаје него као израз истините вере.

Код протестаната и свих секти које из њих произилазе идолопоклонство "извире" из њиховог лицемерног односа према Светом Писму. Пошто **сви** протестанти (и псеудохришћански секташи уопште) одбацују свето Црквено Предање у целини они, изгледа, сматрају да зато могу до миле воље да искривљавају својим тумачењима смисао Светог Писма. Да би добили тумачење у складу са својим изопаченим визијама хришћанства, они мењају (у својим "преводима") интерпункцију, редослед речи, избацују речи (и читаве реченице) које им не одговарају, а оно текста што преживи овакво "касапљење" тумаче на неки свој крајње мистериозан и никоме сем њима јасан начин. Затим своја "мудровања" проглашавају за једине и апсолутне истине, а онда почињу да примењују психо-физички терор над неистомишљеницима. Уљуљкани у својој гордости да су они једини у праву они у толикој мери **исповедају веру у истинитост својих тумачења**, да их то чини идолопоклоницима, те њиховом гордошћу изопачене "истине". Парадокс је да је њима управо Свето Писмо послужило као средство идолопоклонства, што несумњиво показује да чак и Свето Писмо, одвојено од Цркве и Светог Предања, може и те како бити душегубно. Упозорење на ову опасност налазимо баш у самом Светом Писму, у саборној посланици светога апостола Петра: "И дуготрпљење Господа нашега држите за спасење, као што вам и љубљени наш брат Павле по даној му мудрости писа. Као што говори о овоме и у свим својим посланицама, у којима су нека места тешко разумљива, која неуки и неутврђени изврћу, као и остала писма, на своју сопствену пропаст"(2. Петр. 3,15-16.). Натприродно откривена религија се стога може анализирати само у целини - Свето Писмо је неодвојиво од светог Предања и обрнуто, тако да тачна тумачења могу бити само и једино кроз Цркву.

Алтернатива идолопоклонству - закон Господњи

Очигледно је дакле да свака твар може бити идол; пошто овакво обожавање једнога идола не искључује ропство осталим идолима, јасно је да су сви идолопоклоници (а нарочито атеисти) уствари многобошци и без кипова, архаичних обреда, ритуалних паганских плесова, жртвоприношења и изговарања бесловесних бајалица и врачбина. Потпуно је свеједно да ли је човек зависник од

дроге или гледања телевизије, **он је зависник** - и управо због тога идолопоклоник.

Наравно, потпуно би у праву били они који би после свега горе реченога упитали: "па да, лако је критиковати друге, али да ли постоји неко конкретно решење ових проблема?" Одговор је: да, наравно, решења има. Било која критика која не нуди алтернативна решења потпуно је бесмислена. Али решење је већ одавно пред нама, а понудио нам га је Христос - Спаситељ Истинити. Управо ради решења ових проблема Христос "зида" Своју Цркву на темељу Симонове (Петрове) вере у Њега, као Бога Живог и Истинитог, Обећаног Месију (Спаситеља) људског рода - гради Цркву, као неуништиву духовну заједницу утемељену на вери коју "... ни врата паклена неће надвладати " (Мт.16,16-18). Значи, Христос оснива Своју Цркву, као духовну заједницу Новога Завета која треба да нам послужи као средство спасења (Новозаветна Црква је, у ствари, Тело Христово), кроз веру у Христа, као Сина Божјег, Благовештеног Месију - Спаситеља и Искупитеља наших греха. Зато Црква Истине, Христова Црква за све људе има највећи спасењски значај, јер само кроз Њу, као Саборну Заједницу православно верујућих можемо наћи спас од идолопоклонства.

Бог је човечанству три пута током историје дао опомену да се клони греха и три пута је дао закон (сваки пут побољшан у складу са развојем људске свести) као средство одбране од греха.

Самим стварањем човека "по своме обличју" (1. Мојс.1,26-27) Бог је људима дао "природан закон" - властиту свест за добро и зло, која се "активирала" првородним грехом и изгнањем првих људи из раја. Ово нам потврђује и свети апостол Павле: "Јер кад незнабошци немајући закона чине од природе што је по закону, они немајући закон сами су себи закон; они доказују да је у срцима њиховим написано оно што је по закону, пошто сведочи савест њихова и пошто се мисли њихове међу собом оптужују или оправдавају" (Рим. 2,14-15).

Други пут, Бог нам предаје закон кроз натприродно откровење преко пророка Старога завета (од Мојсија до последњег пророка Старога Завета - светог Јована Претече). Међутим, овај закон Бог предаје само изабраном јеврејском народу.

Трећи пут, Бог преноси Закон, као "радосну (благу) вест" - Јеванђеље, преко Свога Јединороднога Сина - Господа Исуса Христа. Овај закон је "радосна вест" зато што је о доласку Спаситеља и Искупитеља наших греха и благовештена је целом човечанству (а не само једном народу).

Зашто ови закони имају спасењски значај (а нарочито Јеванђеље)? Зашто Бог, кроз ове законе, тражи од људи да се боре против греха - порока кроз Веру у Истинитог Бога, пост, молитву, одрицање, смерност, милосрђе, покајање, а нарочито љубав? Бог је љубав и пошто нас је из љубави створио, Он нам не би бранио ништа у чему можемо да уживамо, да то није лоше по нас: "Све ми је слободно, али све не користи; све ми је слободно, али све не изграђује" (Кор.10,23). Тако и пороци (алкохол, дрога, блуд...итд), који воде у идолопоклонство, јесу слободни да се учине, али не само да не користе и да не изграђују, већ напротив, могу само да начине штету. Они (греси) "отупљују" дух и постепено у човеку развијају зависност, која код зависника од греха најчешће има за последицу занемаривање породичних, пословних, верских и свих других обавеза, што доводи до климе незадовољства, распада породице, губитка посла и пријатеља, губитка поверења у себе и своје ближње, те на крају до распада целокупног животног устројства и пада у очај и несрећу. Свако ко је прошао овај пут ако добро размисли лако може да увиди "да га је то снашло" као последица његове гордости и егоизма: због пролазних животних задовољстава, због којих је себи дозволио да запостави своје обавезе, он губи идентитет и живот му се претвара у животарење.

Ретко ко се из таквог душевног стања врати у "нормалу". На жалост, такви људи себи често дозволе да поред свог пролазног живота изгубе и своју бесмртну душу, тиме што почну да псују, хуле и проклињу Бога и светиње (уместо да се у покајању управо њима окрену), као да их је Бог отерао у идолопоклонство греху. Многи тада проклињу светиње као да су њихов пример следили док су своје животе уништавали идолопоклонством. Као да богомудри апостол Павле није поручио: "Умртвите, дакле, удове своје који су на земљи: блуд, нечистоту, страст, злу похоту и лакомство, што је идолопоклонство" (Кол. 3,5).

Ни један човек, значи, нема изговора, ни пред Богом, ни пред људима, да није био позван и упозорен, јер Јеванђеље је за све народе.

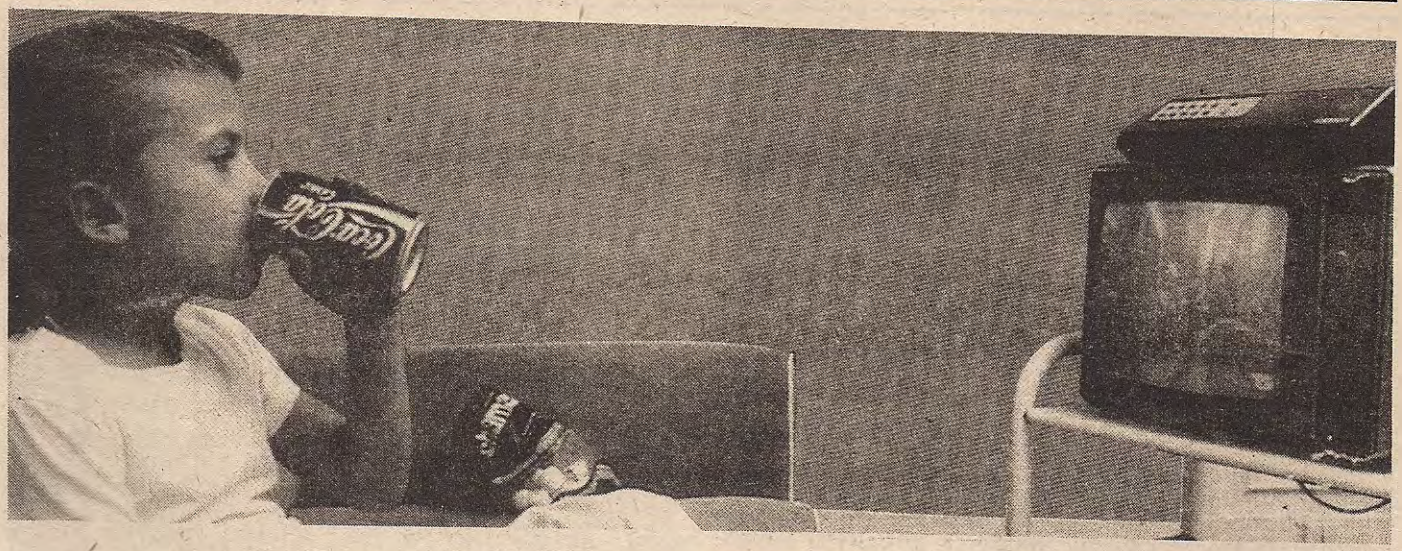

Ново доба - нова искушења

"Ново доба" људској врсти доноси нова искушења. Нови поредак у светским размерама носи у себи изразиту "ноту" револуционарног; тежња да се "старе" вредности (православно али и римско хришћанство, монархије, породица, нација, раса, традиција, културе и обичаји) разруше и пониште, постаје све јаснија. Проблем је, међутим, у томе што празне пароле не могу стварно да замене благообразни Божији поредак који је једини у људској историји остао нетрулежан и способан да очува "здравље" људских заједница (почев од породице као основне ћелије друштва па до народа). Питање је времена када ће "прогресивне" силе новог доба "покушати да нам силом наметну идолопоклонички екуменизам (уједињење свих религија у једну, јединствену светску религију) као "прогресивну" и "напредну" замену за православно хришћанство. Глобална либерализација људског друштва остварена кроз "напредне" и "слободарске" режиме демократије и разних марксизама довела је и до глобалне релативизације у име **светиње** његове слободне воље.

Нагло ослобађање од "окова традиционализма" довело је људске заједнице (нарочито на Западу) до тога да озбиљни, одговорни и породични људи, себе (под утицајем мас-медија) **морају** да убеде да између њиховог морала и морала разних сексуалних дегенерика и изопачењака, **мора** да стоји знак једнакости, у име некакве надморалне просвећености, наравно. Ти породични људи треба да мирне душе шаљу своју мушку децу у армију, у коју отворено смеју да ступају хомосексуалци; своје кћери треба да шаљу на улице земље у којој се јавно проповеда, одавно озакоњена "слободна љубав","слободна наркоманија" и содомија. То је суштина "прогреса" који нам се за сада нуди, а који ће нам се ускоро силом наметати. У царству "новога доба" врховно божанство ће очигледно бити егоцентрична (а не Христоцентрична), у суштини демонизована слободна воља, а управо ње сваки паметан човек мора да се чува и моли Бога да га од ње штити, јер је она извор свих зала која су се човеку десила (од прародитељског греха до данас).

Упркос овако неповољној ситуацији не треба очајавати јер "као што после кише дође сунце, а после ноћни дан", тако ће и после антихриста доћи Христос. Вера у Христа, кроз Његову **неуништиву** Цркву, једини је противотров отрову идолопоклонства. Та Црква ће бити они људи који пламеном вере у својим грудима "спале" звер идолопоклоничких екуменистичких лажи. Да би вера у нашим грудима стварно била жива и делатна неопходна је борба пре свега духовним средствима против антихриста и његових (идоло)поклоника. Та борба мора бити одбрана малих, духовно здравих заједница људи који се одупиру лажи, и као наметнута она мора бити без страсти и мржње, јер су то средства антихристова. На нама је да дамо све од себе, а Бог нас никад неће оставити: "Ево ја сам са вама у све дане до свршетка века" (Мт. 28,20). У борби против зла (како у себи тако и изван себе) уздајмо се у Бога који нас је ослободио ропства идолима и прихватимо савет апостола Павла: "Стојте, дакле, у слободи којом нас Христос ослободи, и не дајте се опет у јарам ропства ухватити" (Гал. 5,1).

СВЕШТЕНИК МАКСИМ ОБУХОВ

ПРИСУШНИ ПРОБЛЕМИ

О ПЛАНИРАЊУ ПОРОДИЦЕ

Могли бисте да прекопате сву постојећу литературу о "планирању породице", али нигдје не бисте нашли ријечи "уздржавање", тако природну за хришћанина. Шта се нуди у замјену?

Израз "планирање породице" појавио се размјерно скоро и већ је ушао у моду; чује се на радију и телевизији, о "планирању породице" се много и пише. У чему је суштина? Енциклопедијски речник даје сљедеће одређење: "То је унутарпородично регулисање рађања у погледу броја дјеце и времена њиховог рођења". Очигледно, ако Бог дјецу не даје, ту је тешко било шта измијенити, остаје, дакле, да се планира само у правцу ограничења броја дјеце. Начини таквога "планирања" су, као што је познато, абортуси и контрацепција. У случају абортуса поменути израз значи - убиство. Познато је да човјеков живот почиње од тренутка зачећа. Дијете у утроби мајке дише, спава, расте, осјећа бол, чује звукове, припрема се за излазак на свијет. Дијете се још није родило, а већ је законити претендент на животни простор, храну, одјећу, слободно вријеме својих родитеља. Оно може родитељима да онемогућава завршавање школа, одбрану дисертација, може да наруши какве год планове итд. И тако, тата и мама рјешавају да "испланирају" свога сина или кћер. Мајка у женском савјетовалишту добија упутство о "прекиду трудноће" (још једна лијепа ријеч!) и дијете, живо дјетенце, просто - бива убијено.

Други начин "планирања" јесте контрацепција или коришћење средстава противу зачећа. Већина, пак, такозваних контрацептива представља права абортивна средства - у питању је у ствари читав низ хормоналних препарата и спирала. Приликом њихове употребе у 10% случајева долази до убиства већ зачетог дјетета. Разлика у односу на обичан хируршки абортус састоји се само у поступку убијања и у узрасту убијеног дјетенцета. И ту се опет срећемо са лажју: дата средства шире се као средства противу зачећа, али то нијесу, јер приликом њихове употребе до зачећа ипак долази.

У другом правилу светога Василија Великога каже се: "Она која смишљено погубљује плод зачети у утроби подлијеже осуди за убиство".

Други дио контрацептива стварно су средства противу зачећа. Њихова употреба представља посредно убиство и изопачење, будући да изопачава Божију замисао о човјеку. Ево шта каже Црква: "Ако једе биље или нешто друго и затрује утробу своју и зато дјецу не рађа, да јој се забрани причешћивање!" (Требник, чин исповиједања). Контрацепција се помиње и у Библији, у којој се то дјело осуђује. "Зло би пред очима то што он учини и он га усмрти" (Постање 38,10). Коришћења средстава против зачећа смртни је гријех, равнозначан убиству. Треба рећи да све што је у вези са планирањем породице прати лаж. Тако присталице абортуса истичу да је прекидање трудноће нужно на примјер ради очувања здравља или живота жене. Али већина компликација при

порођају настаје управо послије абортуса који су претходили. Посљедице абортуса такође су и болести, а понекад и смрт жене. Сматра се нормалним и допустивим убијање нерођене дјеце када се установи да је плод оболио, тобоже ради очувања здравља нације. Али управо усљед абортуса рађа се огроман број недоношчади и обољеле дјеце. Говори се како мајка има право на избор да роди или не роди дјетенце, а прећуткује се да и дјетенце има право на живот. Убјеђују нас у потпуну нешкодљивост хормоналних препарата. Али хормонални контрацептиви подривају здравље жене не мање од вотке или дувана. Тврде да ширење контрацептивних средстава предупређује абортус. Али према статистици у Сједињеним Америчким Државама, на примјер, више од половине абортуса је посљедица неуспјешне контрацепције.

Погледајмо међународни часопис "Планирање породице", који издаје Руска асоцијација за планирање породице. На последњој страници другог броја овог часописа за 1993.годину налази се реклама сљедеће садржине: "Фирма Шеринг - једна од водећих свјетских фирми у области регулисања рађања!". На реклами је приказана земаљска кугла утонула у тамноплави мрак. Зрак свјетлости осветљава сјеверноамерички континент. Под земљином лоптом лежи, ни мање ни више него преврнути и искривљени крст... У наставку слиједи реклама средстава за убијање, намијењених руској дјеци...

Могли бисте да прекопате сву постојећу литературу о "планирању породице", али нигдје не бисте нашли ријечи "уздржавање", тако природну за хришћанина. Шта се нуди у замјену? Ево неколико цитата:

1."Абортус је неодвојиви чинилац планирања породице и од њега се не може разлучити" (Планирање породице, 1/93, стр. 24.)

2. Високи чиновник из Министарства очувања здравља се жали: у 1991. години било је спроведено 6 000 стерилизација, што је незнатан број у односу на 34 милиона жена фертилног доба у Русији (исто 3/93 стр. 5). Ради поређења, у књизи Правила Православне Цркве, 24. правило светих Апостола, каже се: "Ко ушкопи самог себе да се на три године одлучи од Светих Тајни."

3. А ево и примјера за подражавање: "У Шведској се не тражи дозвола родитеља за наставу сексуалног васпитања у школама... Многе школе позивају представнике хомосексуалних организација да учествују у настави"!? (3/93, стр. 17,18). Уочите да то нису булеварске порнографске новине, но часопис значајне међународне организације у чији редакцијски колегијум улази и замјеник министра за очување здравља Русије!

Не треба бити прозорљив, да би се схватило да је горе спменута асоцијација - антихришћанска организација која је себи поставила за циљ разарање породице у Русији. Планирање породице слично је "планирању" броја Словена на окупираним територијама који је остваривало нацистичко њемачко вођство у II. свијетском рату, а такође и "планирању" читавих народа и слојева становишта под совјетском влашћу! Ово би могло да се назове "планирањем насељености". Бољшевици су уопште, као што је познато, усавршили умијеће скривања суштине сопствених чинова уз помоћ нејасних израза (сјетимо се Лењинове "експропријације експропријатора" и "слободе савјести" или Стаљиновог "заоштравања класне борбе"). За њима не заостају посленици из Руске асоцијације за планирања породице. За Свету Цркву они су смислили назив "одређене конзервативне религиозне групе", а за самопрокламовану слободу убијања сопствене дјеце - "право дјетета да се роди жељено" итд. То је чисто лењински стил рада. Управо поменута асоцијација је настављач Лењиновог дјела: абортуси су први пут у свету били озакоњени у бољшевичкој Русији 1920. године! Са револуционарним је орођава и етикета "made in иностранство" и оно најглавније - заједнички циљеви. Планирање породице појава је истог реда као и колективизација, експропријација и др. Убиство остаје убиство независно од тога у коме обличју наступа убица: са маузером и у кожном капуту, у одијелу са краватом у кабинету неког "добротворног фонда" или у бијелом мантилу. И саучесништво у вршењу убиства је такође убиство.

Како каже грчки митрополит Мелетије Никопољски свако има своје циљеве и бори се за њих. И Црква се бори за своје и она је дужна да их изрази до крајности. **Да би је чули, она мора да вичe. Да! Ако просто хоће да је људи чују, она као носилац истине коју је проповиједао наш Исус Христос, треба да завиче громко и силовито. А онда када то захтијева вјера, треба да се громко огласе и Синод и вјерујући народ. Нажалост, глас Синода и народа није чујан и абортуси ће се и даље вршити под заштитом закона, под заштитом државе".**

(3) ПОУКА И УТЈЕХА У БОЛЕСТИ И НА САМРТИ

ЕПИСКОП ПЕТАР ЈЕКАТЕРИНОВСКИ

Један брат упита великог Старца приличи ли хришћанину да користи лијекове у болести. Свети Варсануфије одговара: "И они који зову љекара, и они који их нетраже, поступају тако (или су дужни да поступају) имајући наду на Бога. Ко иште љекара и лијека својој болести, говори: "У име Господње повјеравам себе љекаримада би ми преко њих Бог подарио исцјељење". А ко не прибјегава њима, чини тако надајући се у Господа, и Он ће га исцјелити. Дакле, ако користиш лијечење, нећеш сагријешити; а ако га се одрекнеш, не труби пред собом. Знај да, уколико се и обратиш љекару, може бити само оно што је угодно вољи Божијој..."

Када грешници умиру страшном смрћу, због мученичке кончине своје добијају опроштај грехова или олакшање у будућим мукама. А када праведника задеси изненада мученичка смрт, увећава му се награда у будућем веку. Свети Атанасије Велики учи: "Многи праведници живот проводе у дуготрајној, суровој болести, а грешници понекад умру мирно и брзо, без страдања". Свети Григорије вели: "Често благочестиве задесе веће невоље и муке и пре смрти, и на самој самрти, како би се очистили од својих, макар и најмањих, грехова. Јер нема праведника који не би имао на души макар какав грех, и нема грешника а да нема макар какво добро дело, због чега ће се удостојити мирне кончине као за награду. Али, добивши овде плату своју, у будућем животу још ће строже бити осуђен такав грешник за зла дела своја".

У једном солунском манастиру живљаше у девственичком подвигу благочестива монахиња, али, будући подвргнута демонском искушењу, не издржа, удаљи се у свет и стаде разблудно проводити живот свој. После извесног времена, уразумивши се, она реши да исправи путеве своје и врати се у прећашњу обитељ да се покаје. Али тек што прекорачи праг манастирски, паде и испусти дух. Једноме епископу Бог откри тајну њене смрти, и овај виде како Свети Ангели прињоше, узеше душу њену, док су их демони сустопице пратили, спорећи се са њима. Свети Ангели доказиваху да је она толико година живела благочестиво и служила Господу, а беси говораху да је и у манастир ступила са леношћу - па како се онда може говорити о њеном покајању? Ангели говораху: "Бог је видео да је она свим срцем и свом мишљу својом била везана за добро, и зато је и примио њено покајање. Покајање је зависило од њене добре воље, док животом влада Бог". Беси се, посрамљени, удаљише.

Преподобни Атанасије Атонски прославио се благочестивошћу, светошћу и чудотворствима, али Господ му је, по недокучивом за нас суду, наменио у очима људи несрећну смрт, открившти му унапред да ће са петорицом ученика бити затрпан у рушевинама црквеног свода. Свети Атанасије алудирао је на ово откровење у својој последњој поуци братији, као да се са њима опрашта, а после проповеди, подигавши се на врх цркве, у трену би затрпан јер се храм изненада сруши.

Свештена историја сведочи да је у доба нечастивог цара израиљског Ахава Пророк Божији, намисливши да га јавно изобличи, решио да дође пред њега сав окрвављен. Човеку који га је срет

на путу он рече по вољи Божијој: "Испребијај ме". Овај га не хтеде туђи, поштујући човека Божијег, те му Пророк рече: "Пошто ниси послушао реч Божију, чим се удаљиш од мене растргнуће те лав",што се и збило /З.Цар.20,35,36./. Свети Петар Дамаскин примећује да се то није десило због гнева Божијег него на корист многима; таква смрт га није задесила зато што је тај добри човек био достојан другачије смрти од других људи, него да би по речи Господњој био растргнут од звери и да би због такве тегобне смрти био удостојен венаца непропадљивих.

Ава Геронтије казиваше: "Нас тројица отшелника живљасмо преко Мртвог мора, близу Висимонта. Подвизавали смо се у планини, а један отшелник живљаше на обали мора. Једаред су га срели Сарацени који пролажаху туда, и већ прођоше поред њега, кад се један врати и одруби му главу. Гледали смо то из даљине, са врха планине. И тако стадосмо плакати због брата нашег, кад се једна птица устреми на Сарацена, подиже га, пусти са висине и овај се разби у парампарчад". Иако је, дакле, Господ допустио Сарацену да убије праведника из разлога који нам нису познати, казна је сустигла његовог убицу.

Свети Јован Златоусти казује: "Ако видиш да праведника сустиже тешка кончина, немој пасти духом, јер му несреће припремају венце непропадљиве. Бог кажњава неке људе на земљи како би им олакшао или их сасвим ослободио од старања у будућем веку. Када видиш како су неки изгубили животе у бродолому, или у рушевинама при земљотресу, или су се утопили, или на неки други насилни начин скончали, док други, слично њима или још горе од њих, греше и остају читави, нека се не смућује срце твоје и нека не говори језик твој: зашто они који су исто грешили као и ови невољници нису страдали на исти начин? По Божијем допуштењу неки бивају убијени, да би им се олакшала тамошња казна или да би се пресекла греховност њихова, да не би, продужавајући нечастиво живљење, зарадили себи још већу осуду. А другоме Бог не шаље такву смрт како би, поучен примером оног првог, постао боље нарави и владања. Ако се они које Бог тако уразумљује не исправе, ту није крив Господ него њихова немарност". Са таквим циљем, како нам се чини, Бог је допустио изненадну смрт Галилејаца убијених од Пилата и пострадалих при паду Силоамске куле, за које Спаситељ каза: "Мислите ли да су ти Галилејци били грешнији од свију Галилејаца, кад су тако пострадали? Кажем вам не, него ако се не покајете сви ћете тако изгинути. Или оних осамнаест што на њих паде кула на Силоаму и поби их, мислите ли да су они кривљи били од свију људи што живе у Јерусалиму"? Кажем вам не, него ако се не покајете, сви ћете тако изгинути"/Лк.13,1-5/. Нико међу нама не може бити увјерен да га неће сустићи изненада смрт. И зато, да нас смрт не би задесила када за њу нисмо приправни и да не би у нама изазвала страх и трепет, ваља нам се унапред за њу припремити.

Са руског Ксенија Кончаревић

КРАЈ

О СРПСКОЈ ИНТЕЛИГЕНЦИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА (2)

МР ЗОРАН МИЛОШЕВИЋ

"Међутим, став и делатност интелектуалаца у данашњици не може нас свакад задовољити"

Паулина Албала 1936.г.

Расправа између два светска рата о улози интелигенције у друштву била је плодна, а из данашње перспективе, читаоцу делује савремено, чак свеже, као да је време стало!

Тема је начета 1936. године отварањем питања средњих школа и ђака, да би се пренела и на питање хиперпродукције интелигенције и њеног места у друштву.[40]

У генези идејног развоја Јурковић истиче како су наши преци били романтичари-националисти Срби, високообразовани су били космополите, предратна омладина (мисли на први светски рат) заносила се ослободилачким југословенством, а данашња пригушеним марксизмом.[41]

Од анализа посвећеној активној ондашњој српској интелигенцији издваја се рад Паулине Албала. Она је, наиме, међу првима проговорила о овом важном питању. Истицала је да су народи изморени ратом и исцрпљени борбом са економском кризом те да им је потребан мир. У таквим условима, да би се пребродила криза "и није потребно доказивати да на чело тог покрета око пребирања свих позитивних народних енергија треба да дођу они који су најпозванији: најумнији, најспособнији, најпожртвованији и скроз честити људи, **који осећају историјску одговорност за будућност свог народа, и који у пуној мери идентификују народну судбину са својом властитом".**[42] Међутим, како ћемо касније видети, ово је била само једна од **прозивки** ослабелом (моралном) слуху српских интелектуалаца. За сваки живот у заједници, пише П. Албала, од основног је значаја да сваки појединац има у себи јако **развијену** социјалну свест, а када се та особина (социјалне повезаности) тражи од сваког грађанина "зар је сувишно тражити је од људи који стоје на челу народа, који се налазе на најважнијим местима, с највећим утицајем и с највећом одговорношћу, који су његов мозак и срж, - а то су **интелектуалци.** Међутим, став и делатност интелектуалаца у данашњици не може нас свакад задовољити",...[43]

Анализирајући понашање тадашњих интелектуалаца Албала је уочила више типова интелектуалаца. **Први је тип чистог научника,** врло малобројан, који је херметички затворен у своје научне кабинете и лабораторије, остају глуви и слепи за сва спољна збивања, за сав покрет и бој што се бије око њих. **Други је тип интелектуалаца који су активност свели на вршење своје професије.** Ако је врше приљежно, улажући максимум својих способности, они сматрају да су учинили све што је у њиховој моћи, и да могу имати мирну савест. С изванредном прецизношћу одмерили су они да дају тачно онолико колико им се налаже, и ништа ван тога не може да их привуче. **Трећи тип** јесте онај који је стекао највеће образовање, али који су се одали студијама, не зато да би размакли свој видокруг, да би се навикли на медитативан живот и формирали своје мишљење прилазећи свему с научним методама, - **него искључиво зато да би им стечена диплома прибавила могућност виших положаја и што већих доходака.** Ти људи, често необично агилни, не заустављају се само на својој професији. Они њу врше узгред, са очима стално упереним и на друге стране, невероватно оштровиди да сагледавају уносне могућности, нарочито у политичком животу. То су типови код којих је највише развијена тежња за силом и надменошћу, у било ком виду се она истраживала. **Таквих интелектуалаца има врло много. Можда највише, и та њихова незасита грамзивост учинила је да је ауторитет интелектуалаца поткопан.**

У мноштву таквих интелектуалаца, сусреће се ипак **ту и тамо** један други тип који ми

одређујемо као **четврти.** То је још увек **малобројни тип,** чија благотворна делатност стоји у позадини свих племенитих подухвата и свих прегнућа која теже **бољитком заједнице.** Поред дубоке жеље да беспрекорно врше своју професију, они имају и необично развијену свест о својој већој одговорности. Тиме што су уживали преимућства највишег обрразовања, они осећају да су пре свих позвани да одуже свој дуг држави и друштву, радећи стално за њих. Они увиђају да један живот има оправдање само ако служи другима, да је вредност једног карактера у строгој зависности од развоја социјалних осећања у сваком посебно. Служба целини, служба индивидуе колективу, то је њихово гесло, кога се они придржавају.[44]

На овај текст Паулине Албала реаговао је Иван Шњарић наводећи да је ауторка добро окарактерисала типове интелектуалаца, али није одговорила на питање **"шта недостаје данашњим интелектуалцима"?** Покушавајући да сам одговори на ово питање поставио је хипотезу да је сигурна тачка (упориште) за покретање света **људско мишљење:"људско мишљење је она сигурна тачка којом човек може да покрене свет"!** Међутим, код српске интелигенције **мишљење није у реду.**[45]

У следећој анализи Јосип Шкавић потврђује наводе Албале и Шњарића истичући да су многи залутали у сферу духа, пре свега у Америци, а потом и широм осталог света. Њима су се допале привилегије и углед који су имали научници и настојали су да их се домогну, по сваку цену. Тако се могу наћи многи примери где интелигенција мења мишљење према приликама.[46]

Ова расправа, дакле, начела је и питања као што су: осећај заједништва са народом, припадност(и) народу, нацији... У занимљивим прилозима које смо пронашли **издвајамо** један који је на примеру **Руске интелигенције** одлично успео да осветли и српску интелигенцију.

Руска аристократија, виша бирократија и крупна буржоазија, иако је имала све природне особине руског човека, ипак је **по духу, по васпитању, по менталитету и по целокуној личној култури више западњак него Рус.** "Њима је више годила западњачка углађеност и култура, западњачки друштвени бонтон, неголи руска култура која је била тек у развитку и запуштени руски мужик".[47]

Али, откуда такав начин живота, такав дух у чисто руским вишим слојевима друштва? - пита се Стојановић.

"Тај ред Руса сматрао је руску културу за нижу, ако је о њој водио рачуна, руско друштво за некултурно. И наместо да поради на томе, да ту своју средину културно подигне; наместо, дакле, да култивише руски дух и руску културу - тај ред Руса сматрао је за практичније и лакше да у своју средину унесе готову западњачку културу и да на њој заснива свој начин живота. Тако се најпре почело у аристократији досељеној са стране, док није тај дух, као свака зараза, продро у све слојеве руског отменог семена. Тај дух био је толико јак, да се овај ред људског друштва трудио да буде што више и што даље од руске народне масе. **Јер приближити се народу, значило је спустити се".**[48]

Ову аристократију, буржоазују и бирократију **одувала је** руска револуција јер и није имала корене у народу.[49]

Оваквим утемељењем тезе Стојановић жели да истакне сличност са српским друштвом. "Било је нужно да на овако очигледном примеру заснујемо своја излагања о **денационализацији деце**, које је захватило и наше данашње друштво и, што је интересантно, које се врши у многоме уз помоћ баш те руске аристократије, која се код нас прихватила рада и зараде, калемећи на наше друштво, преко наше деце, страну западњачку културу, прекувану у руском друштву".[50]

(наставља се)

40 Види, В.Боровић: О хиперпродукцији интелектуалаца, Јавност, бр.1, 1936. стр.1; Гргa Бригљевић: Хиперпродукција интелектуалаца и наше школство, Јавност, бр.14, 1936; Васиљ Поповић: Студенти и политика, Јавност, бр.3, 1936. стр.49; Јулија Бошковић: Ми и наша интелектуална отладина, Јавност, бр.10, 1936. стр.227; П. Јурковић: Идеје слободе код Предратне отладине, Јавност, бр.3, 1936.

41 П.Јурковић, наведени рад, стр. 228

42 Паулина Албала: Интелектуалци у данашњет друштву, Јавност, бр.13, 1936. стр.229

43 Исто

44 Исто, стр. 300

45 Иван Шњарић: Интелектуалци у данашњет друштву,Јавност, бр.17, 1936. стр.396

46 Јосип Шкавић: Интелектуалци и данашње друштво, Јавност, бр.22, 1936. стр. 495

47 Лит. Ј.Стојановић: Денационализација наше деце, Видици, бр.1, 1938. стр.10

48 Исто

49 Исто

50 Исто, стр.10-11

МАЈЧИНА МОЛИТВА СВЕТОМ НИКОЛАЈУ МИРЛИКИЈСКОМ

ЧУДА ГОДИН

АЛЕКСЕЈ МИШЧЕНКО

Нижеописани догађај се десио 21. марта 1960. године. Многи ће можда рећи да је то што се десило чиста случајност - шта се све човјеку у животу не деси! - али се многи потпуно слажу с тим да то уопште не личи на случајност, него је дјело Божијег промисла, учињено преко великог чудотворца, Светог Николаја Мирликијског !

Аутор, који је у то вријеме радио у зоотехничком институту у граду Скадру, требало је да службено путује у недалеко село звано Кукуљ, око двадесет пет километара удаљено од града. Такође је и један научни сарадник тог института, Л.Ч., морао истог дана да иде у друго село, на истом путу, само пет километара ближе. Оба млади, са непуних тридесет година, ријешили су да путују заједно запрежним колима, јер је у то доба било мало аутомобила, а изгубило би се много времена чекајући да неки наиђе. И тако, дан раније је било све договорено с кочијашем, и одређен час у који ћемо кренути.

На сам дан тог нашег кратког али заувијек добро запамћеног путовања, бијаше ударило велико невријеме. Тешки облаци излијеваху јаку кишу,

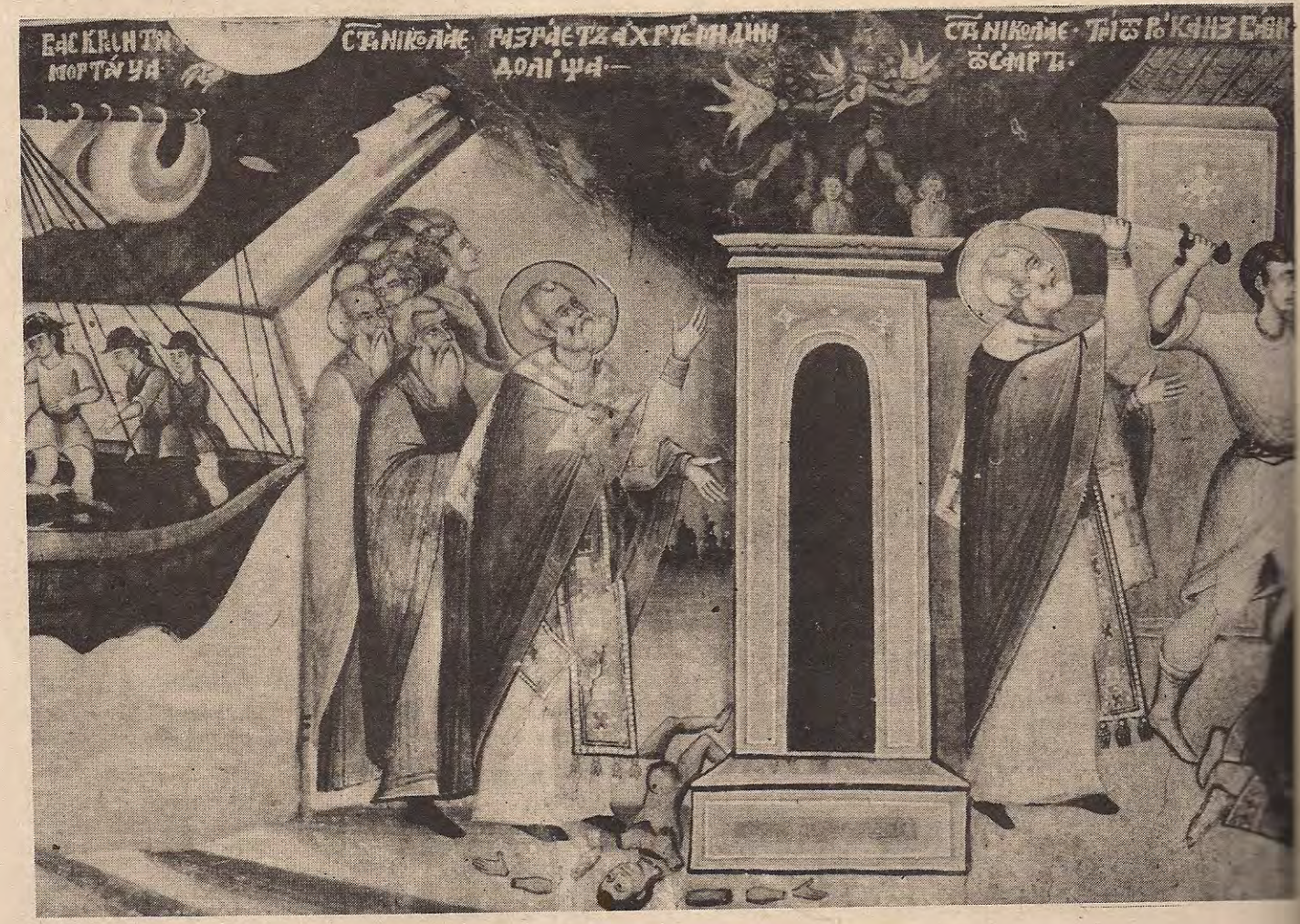

тако да су нам сви савјетовали да не крећемо , и да пут одложимо за бољи дан, али нисмо послушали. Поврх зимских капута навукли смо шаторска крила и узели кишобране, а кочијаш - весељак већ у годинама - напунио је кола сијеном, коњу за јело, а нама да буде удобно. За читава три часа нашег путовања до села, јака киша није попустила ни за тренутак. Кад смо завршили свој посао, што је било већ у поподневним часовима, у селу су нам савјетовали, чак нас и молили да преноћимо ту, јер се ријека Дрим излила из свога корита и поплавила сва поља, и пут који пролази преко њих. Нисмо ни њих послушали. Ја сам морао обавезно да се вратим, јер би моја мила мајка осим које нисам имао никога на свијету, провела цијелу ноћ без сна и у великој бризи за сина. И тако, кренусмо натраг. Киша је престала, али је свугдје била вода. Када смо стигли на пола пута, вода је допирала до осовине возила и пут се распознавао само по стубовима крај друма. Тада нама у сусрет наиђе неки трактор. Коњ се преплаши и крену у страну баш када смо били на ивици дубоког канала. Памтим само да за неколико тренутака видјех себе како падам лицем ка води. Пљуснух у њу, и осјетих неку огромну меку тежину која ме полако и јако пригњечи и сатјера у дно канала и утисну у меки глиб. Прво што сам помислио и "наредио" себи било је: "без панике !" ... Међутим, руке су ми биле притиснуте под тијелом, тако да се њима нисам никако могао помоћи. Кад нисам више могао да издржим без ваздуха, схватих да је свему дошао крај, па већ и сам намјерно покитах да се све заврши што брже. Дубоко уздахнух и умјесто ваздуха у мене ваздуши нека мека гумена маса и запуши већ свако дисање. У својим посљедњим тренуцима, представих себи светог Николу Чудотворца у црвеним ризама, са златном митром и жезлом, и једва успјех да се помолим за опроштај гријехова (нисам се молио за спасење, јер сам био свјестан да о спасењу не може бити ни помисли), кад зачух неки танки звон који се удаљавао од мене. Помислих да "одлазим", да је то смрт ... И јасно већ у духу видјех своју милу мајку, коју сам тако нежно и јако волио, како уплаканог лица стоји у нашем дворишту. Ту ме је већ опекла помисао тута што је остављам саму - без икога. Сви се то догађало у сутон ...

Кад зачујем неке гласове. Отварам очи и не могу да схватим гдје сам ? Сјетим се свега што се догодило и не могу одмах да разаберем у којем сам животу. Прво што чух било је: "Докторе...пробудио се !" Тада разумјех да сам жив али себи не повјеровах. Подигох руку...ако се прсти крећу по мојој вољи, значи то ће бити моја рука и ја сам ипак жив. То је било све што сам осјећао, мислио и памтио. Замолио сам ако још нису о свему извјестили мајку, да јој и не јављају ништа. Од два зла треба изабрати оно мање. То је боље него да дозна да јој је син у болници.

Кочијаш је о догађају касније причао овако...

Када се коњ бацио у страну, кола су се превртнула заједно с коњем; тракториста је већ био прошао и ништа није примјетио. Кочијаш и Л.Ч. су успјели да скоче у воду (док сам ја сједио леђима окренут коњу, па нисам у тренутку могао да постанем свјестан опасности. Кочијаш се јако уплашио да му се не удави државни коњ, за шта би био ухапшен, па је одмах испрегао коња и подигао му главу изнад воде. Л.Ч. је повриједио ногу и није био у стању да му помогне. Од ужаса нису примјетили да ме нема. У то вријеме је потопљеним путем лагано ишао камион пун људи. Зауставио се и они су помогли да се коњ извуче жив из воде. Тада се кочијаш сјетио мене. Ногама је напипао нешто мекано под колима. Ухватио се за главу и почео да кука из све снаге. Подигли су кола, а за њима и бесвјесно људско тијело. Унијели су ме у камион који се некако окренуо натраг у болницу. Кажу да је, поред свега, било веома хладно, а вода ледена.

Сутрадан, рано ујутро, замолио сам да ме одведу дома. Нисам могао сам да идем - јако ми се вртило у глави и имао сам оштре болове у прсима и леђима, тако да сам с муком дисао. Мислио сам да су ми поломљена сва ребра.

Када је мајка видјела како њеног сина воде као пијаног преко дворишта, јако се уплаши, па поче да ме крсти, изговарајући неку молитву. Ја се одмах насмијах, говорећи да није ништа озбиљно. Када ућосмо у собу мајка са кућног иконостаса скиде нашу омиљену породичну икону Светог Николаја Чудотворца и пред свима поче сва у сузама да је цјелива. Нисам јој ништа рекао осим да смо се због коња превртнули у воду, сасвим плитку, па су нас одмах одвезли у болницу на преглед , гдје сам морао остати цијелу ноћ.

Прича моја врло побожна, сада покојна мајка...

Било је предвечерје (дакле, управо у оним тренуцима када сам био под водом) - сједила сам крај прозора чекајући тебе и нешто везла, када сам тако јасно чула твој глас - звао си ме са великом тугом - "мама"!... Тако снажно и разговјетно сам чула твој глас, као да си пред вратима. Силно сам се преплашила због тог тако тужног дозивања - шта ли ти се десило? Скочила сам да отворим врата. Пред вратима није било никог. У ужасу сам истрчала у двориште. Ни ту никог. Ван капије на улици - нема те. Питам трговце пред капијом да ли су те видјели - ни они ми нису потврдно одговорили. Нисам могла да смислим шта то може да значи. Са ужасом и трепетом сам ушла у собу, упалила свјетло, са великим немиром у души пала на кољена пред иконом нашег чудотворца и почела да се молим. Молила сам се цијелу ноћ, цијелу ноћ нисам склопила очи, осјећала сам да се нешто лоше десило. Таман сам се спремала да пођем у институт да се распитам, али је утом наш велики угодник и заступник Николај Чудотворац, слава му во вишњих, услишио материнску бол, и вратио ми те кући !

Кочијаш, сапутник и други свједоци тврде, да је од мога пада у воду до тренутка вађења мога тијела прошло дуго времена; по њима, више од једног часа ја сам се налазио под водом . Можда то и није тачно, јер се у таквим приликама сваки тренутак чини као вјечност. Било како било, али за мене у оним тренуцима вријеме уопште није постојало. Вријеме се вратило заједно са животом захваљујући превеликој милости Светог Чудотворца Николаја Мирликијскога!... и мајчиној љубави и молитви!

Орден Светога Саве Ратној болници Светог Николе у Милићима

У присуству великог броја народа Бирча, здравствених радника-добровољаца из Србије и лекара из Српске, особља болнице и министара вера и здравства Српске, у суботу,18.фебруара 1995. године, Епископ Зворничко-Тузлански Василије уручио је високо признање СПЦ, орден Светога Саве II. реда Ратној болници "Свети Никола" у Милићима.

Предајући орден утемељивачу, ратном команданту и директору болнице "Свети Никола", др. Радомиру Давидовићу, владика Василије је рекао да је ова болница свима позната по томе што су људи овде учинили натчовечанске напоре да би помогли својим ближњима, у најсудбоноснијим тренуцима живота, у моментима када Српски народ крвари. "Ово признање је за сав труд, зној, муку, за сво умеће, за сва настојања и чињења добра своме народу и свима којима је помоћ потребна била. Ово је и признање овоме месту, и свим борцима, инвалидима и рањеницима, свим ожалошћеним мајкама и супругама, свој деци палих и свима онима који су били учесници у овоме тешком рату."

Потом су се окупљенима, испред Друштва љекара Српске обратио директор болнице "Свети Врачи" из Бијељине, др. Кићановић, посебно истакавши значај и помоћ наше Свете Цркве и њеног оснивача, Светога Саве, који је био и утемељивач првих болница у средњовековној Србији, те др. Тојић, директор шабачке болнице у име лекара-добровољаца из Србије, често прекидан бројним аплаузима. Говорећи у име Владе РС, г. Калинић је у више наврата указивао на право чудо Божије, јер се упркос лошим условима у којима ради већина здравствених установа у Српској и великом броју пацијената, није догодила ни једна епидемија, за шта можемо да благодаримо само Божијој помоћи.

Болница је иначе почела са радом 1. јуна 1992.г. у условима непријатељског окружења, у јеку ратних дејстава, а у просторијама предратног дома здравља, са истуреним прихватним пунктовима на самој борбеној линији. До данас је у њој помоћ затражило 24 000 оболелих и рањених. Урађено је 2 600 оперативних захвата, од чега је било 1650 рањеника и оболелих војника ВРС, и 950 цивила. Посебно радује чињеница да је светлост дана у овој болници угледало 600 новорођенчади.

У овој болници се примарно обрађују лаке ране, преломи и уганућа, али се исто тако успешно обављају и најкомпликованије операције на мозгу, операције кичме, ока, грудног коша, стомака и из области ортопедије. У болници која носи име великога нашега Свеца и Чудотворца Оца Николаја, ваистину се дешаваху чудесна исцељења.

Војкан Мујичић

МОСТ ОД ЗЕМЉЕ КА НЕБУ

Подгоричка галерија "Мост" заиста је направила мост од земље ка небу приредивши изложбу икона Радослава Милошевића - Атоса. Необично за галерију која у свом кратком постојању представља дјела другачијих садржаја, а необично и за самог Милошевића, некада сљедбеника надреализма, да се овдје нађу и преко заједничке прошлости направе мост у свијетлу реалност и надвременост иконе.

Икону није лако сликати. Она, ако не узводи, ако не осмишљава, није икона већ слика, фантазија. Иконописцу није дозвољено да ум свој пуни непостојећим. Ако је сликару свјетовних слика и дозвољено да га обузме пијанство занесености неким идејама, иконописцу није. Он мора да је сав ум, сав око, сав богочежња; сав на земљи и сав на небу, и у плачу за Небом. Онај први није никоме одговоран за оно што ради. Иконописац одговара и Небу и земљи. Небу, ако га није низвео на земљу и земљи ако није осјетио да се и она, у крхком сасуду људског тијела може уздигнути на Небеса. Ако пак њега треба да обузме пијанство, онда је то "трезвено пијанство" страхопоштовања и трепета пред Премудрошћу Божијом. Прије стотинак година чувени сликар француског реализма, Гистав Курбе је рекао да не слика Анђеле јер их не види. Иконописац слика оно што види. Што види то и преноси. Он је посредник, преносник, вјесник Благе Вијести (Јеванђеља). Он је четкица којом Неко Други слика. "Дар Бога из руке Јована" - потпис је творца фресака у Пећкој Патријаршији.

Икоме нема без вапаја. Свака икона и јесте неки вапај: "из дубине возвах к теби Господе". Вапај, а опет реалност. И то тако суштинска реалност да својим истиновићењем поставља питање аутентичности свег осталог сликарства, које постоји као ње и против ње, а које не напаја коријене свога.

То истинодубље је оно што највише карактерише дјело Радослава Милошевића - Атоса. Ово је његов вапај, његово познање; његов додир са непролазношћу свеопштности, са Небом које је нашао на земљи. А што нарочито издваја његово сликарство од множине данашњих иконописаца је баш трезвеност, одсуство фантазије. У своме напајању са вјечних извора и у тежњи да ликове прикажу облагорођенима, данашњи иконописци често изгубе црту реалности, на коју је средњовјековно сликарство толико полагало. И ту је Атосова предност, јер он не приклања око и срце гледаоца земаљској љепоти лика, већ светости. Његов Свети Василије Острошки сија испошћеношћу подвижничког живота светогорских пећина, његов Свети Николај је лик који се и данас може срести у рибарским предграђима на обалама источног Медитерана. Његов Свети Петар Цетињски је сав у споју трезвености архијерејског достојанства и свецијелог предавања себе Богу пустињака. Стварни ликови, као што је стваран и Христос, и као што је стварно и остварено Јеванђеље. А порука њихова не може бити другачија од молитвене, од оне која нас орођује с Богом и Његовим Светима, с Пресветом Богородицом која на Атосовим иконама као да је сва изашла из распјеване химне "Часнијој од Херувима". Порука - призив, позив на усхођење, на достизање вјечних вриједности, на напајање на вјечним изворима, на храњење биљем Божанских Тајни у вјечно зеленом врту Царства Небеског.

Л.М.

ПЕДЕСЕТНИЦА - СВЕТА ТРОЈИЦА

МИТРОПОЛИТ АНТОНИЈЕ (БЛУМ)

Пророк Исаија у 53. глави свога пророштва казује да је Он - Христос Који је тада долазио, био изранављен за гријехе наше, да је узео на Себе, на Своја плећа, немоћи наше и да смо се ранама Његовим ми исцјелили... Ми, пак, размишљајући о Христу Васкрсломе, Који се јавио Својим Ученицима и дао им да опипају Његове руке и позвао Апостола Тому да искуствено испита реалност и дубину рана којима су била изранављене Његове руке, ноге и ребро, обично нешто губимо из вида.

Заборављамо да се Вазнијети Христос вазнио са плоти својом која је била изранављена нашим гријехом и да на неки непостижан начин не само Васкрсли него и Вазнијети Христос, Који је ступио у Славу Божију, Који сједи с десне стране Бога и Оца, носи на Својој људској плоти, ране нанесене људским гријехом. Он још увијек носи на Својим плећима људску немоћ, и Васкрсење Христово и Страшна Страсна Седмица сада су као укључени у тајанство Тројединог Бога, Свете Тројице, непостижне и велике. Ова скрб земље, сав бол, саз ужас легли су на Христа, и Он их није збацио ни Васкрсењем Својим у славу. Христос остаје Агнец Божији, заклан за спасење свијета.

И када Он пошаље у дан Свете Педесетнице, онај дан који ми празнујемо као дан Свете Тројице, Свога Духа на ученике, на Апостоле, на Цркву, у сав свијет, шаље нам Га такорећи двојако: са једне стране, ми смо Тијело Христово, живо, трепетно; измучено и током хиљаду годишта изранављено, по ријечи Апостола Павла, које носи на себи ране Спаситељеве, допуњујући собом оно што је недостајало земаљској скрби и тјелесном страдању Христовом. Из стољећа у стољеће Црква је призвана да буде Тијело Христово које се ломи за спасење човјечанства. И ми смо, као то тијело, ма колико тога недостојни, само зато што смо Христови, зато што смо - Црква, приопштени том дару Светог Духа.

Но, Дух Свети исходи на нас, не само зато што смо ми већ, на непојаман начин, сједињени са Христом, него и зато што смо немоћни, нејаки, огрјеховљени, и што нас само сила Божија, која се савршава на немоћи људској, може спасти. Духа Светога ми добијамо не само као Тијело Христово, него и као заједница грјешника и, као грјешници, они који очајно потребују Силу Божију ради нашег спасења...

И зато за празник који долази треба да се припремамо на посебан начин: треба да му приступимо у својој немоћи, али са свом отвореношћу, са свом тугом по Богу, са свом глади и жеђи својом за тим да дође Господ, да би оживјела душа наша, да би се измијенио живот наш...

Проведимо недјељу уочи празника у тишини, у очекивању и молитви да, када будемо пјевали призивну молитву "Дођи, усели се у нас", да то не буде обична молитва, већ врхунац наше туге по Богу, свеколике наше љубави по Богу и да би се немоћ наша отворила према Њему како душа може да се отвори према љубави и радости.

И тада ћемо, ма колико били грјешни и немоћни, узмоћи да с нова и на нов начин примимо нову мјеру благодати, која нас чини блискијим и рођенијим Богу, ономе Богу Који је ушао у Славу у плоти, изранављеној нашим гријехом, неисцјељеној, јер гријех наш остаје...

Како је диван Бог наш! Са каквом благодарношћу можемо о Њему да размишљамо. Ми, полувјерни, који живимо тако рђаво - вољени смо од Њега. Он у нас вјерује, у све нас се нада и Он нам Силом Својом може све дати, ако само ми Богу дамо право, власт на собом, и простор да слободно дјелује...Спремајмо се побожно за силазак Духа Светога на нас. Амин.

ПРАЗНИК

